

<http://dergi.havuz.de>

H@VUZ

Feray Ulak
Tekin Gönenc
Abdullah Şevki
Handan Gökçek
Hasan, Efe
Mavisel Yener
Bedirhan Toprak
Tekin Gönenc

Nisan 2006

(Raşel Rakella Asal/ Gülseren Engin), Nida Öz, Ulaş Başar Gezgin, Ayten Kaya Güngör, Melike Burakgazi, Muzaffer Yılmaz, Cavit Mukaddes, Recai Yahyaoğlu, Zeynel Çok, (Heinrich Heine/ Nuray Lale), Ali Özenç Çağlar, Altay Atlı, Lunatic Charm, Tek Gül, Molla Demirel, TRT - TSR Öykü Yarışması), Nurcan Kalkan, Nurrettin Kurtuluş

©H@vuz

***Yazın & Sanat Dergisi**

www.dergi.havuz.de

Yıl 2 - Nisan 2006

Sahibi

Öz Yapım oHG & H@vuz Yayınları

Adına **Sibel Öz**

Yazışma adresi

Darmstädter Str. 33

64409 Messel - Germany

oezyapim@t-online.de

dergi@havuz.de

Tel.: +(0) 6159 717950

Fax: +(0) 6159 715195

Mobil: +(0) 0172 6940633

Genel Yayın Yönetmeni

Nida Öz

nidaoz@havuz.de

Editör - Yazı İşleri Danışman ve Sorumlusu

Ulaş Başar Gezgin

ulasbasar@havuz.de

Yayın Kurulu

Ulaş Başar Gezgin - ulasbasar@havuz.de

Handan Gökçek - handangokcek@havuz.de

Nurettin Kurtuluş - nurettinkurtulus@havuz.de

Hülya Soyşekerci - hulyasoysekerci@havuz.de

Zeynel Çok - zeynelcok@havuz.de

Yapıt Gönderme/ Yazışma Adresi

dergi@havuz.de

Ağ Taslağı

tema-solutions

Kapak

Nida Öz

Dergi iç tasarımı (AĞ/ PDF)

Nida Öz

*Ağda yayımlanır; ücretsizdir.

Sayın Okurumuz.

*H@vuz, her ayın ortasında, sizlere tüm dergiyi **PDF** dosyası olarak sunmaktadır. Kolay okunabilirliği açısından, bu dosyayı bilgisayarımıza yükleyebilir, başka bir zaman dilimde okuyabilirsiniz.

Dergimizde yer alan yapıt sahiplerinin özgeçmişlerini ve diğer -önemli- bilgileri ağ sayfamızda yayımlamaktayız.

Nisan dergimizin *eki Nurcan Kalkan'a ait şiirlerden oluşmakta.

s. 6 ayın konuğu

Raşel Rakella Asal

Söyleşiyi Hazırlayan: Gülseren Engin

10	şiir	Tekin Gönenç	<i>Çocuk Anneler</i>
11	şiir	Nida Öz	<i>Kırmızı</i>
12	eleştiri	Ulaş Başar Gezgin	<i>Şiir Olmasaydı Ne Olurdu?</i>
15	tanıtım/ anlatı-deneme	Aysim Altay	<i>Madem Öyle Polyanna</i>
18	inceleme	Handan Gökçek	<i>Nihat Behram / "Miras"</i>
21	deneme	Mavisel Yener	<i>Bilgi Çağı Çocuğu ve Kitaplar</i>
24	öykü	Ayten Kaya Güngör	<i>Çivide Sallanıyordu Ayna</i>
26	şiir	Melike Burakgazi	<i>Sırdaki Çocuk, Çocuktaki Sır</i>
28	anlatı	Muzaffer Yılmaz	<i>Hey Seeeeen! Öteki...</i>
31	tanıtım/ roman	Bedirhan Toprak	<i>"Fanfa" Romanından...</i>
34	makale	Cavit Mukaddes	<i>Kaplumbağalar Uçabilir!</i>
36	şiir	Zeynel Çok	<i>Kar</i>
37	karikatür	Hasan Efe	<i>Sigara ve Kitap</i>
38	deneme	Recai Yahyaoğlu	<i>Gitmenin anlamı nedir?</i>
43	çeviri	Heinrich Heine	<i>Uyanış Cev.: Nuray Lale</i>
44	öykü	Ali Özenç Çağlar	<i>Sevgililer Gününde Sen Yoktun</i>
46	gözlem	Altay Atlı	<i>Bay Gini'nin Cakarta Seyahati</i>
48	müzik	Lunatic Charm	<i>-Pure Black Metal-</i>
51	öykü	Tek Gül	<i>Neden Ben?</i>
54	anlatı	Feray Ulak	<i>Film Gibi</i>
57	tanıtım/ öykü	Molla Demirel	<i>Bir Gizli Sevda</i>
60	şiir	Abdullah Şevki	<i>Generaller</i>
62	yarışma duyurusu	TRT - TSR	<i>Radyo İçin Öykü Yarışması</i>
64	şiir	Nurcan Kalkan	<i>Her Şey Mahvolacak</i>
66	inceleme	Nurerettin Kurtuluş	<i>Ermeni Meselesi - Bölüm 5 -10</i>

Her Şey Mahvolacak

* Nurcan Kalkan **Şiirler**/ PDF - Dergi Eki

Önce dergimize yapıtlarıyla destek veren yazın dostlarına, olumlu eleştirileriyle katkıda bulunan siz okurlarımıza ve yine sizlerden gelen, bizlerde daha iyisini yapma istemi uyandıran beğeni iletilerinize, dergi emekçileri adına teşekkür etmek istiyorum.

Bundan önceki sayılarımızda, bu sayfadan sizlere üç değişik konu ile seslendik. Bu sayımızda monolog değil, diyalog içerikli bir yazı yazmanın zamanının geldiğini görüyoruz. Bu sadece yazı için geçerli tabii ki. Bizler zaten diyalog halindeyiz.

Üç sayı yayımlamış olmamıza rağmen o kadar çok soru birikti ki... Olanaklarımız çerçevesinde gelen her e-iletiyi yanıtlamaya çalışıyoruz. Fakat, gerek virus tarama, gerekse e-ileti programlarımızın tarayıcılarına takılan iletileri açmıyoruz. Bu programlar da birçok program gibi yüzde yüz çalışmıyor bilirsiniz. Eğer bir ileti yazdınız ve yanıt alamadıysanız, ikinci seçenek olarak „dergi.havuz@t.online.de“ adresini kullanabilirsiniz.

Bu sayıdan sonra dergimiz her ayın başında yayımlanacak. Gerekçelerini uzun uzun yazmaya gerek görüyorum. Önceden duyurmakta fayda gördüğüm bir şey daha var: Dergimiz, temmuz ve ağustos aylarında yayımlamayacak. Her birinin asal işi olan, Yayın Kurulu'ndaki arkadaşlarımız bu aylarda izin yapmakta. Ve yine yıllara dayanan deneyimlerimizden biliyoruz ki bu aylarda okur sayısı oldukça -belirgin- bir şekilde düşmekte. Fakat sizler yapıtlarınızı -lütfen- bu aylarda da göndermeye devam ediniz.

Havuz, temmuz ve ağustos aylarında yayımlanmayacak fakat, haziran sayımızda daha çok yapıta yer vererek, yaz boyu -ara sıra da olsa- dergimizi açıp keyifle okumamak için hiçbir gerekçe kalmayacak.

Zaten oldukça geniş bir arşivi olan www.havuz.de „Bilgi Bankası“ndaki yapıtlara, dergi için bizlere ulaştırdıklarınız da eklenince; daha şimdiden 4-5, kaliteli dergi arşivi oluştu. Elimizdeki veriler ne kadar fazlaşırsa, derginiz H@vuz'un kalitesi o denli yükselecektir. Bu konuda, şimdiye kadarki desteğinizin devamını diliyoruz.

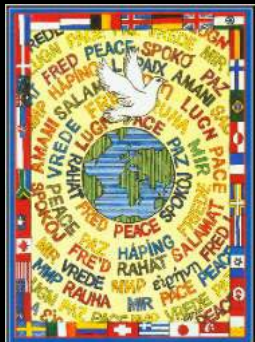
Unutmadan: Gelen yapıtların yüzde kırkını şiirler, bir o kadarını da öyküler oluşturmakta. Dergimiz ilk sayısından beri belli bir mozaik oluşturma çabasında. Deneme, inceleme, anı, gezi, biyografi, eleştiri, makale ve özellikle mizah türündeki yazın dallarından çok az sayıda yapıt gelmekte. Görsel sanatlar konusu da yaklaşık aynı konumda. Genellikle fotoğraf ya da resim gelmekte.

Dergi konusunda en zorlandığımız nokta „ek veri“ eksiklikleri. Dergimiz, sanatçılarımızın sadece yapıtlarını okurlarla ulaştırmak değil, aynı zamanda kendilerini de okurlarla tanıştırmak/ buluşturmak istemektedir. Monolog bir dergi olmak istemiyoruz.

Bizlere yayımlanmasını istediğiniz yapıtlarınızı, ayın on beşine kadar ulaştırırken; -özellikle- fotoğrafınızı, özgeçmişinizi, varsa kitaplarınızın kapak resimleri ve ISBN numaralarını/ yayınevlerinin adını göndermeyi, (Word MS Dosyası olarak) lütfen unutmayınız. Tanıtımının yapılmasını istediğiniz bir kitabınız varsa, bu kitaptan bir kesit de ekleyiniz. Yayımlanmasını istediğiniz yapıt, görsel sanatlarla ilgili ise tanıtım verilerini iletinize ekleyiniz. Bu veriler, hem ağ sayfalarında, hem de sizleri ekran başına bağlamamak amacı ile hazırladığımız, PDF dosyasında yer alacaktır. Bizlere gönderdiğiniz yapıtlar ağda araştırılmaktadır. Diğer sitelerde yayımlanmış yazılarınızı lütfen göndermeyiniz. Basılı dergilerde yayımlanmış yapıtlarınız dergimizde tekrardan yayımlanabilir.

Her ne kadar elinizde Yayın Kurulu'ndaki arkadaşlarımızın özel e-ileti adresleri varsa da yazıların bir havuzda toplanabilmesi için -lütfen- dergi@havuz.de adresini kullanınız. Ayrıca bizlere sorduğunuz yüzlerce sorunun karşılığını; derginin “İletişim” bölümünde

Merhaba!

Merhaba!

bulabilirsiniz. Bu sayfada, dergiye emek veren arkadaşlarımızın dergiye ait e-ileti adreslerini bulunmakta. Ayrıca, yine bu sayfada, ‘‘Yapıt gönderme koşulları’’ tuşunu tıkladığınızda (<http://www.dergi.havuz.de/subat/test/kural.htm>) birçok sorunuzun yanıtıyla karşılaşacaksınız.

Dergiyi okumanız, ağdan indirmeniz ya da yapıtlarınızı yayımlatmanız için üye olunması gerekmediğini sanırım biliyorsunuz. şubat sayımız, gerek yabanda, gerekse Türkiye’de yaşayan 6703 kişiye gönderilmiştir. Bu sayı gün geçtikçe artmaktadır. Dergiden haberi olmayan yazın dostlarınızı; derginin çıktığını duyurduğumuz e-iletideki, ‘evet’ tuşuna tıklayarak ekleyebilirsiniz. Dergiyi edinmek istemeyen kişiler ise bunun tersi olan: ‘‘Havuz yerleğinden...’’ tuşunu tıklayarak adreslerini bellekten silebilir.

Aynı işlemi aşağdaki bağlantıların üzerine tıklayarak da yapabilirsiniz.

H@vuz yerleğinden çıkmak istiyorsanız: <http://www.havuz.de/5/news/permission/abmelden.php>

H@vuz yerleğine (başka bir) e-iletinizi eklemek istiyorsanız: <http://www.havuz.de/5/news/newsletter.php>

Diğer dergi çıkararak değerli dostlarımız gibi, ‘‘Dergimiz bu ay, bilmem şu kadar sayfa izlenimi aldı’’ yazmak istemiyoruz. şu kadar kişi ağda da... Dergimiz için, -laf olsun diye tıklanan- ‘‘şu kadar sayfa...’’ gerekmiyor. Hedefimiz üç bin -bakıcı değil- okuyucuya ulaşabilmek. Eğer bunu başarabilirsek ‚aferin bize:-)

Merak edenler için -ilk ve son olarak-, www.1&1.de, ağ merkezindeki istatistik verilerini bu bağlantıyı, <http://dergi.havuz.de/mart/1statistik.htm> tıklayarak görebilirsiniz.

Ençok sorulan iki soruya gelince: 6 yıldır yayımlanmakta olan www.havuz.de ile birçok ilke imza attık. Dergi Havuz’da bu sürmekte. Dergi, ađ yayımının yanı sıra, PDF DOSYASI olarak da hazırlanmakta. Bu dosya, basılı dergi kalitesinde gerçeleştirilmekte fakat, ağdan rahatça bilgisayarınıza indirebilmeniz ağısından, kalitesi biraz düşürölmektedir. Dosya DIN A 4 boyutlarında olup, yazıcınızda basarak da okuma olasılığı vermektedir. Sizleri ekran başına bağlamamak için böyle bir sečenek de sunduk. Dergiyi basarak kütüphanenize (ücretsiz) yeni bir dergi kazandırabilirsiniz. Bu verileri gerek ana sayfadan, gerekse arşiv bölümünden edinebilirsiniz. Dergi her ayın 1’inde, PDF Dosyası ise her ayın 15’inde yayımlanacaktır.

Bu dosyayı indirmek ve okumak için kullanılan program ücretsizdir. Ağdan indirebileceğiniz adres: <http://www.adobe.de/products/acrobat/readstep2.html>

En çok sorulan ikinci soruya da böylelikle yanıt vermiş olduk; yineleyelim: Dergimiz ücretsizdir ve sadece ağda yayımlanmaktadır. Bir destek (sponsor) bulabilmemiz durumunda, alt yapısı tamamen hazır olan dergiye basılı dergi haline dönüştürmek için hemen ‘‘kolları sıvayabiliriz’’.

Dergimizin her ay bir konuğu olmakta. Siz ne zaman konuğumuz olacaksınız? Bizler kendinizi tanıtın, söyleşi hazırlayalım; yayımlayalım...

Arşiv bölümüne girerek önceki sayılarımıza ulaşabilirsiniz. Mayıs sayımızda, yine bu sayfada tüm dergilerde yer alanların özgeçmişlerini toplu olarak bulabileceksiniz.

Değerli okurlar: Dergimizi gördünüz/ okudunuz ve beğendiyseniz, gerçek yazın dostlarınıza da dergimizi tanıtınız. Dergi H@vuz, Türkiye ve yaban arasında köprü oluşurmaya devam edecektir. Ayrıca dergi için (bizler gibi ücretsiz olarak) çalışmak isteyen herkes baş vurabilir. Özellikle teknik desteğe ivedilikle gereksinme duymaktayız.

Nida Öz

Yazın dünyamıza üç kitapla girdiniz. Bu, belli bir birikiminiz olduğunu gösteriyor bize. Yazın serüveni herkes için farklı ilerler. Sizin serüveniniz nasıl başladı?

Kafanızda hiçbir kitap kurgusu, kitap düşüncesi yoksa ve bir şeyler karalayayım, bakayım ne çıkacak diye yazmaya girişmişseniz bu sonsuz bir boşluktur her şeyden önce. Hiçlik gibi. Bembeyaz, çıplak bir kağıt parçasının karşısına geçmek ilk önce ürkütücüdür. Tüm çelişkilerinizin, korkularınızın karşı konulmaz hücumuna uğrarsınız. O size, siz ona direnirsiniz, ilk başta. Aşılması zor bir şeydir. Ve bu yazma macerası kuru, çıplak, yankısız, uzak ve geleceksizdir. Böyle bir yazının karşısına oturabilmek için yazdığınızdan daha güçlü olmanız gerekir. Bir bilinmeze doğru yol alırsınız. Yazma edimi ilerledikçe kitap gelişir, kendi yazgısını, kendi yönünü çize çize ilerler. İlk kitabım “Volga Hüzünü” böyle oluştu. Rusya seyahatim boyunca tuttuğum notlardan, günlüğümden yola çıkarak... Hadi bakalım, yaz da görelim neler yaptığımı dercesine, adeta kendimi tehdit edercesine yazmaya giriştim. O dönemde hiç güvenim yoktu kendime. Birden kendimi topladım. Bugün yazmıyor olsaydı, bugün cesurum diyebilmek için diye kendime komut verdim. Yazdığım ilk cümlenin peşinden koştum.

“Duyuyor musun Kalbim?” adlı kitabınız İspanya’da bir gezi sırasında... Bizi alıp İspanya iç savaşının ortasına bırakıyor. Çok etkileyici bir anlatımınız var. Neden İspanya ve neden iç savaş?

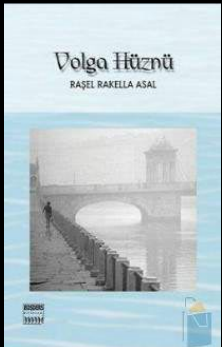
İspanya’da aldığım dil eğitimi boyunca, İspanya iç savaşının o ülkede açmış olduğu yaraya yakından tanıklık etmişim. O devrin toplum üzerindeki etkisini hem derslerde işliyorduk, hem de toplumun içine karışınca hissedebiliyordunuz. Ders aralarında, kafelerde yaşlı savaş mağdurları ile karşılaşılıp konuşuyorduk. O konu üzerinde iyice yoğlaşmak istedim. Kitaplara sarıldım. Böylece “Duyuyor musun Kalbim?” kitabım oluştu.

Sanat tarihinde belirli bir yeri olan Picasso’nun, ünlü ‘Guernica’ tablosundan yola çıkarak İspanya iç savaşını anlatmak istedim. Bu tablonun parçalanmışlığını kavramaya, ana izleklerini yakalamaya çalıştım. Gerek ‘Guernica’ tablosunun bütününde, gerekse bölük pörçük parçalarında işime yarayacak her türlü malzemeyi toplamaya giriştim. Bunu yaparken İspanyol halkının iç savaşta yaşadığı acıları, savaşın kendisini, savaşın yarattığı dehşeti, bir halkın direnişini anlamak ve anlatmak istedim.

Görkemli görünümünü ardında ayrıntılı, belirleyiciliğinin yanında karmaşık, ilk izlenimde kolay kolay kendini ele vermeyen ‘Guernica’, beni kendinin tutsak seyircisi yapmıştı sonunda. Karşımda ölçülebilir boyutlu, işlenmiş, sonsuza dek bölünebilir bir resim vardı. Ben ise ölçülmeyen, boyutsuz, bölünmez duygu yoğunluğum ve hüznümle baş başaydım.

“Volga Hüzünü” adlı kitabınız, St. Petersburg’dan başlayıp Volga üzerinden Moskova’ya doğru bir geziyi anlatır gibi; ancak sıradan bir gezi kitabı değil bu. Bir yandan gezilen yerler anlatılırken, bir yandan da Tolstoy’a, Gogol’a, Puşkin’e de uzanıyor. Zamanın ve edebiyatın içinde gezinir gibisiniz. Bu kitabın oluşumunu bir de sizin ağzınızdan dinleyelim.

Malraux her kitap bir otobiyografidir der. Her yazar kendi hayat deneyiminden yola çıkmadan yazamayacağına göre, her yazar yapıtına kendi kişisel izlenimlerini yansıtacaktır. Romanın çıkışındaki temel metaforun yolculuk olduğunu roman kuramcılarının hemen hepsi şu ya da bu şekilde dile getirmişlerdir. Yeni çağın bireyi gelişen, değişen, büyüyen,

olgunlaşan birey olarak görülmektedir; o artık temel bir özelliklerle belirlenmiş tek boyutlu, değişmez bir kişilik değildir. Kısaca yaşam ve yaşamla gelen her şey bir kişisel yolculuktur. Buna okumak da dahildir. Okur kitabı bitirdiğinde değişmiş sayılır. Okumak ta her türlü değerlendirmeyi, hatta hesaplaşmayı içeren bir değişim süreci, bir yolculuktur. Bu yolculukta yazar ve okur tam anlamıyla birer yoldaştır. Her yapıtta yazarın yaratıcılık serüveni ile okurun okuma yolculuğu birbirini takip eder.

Tüm yolculuklar kendi içimize yaptığımız yolculuklara dönüştüğünde daha anlamlı, bir o kadar da zenginleştirici ve öğretici olmazlar mı? Gezdiğim topraklardan yansıyan görüntüler eşliğinde, o coğrafyadan etkilenimlerim, ülkelerinin tarihini sorgulayan büyük ustaların, Puşkin'in, Tolstoy'un , Gogol'un ve Dostoyevski aracılığı ile o tarihi anlamaya çalıştım. Böylece zengin edebi göndermelerle yüklü bir edebi serüvene yol aldım.

“Her şey sanki bir eski zaman düşündeymiş gibi” adlı kitabınızda kendi öykünüzle anneannenizin yaşam öyküsü harmanlamışsınız. Alttan bir de aşk acısı görülmekte. Bu kitabı da biray açalım mı?

“Aşktan geriye hiçbir şey kalmıyor, anılar bile” diye düşünür Marguerite Duras. Yaşamı yaşadığı biçimiyle yansıtanın zorluğu beni düşsel bir sevgiliyi kurgulamaya itti. Bu düşsel sevgiliye anneannemin yaşam öyküsünü anlatıyorum. Bunu iki nedenle yaptım. Kaleme aldığım yaşam öyküsü 1950- 1960'ların yoksul İzmir Yahudi cemaatinden kesitler taşıyordu. Bu hüznü tabloyu araya bir aşk teması yerleştirerek hafifletmeye çalıştım. İkincisi bu düşsel sevgili ile hiçbir ilişki gerçekleşmez. Yaşanmayan, yalnızca düşlenen bir aşktır bu. Yaşanmamışlığı ile böylece aşk ta kutsallaşır. Oysa alt motifte, yaşanmış ve yıpranmış bir aşk vardır. Aşk yıpransa da , mutsuzluk verse de kaçınılmaz olandır. Gerekli olandır. Sevmek, kaçınılmaz olduğu kadar olanaksızdır da.

Bağımsızlığına düşkün, toplumun kendisine biçtiği kişiliği kabullenmeyen, kendine ait bir hayat parçasına sıkıca sarılmış, kısaca kendi olma savaşını veren bir kadın tipi canlandırılır. Ben –anlatıcı, kendini... ‘Tecavüz ediyorum düşlerimde sevgilime. Ne de olsa “taşaklı kadını” ben, diye tanımlar. (S 87) Sayfa 88 de Sandra Gilbert ve Suzan Gubar’ın “The mad women in the Attic” adlı yapıtına değinilir.

Anneannenizin yaşamı gerçekten çok ilginç. Neden onu tek başına bir roman olarak düşünmediniz?

İnsan kalabalığından, uzun sürelerden, ayrıntılı mekan betimlemelerinden kurtarmakla bir metni en yalın biçimiyle bir yaşam kesitini vermeyi amaçladım. Her şeyi bilen ve gören anlatıcının yerine çocukluğundan başlayarak büyüyen, öğrenen, yaşayan ve yaralanan anlatıcıyı seçtim. Tüm yaşanmışlıklar hep insanlara dair. Ne kadar büyürsek büyüyelim o saf, biçare, habersiz çocuğun sesini yitirmemek bizleri zenginleştirir diye düşünüyorum.

Geleneksel ve alışlagelmiş her şeyi bir yana bırakıp değişik bir kurguya yöneldim. Yazı kimi zaman bir sessizlik, kimi zaman bir yalnızlık, kimi zaman bir çığlık olur. Ama yazı her zaman bir gizemdir. Ben de böylesi bir kurguyla bu gizemi yakaladığıma inanıyorum.

Edebiyat dünyası da yaşam kadar sonsuzluğu ile bize sonsuz olanaklar sağlar. Barthes’a göre iyi edebiyat metinleri okuru kendinden geçiren metinlerdir. Bilinen kalıpları altüst ederek, şaşırtan, sarsan, kişiyi kuşatan zevk metinleridir, edebi metinler. St. Exupery’nin “Küçük Prensi” Dostoyevski’nin “Beyaz Geceler”i , Richard Bach’ın “Martı”sı cılız cüsseleriyle evrensel edebiyat tarihine geçtiklerine göre edebi bir yapıtın değerinin onun cüssesiyle orantılı olmadığı anlaşılır.

Son değindiğimiz kitabınız romana geçişi mi muştuluyor bize?

İlk üç kitabım yazarlığa uzanan dolambaçlı bir yoldan geçmem ve kendi çizgimi bulabilme girişimimdi diyebilirim. Zaman ne getir bilemiyorum.

Yazın dünyasında yeni bir sessiniz. Kitaplarınızın bir arayış içinde olduğunuz izlenimini veriyor. Bundan sonraki çalışmalarınız neler olacak?

Orhan Peker 'Ressamın paleti kurumamalı' dermiş. Bence bu söz tüm sanat dalları için geçerli. Bugün geldiğim çizgiyi yok sayarak, çıktığım yolda yeniden doğmak için yazıya sıkı sıkıya sarılmam gerektiğini biliyorum. Kitaplarımı oluştururken araştırmacı yazarlığın büyüüne kapıldım. Bu çizgide ilerleyeceğimi söyleyebilirim. Bizim gibi as okuyan toplumlarda okuyucuya, yol açan bir bakış açısı kazandıran okuyucuya okurken bir şeyler ekleyen, Turgay Gönenç'in de savunduğu gibi 'okuyucuyu yazının karşısında edilgen değil, etken bir okur oluşturmak' düşüncesine katılıyorum.

Üç kitabın ayrı ayrı yazılış aşamasında neler yaşadınız? Nasıl bir iç yolculuğunuz vardı?

Herkes gibi ben de çok otel gördüm hayatımda, birçok, pek çok otel; kentten kente, ülkeden ülkeye. Yazmak için bir otel odasını seçmekle başladı her şey. 'Ev yaşamına' sırt çevirmek kolay olmasa bile, bunu bile isteye seçmek yazma eyleminin bendeki tutkusunun dışavurumuydu. Yazma ediminin olmazsa olmaz koşuluuydu. 'Duyuyor musun kalbim?' kitabımdan bir alıntı daha açıklayıcı olacak sanıyorum. 'Kaybolmak ve yol almak. Kaybolmak ve yolculuk. Kaybolmayı bu kez başarabilirsem! Yalnızca çekip gitmek... Çekip gitmek kendi kendimden, ülkemde olmaya yargılı olduğum insandan uzaklaşmak... Bir kez olsun yaşama karışmak.'

Nasıl yazıyorsunuz?

Okumak yalnızlıktır. Yazmak daha koyu bir yalnızlıktır. İnsan yalnız başına okur, bir başkasının yanında bile. Oysa yazmak eyleminde yazar tüm dünyanın yalnızlığına kuşanır. Her yere yalnızlık sinmiştir; her yeri kuşatmıştır. Aynı zamanda yazmak disiplindir. Gözyaşdır yazmak. Yazı yaşamın ta kendisidir. Yazı kendinle hesaplaşmaktır. Kendiyle kapışmaktır. Yazmak?...Yapamam...İtiraf et kendine yazamıyorsun derim kendime. Sorular sorar, cevaplar üretirim. Ve birden oturup yazar bulurum kendimi. İşin en korkunç yanı da budur. Kendi yeterliliklerim ve yetersizliklerimle baş başayım. Yazın hayatımın kökü bu gel-gitlere uzanıyordu. Yazın serüveninin derinliklerinde kör karanlığa yakalanıyordum. Ya kör olacaktım ya da aydınlığa kavuşacaktım.

Hangi edebiyatçılardan etkilendiniz?

Edebiyatı sevmek annelik duygusu ile eş anlam taşıyor benim için. Nasıl ki bir anne çocuklarından her birine aynı sevgiyi, aynı özeni gösterirse ben de tüm edebiyat yapıtlarını aynı ölçüde seviyor, onları okudukça da onlara bağlandığımı görüyorum. Kitaplar benim sevgili çocuklarım, yazarlar da sevgililerimdir.

Anneannenizi anlattınız kitabınızda anneannenizi işlerken neler hissettiniz?

Bir gün annem Cuma akşam duasından evvel havrada toplumuna hizmet eden kişiler adı altında yedi dakikayı geçmeyen konuşmaların yapıldığını, o hafta da anneannem hakkında bir konuşma yapılacağına haber vermişti. Çok büyük bir hevesle bu konuşmayı dinlemeye

Raşel Rakella Asal ile Söyleşi

gittiğimde büyük bir hayal kırıklığı yaşadım. Konuşan kişi Ankara'dan gelmiş, İzmir Yahudi cemaatine sonradan katılmış, anneannemi pek tanımadığı gibi birkaç derleme bilgi ile anneannem hakkında konuşuyordu. Anlattığı kişi anneannem değildi. O günlerde içimdeki o isyan beni bu kitabı yazmaya iten nedendir. Anneannemi ancak ben anlatabilirdim. İkinci bir nokta da, toplumu için fedakarca çalışmış, hayatını toplumuna adanmış bu koca yürekli kadını toplumu çok çabuk unutmuştu. Ölümünden yirmi üç yıl sonra onu yaşatmayı kendime borç bildim.

Söyleşi/ Gülseren Engin

* Raşel Rakella Asal'ın „Volga Hüznü“ adlı yapıtını arkadaşımız Hülya Soyşekerci, şubat sayımızda sizler için irdeledi ve bir inceleme yazdı.
<http://www.dergi.havuz.de/subat/hulyasoysekeri.htm>

Raşel Rakella Asal Kimdir?

1949'da İzmir'de dünyaya geldi. 1969'da İzmir Amerikan Kız Koleji'ni bitirdi. 1969'da İngilizce ve Fransızca dillerinde „Ülkesel Turist Rehberlik Kokartı“nı aldı. Lozan'da “Diavox Institut Moderne de Langues”, Paris'te “Cours de Civilisation Française de la Sorbonne”, Besançon'da “Universite de Frache-Comte Cours de Français”, Royan'da “Centre Audiovisuel de Royan pour l'etude des Langues”da kurslara devam etti. Besançon'da sanat tarihi derslerine, Paris'te Louvre Müzesi'nin sanat tarihi seminerlerine katıldı.

1992'de Besançon'dan Fransızca „Yeterlilik Sertifikası“, 1995'te İspanya'nın Salamanca kentinde „Escuela Salmantina de Estudios Internacionales“ dan“İleri Düzey İspanyolca Belgesi“ aldı.

1997-2000 yıllarında Ankara'da Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfında yazarlığa hazırlık, uygulamalı yazarlık, yazın-felsefe ilişkisi seminerlerine katıldı. İki çocuk annesi olan yazar, çalışmalarını İzmir'de sürdürmektedir.

Çocuk Anneler

yarı dalgın soyunup
avuntunun beyaz çarşaflarına
yıldızlar serperdik

o gecelerden biri daha başlardı
gözü dönmüş bir lodos gibi
çarpıp giden kıyılarıımıza

oysa denizimiz hiç olmadı bizim
çocuk annelerdik nerden bilelim
bir gecelik vur kaçıları
aşk sanırdık

tenin tendeki oyunu biter bitmez
bölük pörçük rüyalara tırmanır sabahları beklerdik
hele gün bir ağarsa da
aydınlığını üstümüzde gezdirse diye

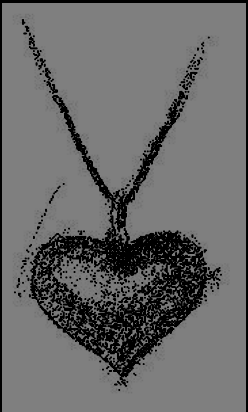
on dördünde on beşinde var yok
karnı burnunda çocuk annelerdik
çeşmeyle tarla beşikle kundak arasında
çocuklarıyla birlikte büyüyen

hiç unuttur muyum arada sizler de gelirdiniz
ağır makyajlı görkemli kadınlardınız
hafif şehla bakışlarınızda kanayan birkaç dip not
dokunaklı günlüklerinizle
büyük şehirlerinize dönerdiniz

bakıyorum da şimdi
tüm çağrılar bildik bana
o taşkın ırmak
bir gün beni de alsın içine
hiç durmam
alır başımı giderim

bir de sen olsan yanımda
en iyi sen bilirsin o yangınları
en iyi sen
şimdi karşımda dipdiri duran
o zamanki ben

Tekin Gönenc

kır mızı

oraya bakıyordu adam/ kiralık gözlerle
biri asılmıştı duvara
jaluzilerden ışık sızıyordu
lamba üflesen sönecek/ sen ne yaparsan yap
vazodaki çırılçıplak çiçekte
isa'nın ellerindeki kan
yüzüne boya bulaşmamış ressamın
tuvaldaki fon
kırmızı

oraya bakıyordu kadın/ kiralık gözlerle
bulanık görünüyordu düş
sol koridordaki/ sondan üçüncü kapı demişlerdi yaşam
çürümüştü ahşap/ anahtar paslı
siyah besteliyordu şarkılarını
piyanosu satılalı
notaların hepsi
kırmızı

oraya bakıyordu çocuk/ kiralık gözlerle
memesiz bir kadın silueti
herkes başka ninni fısıldıyordu ona/ uyumalıydı artık
erken açmalıydı gözlerini dünyanın
bütün para değil/ bozuktur hayat
*“kirletildikçe denizler/
ortasında akan koca nehirlerdi gözyaşı“
suyun ağladığını anlamıştı
koca bir saatti duvardaki
kırmızı

güneş dönerken dünyaya sırtını
oraya bakıyordu herkes
duraklar insan dolu/ otobüsler bomboş
bütün lambalar
kırmızı

nida öz, messel, 31 01 2006

* Molla Demirel

Ne Olurdu?...

Bilişsel bilimler alanında, 'saf (naive) kuram' ya da 'halk kuramı' olarak adlandırılan bir konu var; uzmanların dışında kalan insanların çeşitli yaşam alanlarına ilişkin görüşleri üstüne araştırma yapılıyor. Örneğin, fizikçiler dışındakiler de gündelik yaşamda, farkında olmadan, fizik üstüne fikir yürütüyor; yürürken, yerçekimini dikkate alıyor; bir araca bindiğinde, aracın içindeki bedenleri geriye iten gücü hesaplıyor vb. Aynı biçimde, tutumbilim (iktisat) alanında da insanlar, enflasyon ve işsizlik üstüne düşünüyorlar, bu düşünceleriyle yaşantılarını biçimlendirmeye çalışıyorlar. Sözgelimi, çatısı akan evden başka bir kiralık eve çıkmayı düşünen bir aile, yılın hangi zamanlarında kiranın en düşük düzeyde seyrettiğini bilmek durumunda kalıyor. Bu 'saf kuram' çalışmaları öyle geniş bir alanı kapsıyor ki içine insanla ilgili herşey giriyor; siyasetbilim saf kuramından tutalım da, yıldızbilim (astronomi) kuramına dek...

Sanıldığığın tersine, içinde yaşadığımız aşırı uzmanlaşma çağında, insanlar, en fazla birkaç alanın uzmanı olabiliyorlar, ama o kadar. Bir fizikçi, siyasetbilim konusunda saf bir kurama sahip olabiliyor. Ya da tam tersi: Bir siyasetbilimci, fizik konusunda saf bir kurama sahip olabiliyor.

Geçtiğimiz yıl Kül Yayınları'ndan çıkan, Yusuf Solmaz'ın hazırladığı 'Şiir İçten Gelen Bir Şeydir' adlı kitap, bir saf kuram çalışması olarak değerlendirilebilir. Kitapta, Ankara Keçiören Kalaba İlköğretim Okulu'nda okuyan yaklaşık 1,000 6.,7.,8. sınıf öğrencisine şu 6 soru soruluyor:

- 1) Şiir nedir?
- 2) Şair kime denir?
- 3) Bildiğiniz şair adlarını yazınız.
- 4) Şiir olmasa ne olurdu?
- 5) Şair olmak ister miydiniz?
- 6) Aşağıdaki dizeleri yorumlayınız (Öğrencilere, Cemal Süreya'dan (Tabanca), Ece Ayhan'dan, Salah Bırsel'den (Coğrafya Dersi), Özdemir Asaf'tan (Macera), Edip Cansever'den (Kuşatma), Gülten Akın'dan (İlkyaz), Ahmet Oktay'dan (Ölümün Bıyıklı Resmi), Turgut Uyar'dan (Geyikli Gece), İsmet Özel'den (Esenlik Bildirisi), Orhan Veli'den, Fazıl Hüsnü Dağlarca'dan (Kış), Melih Cevdet Anday'dan (Kapı), Can Yücel'den (Anı), Oktay Rifat'tan (Aracı) ve Atilla İlhan'dan (Gecenin Kapıları) dizeler veriliyor.)

Sonuçta, öğrencilerden son derece basmakalıp yanıtlar yanında, düşündürücü yorumlar da geliyor. Örneğin: "Şairler yalnız kişiler olduğundan şiir yazarak teselli bulurlar" (s. 14); "İnsanın ruhunu dinlendiren, kulağının pasını alan –örneğin yorgunsan yorgunluğunu alan- dizelere şiir denir" (s. 15); "Şiir olmasaydı milli bayramlarımız bu kadar uzun olmazdı. 23 Nisan'da, 19 Mayıs'ta sürekli şiir okuyoruz, bu da törenlerin uzamasına neden oluyor" (s. 33); ("Şair olmak ister misiniz?" sorusuna yanıt olarak) "İstemezdim. Bana göre şairler boş işlerle uğraşır. Avrupa'ya yetişmemiz için bizim teknoloji üretmemiz lazım, şiir yazmamız değil" (s. 39); "Şiir yazmayı severim ama şair olmayı istemem. Çünkü şair olunca şiir yazmak zorunluluk halini alır. Ben canım ne zaman şiir yazmak isterse o

zaman yazıyorum” (s. 40); “Şair olmayı isterdim çünkü, şairlik kendine özgü bir iş. Kendi kendinizin patronu olursunuz. Canınız nereye gitmek isterse oraya gidersiniz. İşyeriniz her yerdir: Deniz kıyıları, kahvehaneler, parklar, sokaklar... Kimse size, neredesin, ne yapıyorsun diye hesap soramaz. Ne zaman isterseniz o zaman şiir yazarsınız. Yayınevleri yazdığınız şiirler için hesap numaranıza para yatırır. Para sıkıntısı nedir bilmezsiniz. Kim böyle bir işi istemez ki... Örneğin Yahya Kemal’i ele alalım. Bir şiirinde İstanbul’u anlatıyor. Çünkü sürekli gezen biri, yaşamak için fabrikada ya da tarlada çalışması gerekmiyor. Ne kadar çok gezer, görürse bir şair o kadar güzel şiirler yazar (...)” (s. 43).

Kitaba bakıldığında, bizce en uygun yorum, “güzel bir düşünce ama yeterince işlenmemiş” oluyor. Bir kere, yazarın, bu ham verilerin sonuna koyduğu değerlendirme yazısı, yazar bizi affetsin, neredeyse çocukların yazdıkları kadar saf. Değerlendirme metni, sanat ve toplum ilişkisi üstüne oldukça zayıf, daha çok polemik havasında görüşler dile getiriyor. Beylik sözlerle dolu olan metinde, çalışmanın içeriğiyle ilgisiz ya da ilgiliyse de ilgisi yeterince kurulmamış tartışmalı görüşler dile getiriliyor. Keşke yazar bu kitaba böyle bir değerlendirmeyi koymasaydı; bir değerlendirme koyacaksa, bu değerlendirme, öğrencilerin sözlerine dayandırılıyordu.

Bunun dışında, kitap, öğrencilerin görüşlerini öğrenmek açısından okunmaya değer bir kitap ve eksik bir kitap. Öyleyse, “neler yapılabilirdi?” sorusunu yanıtlayalım:

Birincisi, öğrencilerin yaptığı şiir yorumları, dilbilim alanındaki anlambilgisel düşük-özgülenme (semantic underspecification) sorunsalı çevresinde değerlendirilebilirdi. Bu sorunsal, “insan iletişimi nasıl gerçekleşiyor?” sorusuna yanıt vermek amacıyla ortaya çıkmıştır. Geleneksel görüş, insan iletişimini bir kod kipçığı (model) ile açıklamaktadır. Buna göre, insanlar, düşüncelerini dille kodlarlar ve karşılıklarına ulaştırırlar; ikinci taraf ise, bu kodu çözer ve iletişim böyle olur. Çıkarımsalıcı görüşe göre ise, insan iletişimi bu biçimde açıklanamaz: Gönderilen ileti, kodu belli bir biçimde çözmek için yeterince veri sağlamamaktadır. Dolayısıyla, insan iletişiminde anlam, yeterince özgülenmemiştir. Bu nedenle, belirsizlikler ve yanlış anlamalar olur. Örneğin, kitapta öğrencilerin yorumlaması için verilen Orhan Veli dizelerini (Sarhoş oldum da/ Yine seni hatırladım/ Zavallı elim, sol elim.) ele alırsak, geleneksel bakış, “Orhan Veli, burada bir ileti göndermiş. Bu ileti ne olabilir?” sorusu çevresinde çözümleme yaparken; çıkarımsalıcı görüş ise, çözümlemeye, bu dizelerin yeterince özgülenmiş, yeterince açık-anamlı olmadığı önkabulünden başlar. Böylece, “bu dizelerden ne çıkarılabiliyor?” diye sorar. Bu soru, araştırmacıları, “insan zihninde özel olarak bir çıkarım aygıtı mı ya da çıkarım kipçesi (module) mi var?” sorusuna götürmüştür. Bu soru çevresinde gerçekleşen çalışmalar son yıllarda oldukça canlıdır. Kısacası, öğrencilerin şiir yorumlarının çıkarımsalıcı açıdan değerlendirilmesi, önemli bir çalışma ortaya çıkarabilirdi.

İkincisi, çalışmanın özgereği düşük-özgülenmiş olan dizeler, kişilik kuramları ve özellikle yansıçözümleyimsel (psikanalitik) açıdan bakıldığında, birer izdüşümsel ölçer (projective test) olarak değerlendirilebilirdi. İzdüşümsel yaklaşımlarda, insanlara, belirsiz bir resim ya da mürekkep lekesi verilir; bunlardan kalkarak resimde ya da mürekkepte gördüklerini anlatmaları istenir. Böyle yapılır çünkü insanların, bu belirsizliklere anlam yüklerken, kendi iç dünyalarını açığa çıkaracakları düşünülür. Gerçekte, kitap, bu konuda son derece zengin veriler sunuyor. Örneğin; (Atilla İlhan’ın ‘Gecenin Kapıları’ şiirine yorum olarak) “Büyük kentlerin birinde gidecek hiçbir yeri olmayan yaşlı bir adamdan söz ediliyor. Bu adamı çocukları bile anlamamış. Gelin oğluna: “Baban ne zaman gidecek?” diye sormuş, adam bunu duyunca, kimseye haber vermeden çıkıp gitmiş evden. Şimdi bu adamın sokakta kaldığını, insanlara artık güvenmediğini, onlardan korktuğunu, gidecek hiçbir yerinin olmadığını anlıyoruz” (s. 144); “Yapayalnız bir inşaat işçisi gecenin bir yarısı sokakta kalmış. Nereye gideceğini bilemiyormuş. Parası olsa otele gidebilirdi ama cebinde bir kuruş yokmuş. Kirliymiş, yorgunmuş,

uykusuzmuş, hastaymış. Artık hayata inanmıyormuş” (s. 145); “Hayatta ne istediysen olmadı. İstedğim kadar dondurma, çikolata yiyemedim. Babamın bana eski bir bisiklet alacak bile parası olmadı. Annem hasta bir kadındı. Yıllar geçti, büyüdüm ama mutlu değilim. Hala dünyanın bütün kapıları bana kapalı. Bu günlerde bir sevgilim olsun istiyorum o da olmuyor. İşsizim, sokaklardayım, gidecek yerim yok. Parasızım. Böyle birini kim sever, kim ister” (s. 145); “Gecekonduların birinde bir baba, çocuğunu boyacıliktan az para kazandığı için dövüp dışarı atmış. Gidecek yeri olmadığı için çocuk, gecenin karanlığında kapının önünde bekliyor. Gece ilerliyor, evlerin ışıkları bir bir sönüyor, kapılar kilitleniyor” (s. 145-146); “Genç bir kız umutsuzluk içinde. Okumak istemiş okuyamamış. Pencereden dışarı bakıyor. Ölen çocuğunu, ayrıldığı kocasını düşünüyor. Bir iş bulup çalışacak ama kimse ona iş vermiyor. Kapıcılık yapmaya, temizlik işçisi olmaya bile razı. Bu kıza, şehrin bütün kapıları kapalıymış gibi geliyor. Oturduğu evin kirasını veremediği için günlerdir gözüne uyku girmiyor. Sokağa ne zaman atılacağı, diye düşünüyor ve çok korkuyor” (s. 146).

Üçüncüsü, araştırmacı, bu altı soruyu yetişkinlere de sorabilirdi. Böylece alana katkı sayılabilecek karşılaştırmalı bir bakış sunma olanağı bulacaktı. Ek olarak, yalnızca çocuklarla kısıtlı kalmayı yeğliyorsa, değişik sınıfların yorumlarını içerik çözümlemesi yaparak karşılaştırabilir; Piaget ve benzeri bilişsel gelişim kuramları açısından, şiir yorumlarındaki yaşla gelen karmaşıklaşmanın bir sunumunu ve açıklamasını sağlayabilirdi. Aynı biçimde, değişik okulları, sözgelimi, özel okul öğrencileriyle devlet okulu öğrencilerinin ya da sanat okulu öğrencileriyle diğer okulların öğrencilerinin şiir yorumlarını nitel olarak çözümlenebilirdi.

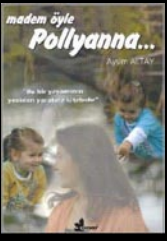
Dördüncüsü, çalışmayı, bilişsel bilimlerdeki ilkörneksellik (prototypicality) araştırmalarıyla ilişkilendirebilirdi. Rosch’un geliştirdiği bu araştırma izlencesi, insan zihninin ulamlama (categorization) özelliğinin yeter ve gerek koşulların ötesinde derecelendirme ilkesine göre çalıştığını ileri sürer. Bir ulamın altına giren öğelerin kimileri bir kavramın temel özelliklerine daha yakınken diğerleri uzaktır. Örneğin, serçe bir kuştur ama penguen bir kuş mudur? Ünlü bir deneyde, serçenin kuş olup olmadığı sorulan insanlar, çok kısa sürede yanıtlarlarken, penguenin kuş olup olmadığı sorulduğunda yanıt için bir önceki sorununkinden daha çok zaman harcamışlardır. Serçe, gündelik dille söyleyecek olursa, “daha bir kuştur”, pengüense “daha az kuştur”; kuşluk kavramının temel özelliklerinden, serçeye göre daha uzaktır. Dolayısıyla, şiir araştırmasında, öğrencilere, çeşitli şiirler verilip “bu senin için ne kadar şiir?” sorusu sorulabilir, araştırma, böyle bir yaklaşıma göre yeniden biçimlendirilebilirdi.

Kitap, önemli bir kitap. Neden? Çünkü şiire görgül (empirik) yaklaşımlar son derece az. Bu kitap, bu boşluğu doldurma yolunda bir çaba olarak görülmeli. Şiir eleştirisi, genelde, bir kuramdan kalkarak bir şiiri yorumlamak ve çözümlemek temelinde gerçekleşiyor. Şiir eleştirisi de, bu tür görgül çalışmalarla ve yukarıda dile getirdiğimiz araştırma önerileriyle, kuşkusuz, ufkunu genişletecek; loncalara özgü sınırlarını ortadan kaldıracak.

Ulaş Başar Gezgin

İlgilisine Kaynak:

Taylor, J. R. (1991). Linguistic categorization: prototypes in linguistic theory. Oxford: Clarendon Press

Madem Öyle

Pollanna...

Pollyanna...

BİZ NASIL DURURUZ YAŞAMA KARŞI?

Aysim ALTAY

‘Eğer bir örs isen kendini sabit tut,
eğer bir çekiç isen zamanında vur.’

George Herbert

‘Anlatmaya başlayacağım başlamasına da Pollyanna, önce bir anekdot anlatacağım sana.’

‘Ne...dot?’

‘Anekdod.Yani başımdan geçen bir öyküyü.’

‘Severim öyküleri.Heyecanlı mı bari? Beton hikayen gibi mi?’

‘Eh o kadar gerilimli değil bu defaki. Dinle bak!’

Peru’da, İnkalar’ın izlerinin peşinde geçen ve Amazon ormanlarında biyologların kampında sonlanan çok keyifli bir seyahatten dönmüştüm. Bana gittiğim zamandan çok daha farklı gözükken şehir yaşamına henüz uyum sağlayamamışken bir arkadaşım ‘Aysim , Amazon Nehri’nde bir taşın nehrin yatağını değiştirdiğini hiç gördün mü?’ diye sordu Hani ‘Hoppala!’ dedirtecek cinsten bir soru ‘Nasıl yani?..’, ‘Şöyle yani...’ tarzındaki birkaç söz gidiş-gelişinden sonra açıkladı:

‘Kendimi çok çaresiz hissettiğim ve de ‘Ben bu dünyada ne işe yarıyorum ki! Dediğim bir anda bir dostum bana ‘Bu dünyada hiçbir şey olamıyorsan bir taş ol. Öyle bir taş ki duruşunla koca bir nehrin yatağını değiştir.’ demişti. İşte sorum bundandır.’

Bu açıklamayla birlikte zihnim aydınlandı ve bir sahne canlandı gözümün önünde: Amazon Nehrin’nde saatler süren bir yolculuktaydık. Nehrin kollarında ilerliyorduk. Kimi yerde geçiş zorlaşıyor, kimi yerde zikzaklar çizmek zorunda kalıyorduk.Çünkü ağaçlar devrilmmişti. Zaman içinde çevresini dallar, yapraklar, çeşitli bitkiler sarmış ve akan suyu farklı bir yol bulmaya zorlamıştı.Taş değil de ağaçlar vardı nehri yatağından çıkartan, yolunu tekrar çizmesini sağlayan.Uzun lafın kisası arkadaşımın sorduğu sorunun yanıtı ‘Evet’ ti. O an farkında olmasam da nehrin yatağını değiştiren kayalar , taşlar olmasa da ağaçlar görmüştüm.

İşte o zaman yaşamdaki duruşlarımızın nasıl bizi biz yaptığını daha da iyi anladım.Yaşama verdiğimiz mesajlar yaşamdan alacaklarla ilintiliydi ve bizler yaşama her an mesaj vermekteydik. Beden dilimizden ve söylediklerimizden başlayarak.’

‘Bu öykünü çok sevdim. Benim kim olduğum, ne yaptığım, ne söylediğim hiçbir şey yapmadığımı zannettiğim zamanlarda bile değişimler yaratabiliyor anlamına geliyor bu, değil mi?’

‘Bingo’ Aynen öyle.’

‘Peki hem ‘Kendimize Yolculuk’ dedin, hem verdiğimiz mesajlar dedin. Karıştı biraz daha kafam.’

‘Vermekte olduğumuz mesajlar bedenimizle olsun, sözcüklerimizle olsun kendimize yolculuğumuzun giriş kapısı zaten. Kendimizi iç içe geçmiş halkalar gibi düşünecek olursak en dış halkamızı oluşturuyor. Beden Dilimiz, Söyleyiş Tarzımız ve Sözcüklerimiz.her bir zar, yani halka soyulduğunda bir başka katmanımızla

karşılaşıyoruz. Biraz daha çaba o zarı (halkayı) da soyuyor ve çözümlüyoruz ve içimize doğru yolculuğumuz da böyle kademe derinleşerek sürüyor.’

‘Galiba daha iyi anlıyorum şimdi. Diğer katmanlar dedin de.. Acele mi ediyorum ben? Eğer öyleyse lütfen söyle.’

‘Yok , acele etmiyorsun. Hımmm belki biraz; ama ben de zaten şimdi o halkaları çi-zecektim sana. Bak işte şöyle:

Kendimize dışardan baktığımızda görünür olan beden dilimizin, sözcüklerimizin ve söyleyiş tarzımızın verdiği mesajlardır. Bunlar bizim davranış profillerimizden, daha derinde iç benliklerimizden , daha da derinde beynimizin yapısı ve zeka boyutlarımızdan, bilinçaltımızdan, en derin noktada da genlerimizden beslenirler’

‘Peki bu bizim yapımızı gösteriyor da nasıl değişeceğimizi göstermiyor. Belki de hatta değişmeyeceğimizi mi ima ediyor? Hani böyle halka olunca hapismiş gibi hissettim bir an kendimi...’

‘Elbette değişim mümkün.Ön şartı, kişinin kendini tanıması, değişmek istemesi ve cesaret göstermesi. Bu şekil aslında değişim yolunun basamaklarını da gösteriyor bize.’

‘Nasıl’

‘Bizim için en kolay değişim halkası en dış halkadır.Yani biz bir değişim gerçekleştirmek istediğimizde dıştan içe doğru bir yolculuk yapmak durumundayız. Beden dilimizle çok daha rahat oynayabilirken, iç benliklerimizde bir değişim sağlayabilmek için daha uzun ve zahmetli bir yol izlememiz gerekir. Ama değişim istendiği ve doğru yöntemler kullanıldığı müddetçe mümkündür.’

‘Aklıma ne geldi biliyor musun? Hani bir ara televizyonlarda çocuklar için bir çizgi film vardı. Bence büyükler içindi aynı zamanda; ama neyse... Elini çırpıp, ‘Değiş ton-ton’ derdin ve de o şekilsiz canlı senin istediğin bir şeye dönüşürdü. Keşke bu kadar kolay olsaydı değişim.’

‘Keşke; ama inan bana gözümüzde büyüteceğimiz kadar da zor değil. Hatta neredeyse kemikleşmiş fobilerimizi bile yok etmek mümkün.’

‘Dı-nı-mmmm Az sonra....’

‘Hayrola? Bakıyorum telovole kültürüne diyecek yok.’

‘Aman aman vazgeçtim. Öylesine söylemişim ben zaten...’

‘O da bir seçim. Bizler dokumuzda yer alan halkalarla şekil buluyoruz. Seçimlerimiz de işte o bizlerden çıkıyor.Yumurta-tavuk hikayesi gibi aynen.’

Aysim Altay

Madem Öyle Pollanna...

MADEM ÖYLE POLLYANNA

(arka kapak yazısı)

Eskiden lunaparklarda ip piyangolar vardı, hatırlar mısınız? Bir tomar ipler arasından ipler çekerdiniz ve ucundaki oyuncaklar sizin olurdu. İşte bu kitapla sizlere bir ip piyangosu sunuyoruz. Bu defa çekeceğiniz iplerin ucunda size yaşamlarınızı yeni baştan yarattırarak bilgiler, yöntemler, yolculuk başlangıçları var. her zaman olduğu gibi ötesi sizin elinizde...

Yaşamın iplerini çok iyi tanıyın ve doğru çekin olur mu?

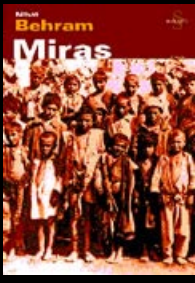
Bu kitabın yazarı kim?
17 Aralık 1963, İstanbul doğumlu..
ODTÜ Bilgisayar Mühendisliği mezunu..
Bir Davranış Bilimci..
Bir Eğitimci..
Bir Yaşam Koçu....
Bir Yönetim Geliştirme Koçu...
Bir Zihin Koçu...
Bir Mentör...
Bir Performans Akademisyeni...
Bir NLP, TLT, HK, EAT, DHE, PE, MI, M.Erickson Hipnozu, Sedona Metod Uzmanı...
Bir Yelkenci....
Bir Gezgin...
Bir Yaşam Serüvencisi...
Mustafa Kemal Vakfı kurucularından....
AYS Eğitim ve Danışmanlık kurucularından...

Çınar Yayınları. Anlatı-Söyleşi, Ocak 2006, 1.Baskı, 13x20, 192 sayfa, Türkçe, K. Kapak, ISBN
9753482051

Nihat Behram'ın son kitabı “Miras” adı gibi gelecek nesillere kalması gereken miras niteliğinde bir kitap. Anlattığı tarihsel gerçekliğin yanında, insana ve doğaya dair üstü örtülmüş, unutulmuş duyguları temiz Türkçesi, usta kurgusu ve yüreğinden süzülüp gelen çocuk saflığı ile ortaya çıkarıyor. Kitap gerçek bir yaşam öyküsünü sunuyor bize. Dünyada, halen yaşanmakta olan kıyımlar, katliamlar, sahtekarlıklar ve savaşların çirkinliğini bir tokat gibi yüreğimizde duyumsuyoruz. “ Yaralı bir sevince sığınmak ise, bende utanma duygusu doğuruyordu.” (s.4) Kitabı okuduktan sonra sevinçlerimiz ve bulabildiğimiz küçük mutluluklar yaralanıyor, bunlardan utanıyor muyuz?.. Keşke utanabilsek o zaman dünyanın dört bir tarafında süren kıyımlar durur mu?.. Dünyanın yüzölçümü belli ise paylaşamadığımız nedir? Bunun gibi bir çok soru ile yüzleştiriyor okuru “Miras”

Kitapta üç ayrı yazım karakteri var. İtalik, bold, ve normal. İtalik ile yazılan bölümlerde insanın içsellğine dair felsefi cümleler ile karşılaşılıyor. “Hayatın ve hayatımın anlamını aramak için...”(s.5) “Yaşamı yaşadıklarımın önüne alıyordum.” (s.7) “İnsan bilinciyle özler; özlemin en katışıksız solunandır.” (s.10) Bu cümlelerin dışında kullandığı italik sözcükler ise duyguların dilini yansıtıyor. “Özlem, bilgi, derin, ak-sama, değişme, sığınma, cehalet, korku vb.” Yazar kendisi için özel anlamlar taşıyan isimleri ve sözcükleri de aynı yazım şekli ile vurgulamış. “Unkel, olağandışılığı, Çemiçetov, buradayım, Mehmet Kutlu Bey, Haydar Tulgar, Halkevleri, Kazım Karabekir vb. “Tayininin Anadolu’da bir başka ile yapılmasını” (s.193) “Babamı aldığımda beş yaşındaydım, doymadın mı?” (s.199) Aynı zamanda yazarın kızıyla konuştuğu ve kendisi için çok özel biri olan Unkel Peter’i anlattığı bölümler ve şiirlerde italik.

Bold ile yazılan bölümlerde ise hikâyenin geçtiği tarihsel dönemin kısa bir anlatısı var. Yazar bu bölümde de usta dili ve derin anlatımı ile doyurucu bir metin sunuyor okuruna. O günleri yaşamış olmasak da gözümüzde canlandırmakta zorlanmıyoruz. “Birinci dünya savaşı silindir gibi ezip geçmişti yeryüzünü. Osmanlı da silindirinin altında kalmıştı. “(s.75) Enver Paşa’nın Kars ve Sarıkamış’ı kurtaracağım diye Allahüekber ve Soğanlı dağlarında doksan bin askerin tek kurşun atamadan donarak ölmelerine sebep oluşunu, Kars’ta yaşayan Malakan’ların inançları gereği askere gitmedikleri için nasıl yurtlarını terk etmek zorunda kaldığını da okuyoruz bu bölümde. “Kurdun kanlı dişleriyle dolandığı, yaralı ceylanın kendi yarasını yaladığı günlerdi.” (s. 80) “Politikacının üstünde taşıdığı kimlikteki fotoğraf, sadece başarının pozitif fotoğrafıdır. Başarısızlık negatif fotoğraflarda bulanık bırakılır.” (s. 122) Bu iki cümle gibi insanı yüreğinden vuran, düşündürülen cümleler ile sık sık karşılaşılıyor bu bölümde... Durup bakıyoruz camdan dışarı... Dişleri kanlı kurtlar hâlâ ölmedi, sadece yüz ve isim değiştirdi. Yaralı ceylanları bütün dünya rahat koltuklarında oturup ekranlardan izliyor. Yaralı ceylanlar hâlâ kendi dilleriyle kendi yaralarını yalamaya devam ediyor. “Memen’ de genç subaya kurşun sıkan yobazı da...” (s. 187) O yobazın torunlarından halen ürküyor Cumhuriyetini seven ve savunan Türk halkı. “Genç Cumhuriyetin Anadolu’da doğurmaya çalıştığı aydınlığın düşmanları pusuya yatmıştı.”(s. 187) Cumhuriyeti günümüzde de genç tutmaya çalışırken pusudan burunlarını çıkararak düşmanlarla bu gün de karşılaşılıyor. Lorca’ yı, Che’yi, Deniz Gezmiş’i vb. bir kez daha hatırlatıyor bize kitap. “Elli yıl önce lambayı şeytan icadı diye kurşunlayan insanların ampul altında toplanıp dizüstü bilgisayardan Kuran okudukları günlerdi.” (s. 223) “Bir yanımızda çocuklarımızın soldurulan gülüşü, bir yanımızda yakılan arkadaşlarımızın külüyle dolaştığımız günlerdi...” (s. 225) cümlesi ile bitiyor bu bölüm.

Nihat Behram

“Miras”

Normal yazı ile başlayan bölümde yazarın kızıyla yaptığı bir diyalog var. Anlatıcının kızına karşı hissettiği, koruma duygusunu anlattığı cümle kitabın tek cümlelik özeti sanki. “İçimde koruma duygusunu korunma duygusuna baskın kılan miras olarak devraldığım bir şeydi.” (s.7) Behram kızının çocukluğundan, babasının çocukluğuna geçerken ona babasını anımsatan ve nedense kendine yakın bulduğu “Unkel Peter”inde yaşam hikâyesini katıyor romanına. O sıralar İsviçre’de sürgündür. Basel’in büyük caddelerinden birinin üstünde sokak manavlığı yaptığı günlerde tanır unkel Peter’i. “Sokak manavlığı yaptığım günlerdi ve özlem duygusunun içgüdüsel tepkisiyle olmalı, adı unkel (yani amca) diye dilime düştü.” (s. 5)

Kızının doğumu ile birlikte o da “Haydar Dede” der babasına. Bir dede duygusunu hiç solumamıştır çünkü. Sürgün günleri özlem ve acı doludur. Doğaya, renklere ve kızının masumluğuna sığınır. “İnsan eğer kendi duygusunu doğaya sevgiyle yükleyebilirse, doğa onu Sevgi’yle yanıtlar.”(s. 22) Hayatını kızından saklama gereği duyar, haklıdır da. “Kızım, kaderimin parçası olarak hasretin kucağına doğmuştu; kaderimi gereğinden fazla bölüşmesin istiyordum.” (s. 43)

Haydar, ailesi ve iki kardeşi ile Ağrı Dağı eteklerinde Küllük Köyü’nde yaşar. Yazar Ağrı Dağı’nı öyle bir anlatıyor ki oralara gidip o kokuyu, o dokuyu yaşamak istiyor insan. “Aladağ’a, dağların şahı Ağrı’dan Allahüekber Dağlarına kadar ayrı bir dili vardır bu bölgenin. Rüzgârca’dır bu dil.”(s. 74) Dünyanın en güzel dilini ve ağızlarını (Irmakça, karca, yazca, baharca, kekikçe...) öğrenerek büyümektedir Haydar. Bir gece yarısı kapıları yumruklanır. Ermenilerin köye baskın yaptığını öğrenirler. Anası Haydar ve ağabeyi Abbas’ı arka kapıdan göndermesiyle başlar çocuklar için azap dolu günler. Haydar ve ağabeyini ölüm korkusu ile birlikte açlık, hastalık, korku beklemektedir o dağlarda. Yollar uzundur ama yol nerede bitecektir bilemezler. Kaçmak yaşamak demektir çocuklar için. Kitabın bu bölümlerinde psikanalitik çözümlerle karşılaşırız. “Yaşama ve korunma içgüdüünün kesiştiği kavşak iki yola ayrılır. Biri teslimiyettir diğeri direniş.” (s. 91)Haydar ve Abbas dağ yollarında köyden köye sürekli kaçarlar. Haydar beş yaşındadır, yazar bu küçük çocuğun gözünden bakarak anlatır kaçış hikâyesini. Abbas küçük kardeşini yaşatabilmek için kendi yaşamını feda eder köylerden birinde. Haydar ölümün gerçek yüzünü ilk Abbas’ın yüzünde görür. O günden sonra dağlarda, kendisi gibi farklı köylerden kaçan çocuklar ile “yalnızdır” artık. Haydar’ı ölümün kucağından bir köyde rastladığı Gülizar nine koparıp alır ama orada da fazla kalamaz. Hangi köye sığınsa fazla geçmeden Ermeniler gelir yeni çocuklar ve yaşlılarla birlikte atılırlar dağların kucağına. Hayatı boyunca Haydar’ın doğaya tutkusu bu yüzdendir belki de...

Bitmesini hiç istemediğim kitaplar vardır. Çevirdiğim her sayfa yaşamımdan giden bir gün gibi hüznün verir bana. Nihat Behram’ın “Miras” kitabı da bu kitaplardan biriydi. Yazarken duyumsadıklarını, okuruna da duyumsatabilen bir yazardan miras bir kitap.

Handan Gökçek

Nihat Behram

18 Kasım 1946 Kars doğumlu. İlköğrenimini Çankırı’da Lise Öğrenimini Bursa ve İstanbul’da tamamladı. 1972 yılında Gazetecilik Yüksek Okulu’nda öğrenimini sürdürürken siyasi gerekçelerden dolayı tutuklandı ve bir buçuk yıl tutuklu kaldı. Serbest kaldıktan sonra yarım bırakmak zorunda kaldığı eğitimini tamamladı. Mezun olduktan sonra 1975’de Vatan gazetesinde işe başladı. Ardından da “Halkın Dostları” dergisinin yönetimine katıldı.

Nihat Behram, ağabeyi Ataol Behramoğlu ile “Militan” dergisini kurdu ve yönetti. Ayrıca “Güney” dergisini çıkaranlar arasında yer aldı. 12 Eylül döneminde Bakanlar Kurulu kararıyla T.C. vatandaşlığından çıkarıldı. Uzun yıllar Türkiye’den uzakta yaşamak zorunda kalan Behram, 17 yıllık politik sürgünden sonra, 1996’da Türkiye’ye döndü.

Hayatımız Üstüne Şiirler (1972), Fırtınayla Borayla Denenmiş Arkadaşlıklar (1974), Dövüşe Dövüşe Yürünecek (1976), Hayatı Tutuşturan Acılar (1978), Irmak Boylarında Turaç Seslerinde (1980), Savrulmuş Bir Ömrün Günlerinden (1982), Militan Şiirler (Seçmeler, Almanya’da 1984), Ay Işığı Yana Yana (Seçmeler, Almanya’da 1986), Yine de Gülümseyerek (Seçmeler, 1987), Cenk Çeşitlemesi (1988), Kundak (2000), Yalın Yürek I/Hayatımız Üstüne Şiirler (Toplu Şiirler 1, 2001), Yalın Yürek II/Ayrılık da Yakışıklıdır (Toplu Şiirler 2, 2001), Sürgün Yılları; İntikam Alır Gibi (Toplu Şiirler 3, 2001) şairin çıkardığı şiir kitaplarıdır. Çeşitli eserleri yabancı dile de çeviren Behram’ın şiir kitaplarının dışında pek çok kitabı var: Daragacında Üç Fidan (1967, belgesel), Göğsü Kınalı Serçe (1976, çocuk kitabı), Kuyruğu Zilli Tilki (1976, çocuk kitabı), Gurbet (1988, roman), Kız Ali (1991, roman), Özlemin Dili Olsa (1999, yazılar-söyleşiler), Yılmaz Güney’le Yasaklı Yıllarımız (roman).

Bilgi Çağı Çocuğu ve Kitaplar

Çocuk yazınının öncelikli amacı; çocuğu eğitmek, (hazır yakalamışken) ona bir şeyler öğretmek değil; geleceğin, düş gücü gelişmiş, seçici, eleştirebilen, sorgulayan, gerçek ve kurmaca dünyayla iç içe yaşamının tadına varabilmiş, kitapsever bireylerini yetiştirmektir.

Çocuk yazını, yazar, çizer, çevirmen, editör, yayımcı, öğretmen, anababa, eleştirmen, akademisyen, dağıtımçı... kısacası bu alanla ilgili herkesin, el birliği ile gelişmeleri izlemesi ve “daha iyi”nin ne olduğunu aramasıyla amacına ulaşabilir. Uçanbalık, Mavibulut, BU, Bilgi, Altın Kitaplar, Günışığı, Tudem, Ya-Pa gibi yarının kitap okuyan insanını yaratma çabasına yıllardır katkıları olan yayınevlerinin bu anlamdaki çalışmaları konumuz için iyi birer örnektir.

Ne yazık ki yalnız iyi örnekler yok yaşamda. Akıldan, duygudan, derinlikten, dil ustalığından, gözlem gücünden uzak yapıtların basılması sürüyor ve çocukların eline kalitesiz baskılarla ulaşıyorsa, bunda kim(ler)in sorumluluğu vardır, sorusunu sormak gerekir. Diyelim ki, çocuğun anlama, algılama ve değerlendirme özelliklerinden habersiz olan, kendine “yazar” kimliğini yapıştırmış birileri bunları yazdı; bu kitapların ortaya çıkmasında, editörsüz, danışmansız hatta çizersiz çalışmayı kâr bilen yayıncının hiç mi sorumluluğu yoktur? Üç beş okulda imza günü düzenleyip bu kalitesiz ürünleri çocuklara ulaştırmak zor değil. Bu tür yayınlar için Anadolu’da dağıtım ağlarının oldukça iyi çalıştığını, dinsel ve şiddet içerikli, yazım yanlışlarıyla dolu kalitesiz kitapların her taşra kitapçısında rahatlıkla bulunabileceğini anımsatmakta yarar var.

Görüldüğü gibi çocuk yazını alanında sorunlardan göz gözü görmüyor. Ancak burada amacımız alandaki sorunların tartışılması değil, çocuğun kitap okuma alışkanlığı kazanma(ma)sında “kitap” öğesinin rolünü vurgulamak.

Amerikalı eğitimci Horace Mann (1796-1859)’ın, “Alışkanlık halata benzer. Biz her gün onu meydana getiren ince iplerden birini dokuruz ve sonunda onu bir daha koparamayız.” Sözü, alışkanlıkların nasıl bir süreçten geçerek oluştuğu hakkında fikir veriyor.

Sevdiğimiz insanlarla, konularla, mekanlarla sürekli ilgi ve bağlantı kurmak isteriz. Kurulan bu ilginin sıklığı ve yoğunluğu alışkanlığın derecesini belirler. Çocuk, kendisine uzatılan kitabı sevmemişse onunla ilgi kurmak istemez. “Sevmek”, alışkanlık edinmenin çocuktaki anahtar sözcüğüdür. Alışkanlıklarımızın kökeninde ve çocuğun duygusal gelişiminde sevginin rolü büyüktür. Sevmenin kaynağı seçmektir. Çocuğun okumayı alışkanlık haline getirememesinde, içselleştirememesinde kitap seçiminin rolü sanıldığından büyüktür. Kitap, kapağı, baskısı, yazı karakteri; çizgiye duygu ve amacını yansıtabilen çizerlerin hazırladığı resimleriyle de çocuklarımızın seçiminin önemli bir ayağını oluşturur.

Kitap okuma alışkanlığına doğrudan olumlu/ olumsuz etkisi olan “kitap seçimi” öyle bir süreçtir ki bu sürecin oluşmasında okur, yayıncı, çizer, öğretmen, yazar, aile, kütüphaneci hepsi de kilit noktalardadır. Çocuğun okuma alışkanlığını kazanmasında (ya da kitaplardan uzak kalmasında) ortak sorumlulukları vardır. Çocuk inceleyicidir. Bir kitabı seçeceği zaman önce kapağına, yazı karakterine, resimlerine bakar. Sonra, kendi düzeyine uygunluğunu sınamak için kitaptan tümceler okur. İlgisini çeken tümceler, resimler varsa o kitabı oku-

mak ister. Aile, “Bu senin için daha uygun.” diyerek tepeden inme bir söylemle başka bir kitabı dayatırsa çocuk tepkisini kitap okumayarak gösterecektir.

Kendimizi çocuğun yerine koyarak kitap seçimini bizim yapmamız kimi yanlışları da birlikte getirebilir. İlk sorun şudur ki, kalıplaşmış değerlerimizle seçtiklerimiz, 21. yüzyılın çocuğuna seslenmeyebilir. İlköğretim çağındaki çocuklarının eline düzeylerinin üstünde kitaplar veren aileler görürüz. “Bebek kitapları okuyorsun, bu çok basit bir kitap.” yaklaşımları çocuğun okuma isteğini körelteceği gibi, onun hayallerini, yanı sıra çocuk yazınına da, küçük görme anlamına gelir.

Çocuk yazınının en önemli işlevi, yarının seçici okurunu, iyi yapıtların peşine düşen bireylerini yaratabilme süreçlerinde de etkin rol oynayışıdır. Çocukluk döneminden itibaren kitabını seçme özgürlüğü olamamış kişi bu yetiyi nasıl kazanabilir?

İzmir’de, beş ilköğretimokulunda, 2001-2002 eğitim öğretim yılında, beş ve altıncı sınıf öğrencilerine uyguladığımız, “Çocukların Kitaplarını Kim Seçiyor?” konulu sormacaya 413 öğrenci katılmıştı. Bu öğrencilerin yüzde 78’inin, kitaplarını kendilerinin seçtiği; yüzde 22’si içinse seçimi öğretmenin yaptığı ortaya çıkmıştı. Kitabını kendi seçmeyen grupla yapılan ikinci çalışmada, öğrencilere, “Son okuduğunuz kitabın adı neydi? Bu kitabı beğendiniz mi?” soruları yöneltilmişti. Kitabın adını anımsa(ya)mayan ve kitabı yarım bırakan öğrencilerin oranı oldukça yüksekti: Yüzde 62. Kitabı bitirememeye nedenleri arasında; “Konusunu sevmedim, kız kitabıydı, çok kalındı, sayfaları sarıydı...” gibi söylemler vardı.

Görüldüğü gibi, çocuk seçimini kendi yapmıyorsa okumakta zorlanır, hatta kitabın adını bile anımsayamaz. Çocuk kitaplarını dil, resimleme, baskı ve en önemlisi içerik açısından ele almazsak “Çocuklara kitap okuma alışkanlığımı nasıl verebiliriz?” sorusunun yanıtını bulmakta zorlanabiliriz. Televizyon, internet, anababanın kitap okumaması gibi yan faktörleri ana nedenmiş gibi görebiliriz.

Eğitim sistemimizde ne yazık ki bir öykünün, şiirin ya da romanın öğreticilik yanının ortaya çıkarılmasına yönelik çalışmalar yapılmakta, bu da çocuğu okumaktan uzaklaştırmanın iyi bir yolu gibi gözükmekte! Çok öğretici öğeler taşıyan kitaplar; özgürce düşünebilen, eleştirebilen, sorgulayabilen kuşakların varlığını tehlikeye sokar. Öğreticilik yanı ağır basan, açıkça öğüt veren kitap satır aralarına gizlenmiş iletleri olmadığı için, düşünce ve düş dünyasını bilemediği için, ufuklar açmadığı için çocuğa sıkıcı gelecektir. Birkaç kez kötü kitapla yüz yüze gelen çocuk her kitabı öyle sanıp okumaktan vazgeçecektir.

İzmir’de, sekiz ilköğretimokulunda (Yahya Kemal Beyatlı, Ufuk, Dirayet Süren, Akşemsettin, Maltepe, Adnan Mazıcı, Özel Deniz Koleji, Özel Çamlaraltı İlköğretimokulları), bu kez, çocukların ilgi duyduğu kitap konularını saptamak amacı ile bir sormaca yaptık. Öğretmenlerin desteğini de aldığımız ekim 2002’deki bu çalışmada 1726 öğrencinin görüşüne başvurduk. Sağlıklı sonuç elde edebilmek için, İzmir’in farklı semtlerinden, özel ve resmi okulları özenle seçtik.

10-14 yaş grubuna, konu dağılımını ortaya çıkarmak için yöneltilen, “En sevdiğiniz tür hangisidir?” sorusuna; yüzde 51 oranında “macera”, yüzde 35 “gülmece”, yüzde 6 “masal”, yüzde 5 “gezi” ve yüzde 3 “anı” yanıtı aldık. Macera türünden hoşlananların yüzde 22’si “bilimkurgu ve fantastik macera olmalı” notunu eklemişti. Bugün dünyadaki değişimin simgesi olan bilişim teknolojileriyle, gelecekteki değişimimizi inceleyen bilimkurgu türü arasındaki en büyük ortak payda “değişim” kavramıdır. Bu nedenle, yüzde 22 oranı değişim ve bilişim çağına çocuklarından beklenen bir orandı. Düşürü-

nü, gerçeküstü olay ve karakterlerin yer aldığı kurmaca yapıtlar olan fantastik kurgular da, çocuğun, doğası gereği ilgisini çekmektedir. Bugün sinemada da pek çok örneğini gördüğümüz fantastik kurgular, bilimkurgu ile kolayca karıştırılabilir. Fantezi ile bilimkurgu arasındaki fark bilimkurguda, mutlaka sağlam bir neden-sonuç ilişkisi, mantıksal tutarlılık ve bilimsel ve teknolojik baz aranmasıdır. Ancak bu sormacada çocukların (doğal olarak) bilimkurgu ve fantastik tür kitapları bir arada değerlendirdikleri görülmüştür.

13-14 yaş, kendi grubunda değerlendirildiğinde oranlar şöyledir: Yüzde 41 “macera”, yüzde 45 “gülmece”, yüzde 5 “şiiir”, yüzde 8 “anı” ve yüzde 1 “gezi”. Özellikle 14 yaş grubunun “aşk-macera” türü kitaplar okumak istediği yanı sıra şiir ve anı türünden de hoşlanmaya başladığı gözden kaçmıyor.

Sormacanın ikinci maddesinde öğrencilere, “Sevdiğiniz türde kitapları kim yazıyor?” sorusunu yönelttik. “Türk yazarlar” seçeneği için yüzde 31 “evet”, yüzde 55 “hayır” yanıtı aldık. Yüzde 14’ü, sevdikleri kitapların “Türk ve yabancı yazarlar”ca yazıldığını düşünüyor.

Üçüncü maddede, “Yazarlara öneri ve iletileriniz nelerdir?” diye sorduk. İşte yanıtlar:

- “Psikolojimizi bozacak kitaplar yazmayın!”
- “Macera kitaplarını Türk yazarları daha çok yazsın.”
- “Çocukların düşüncelerini göz önüne alın.”
- “Mizah kitaplarına ağırlık verin.”
- “Gençlik romanları yazın.”
- “Bu anketten çıkan sonuçlara uyun!”
- “Klasikler arasına girebilecek yapıtlar yazın.”
- “Bilimkurgu kitaplarını çok yazın.”
- “Ders vermeye çalışmayın.”
- “Sıradışı kitaplar ilgimizi daha çok çekiyor.”
- “Harry Potter benzeri kitaplar yazın.”
- “Türk yazarların yazacağı korku kitaplarının hepsini okuyacağım.”

Sormacanın değerlendirmesinden de anlaşıldığı gibi, 21. yüzyılın bilgi çağı çocuklarına kitaplarla ulaşabilmenin püf noktası onları sevebilecekleri kitaplarla buluşturmadır. Yıllardır değişmeyen kitap listeleriyle, yalnızca klasikleri ve 18. yüzyılda yazılmış kitapları, 21. yüzyılın bilgi çağı çocuğunun eline vermekle, Milli Eğitim Bakanlığı’nın “tavsiye”siyle sınırlanan yayınlarla, bu konunun çözülemeyeceği ortadadır.

“Neylesin altın orak, geçtiğimiz yollar kurak! Ülkemizdeki eğitim politikası öğrenci gözüyle bakmaktan, empatik yaklaşımdan uzak.” diye yakınsak da, bu yapı içinde çocuklarda, gençlerde okuma alışkanlığını kökleştirmek için yazar, öğretmen, anababa, çizer, yayıncı, eleştirmen... onları sevecekleri kitaplarla tanıştırmak zorundayız.

Mavisel Yener

Çivide Sallanıyordu Ayna

Penyesi, kokusu, ruju, tırnak cilası hep yol kenarlarında zabıta korkusuyla çığırkanlık yapılarak satılan defolu mallardandı. Ayakları sık sık isyan etse de o boyunun kısalığını apartman topuk ayakkabılarıyla gizlemeye çalışıyordu.

Sülfürü incelmış leke leke bir ayna vardı çivide sallanan. Aynanın önünde hemen hemen her akşam birer ikişer yol kenarlarından taşıdığı kokular, jöleler, telleri dökülmüş fırçalar, gazete kuponlarıyla alınmış makyaj setleri. Odada bunlardan başka yayları gevşemiş bir somya, üzerinde de Bartın'dan getirdikleri ve bir zamanlar çok değerli olan yün yatak. Kenarda devlet malı bir sehpa, üstünde taksitlerini hâlâ ödediği çift kaset çalar teybi. Onun için en özel eşya bu teypti, çünkü yıllardır triko makinelerinin başında döktüğü göz nuruyla, kendisine aldığı ilk büyük ve en pahalı eşyaydı. Sehpanın diğer kenarında da kasetleri büyük bir itinayla kapak yüzleri öne gelecek şekilde yan yana dizmişti. Mahsun Kırmızıgül, İbrahim Tatlıses, Hülya Avşar ona sırtır gibi bakıyorlardı. Yine yatağının kenarında yerde üst üste koyduğu albenisi çok olan renkli gazeteler, dergiler ve onlardan kesilmiş birçok sırtan yüz. Son olarak yerde, buraya gelmeden önce başka kişilerin hayatlarına tanıklık etmiş, tüyleri dökülmüş bir halı. Akşamın bütün saatlerini işte bu odada, bu eşyalarla geçirirdi. Tabi evde bir olay yok ise.

Aynı çatının altında, bu odanın dışında, başka soluklar da vardı, onun gibi şanslı olup ayrı odaları olmayan. O ilk kez kız olmanın ayrıcalığını kullanıyordu ve belki de son kez. İki erkek kardeşi nineleriyle birlikte salonda yatmak zorundaydılar. Ne nine razıydı bu duruma, ne de delikanlılar. Razı olmayan bir de anne. Gerçi annenin rahatsızlığı tamamen farklıydı. Ninenin varlığı. Nine de oğlanlardan yana pek dertliydi. “Gurban olam ne yatmasını bilirler, ne gahmasını, aha bu telezonun başında ineh gibi baharlar. Ağzımı da açtırmazlar” Babada oğlanlardan şikayetçiydi, ninelerine hiç saygıları yoktu, geç saatlere kadar televizyonun başından kalkmıyorlar, birde ahlaksız şeyleri seyrediyorlardı. Üstelik ninelerinden sakladıklarını sanıp kadının yanında sigara içip, zaman zamanda yatağı, yorganı yakıyorlardı.

Çivide Sallanıyordu

Ayna

Hiçbir işte azmetmemeleri de ayrı bir konu, eve bir kârları olmadığı gibi durmadan masraf açıyorlardı. Kız öyle değildi ama, üç yıldır aynı triko atölyesinde azimle çalışıyordu. Gerçi onunda kılığını kıyafetini pek beğenmiyordu ama nede olsa genç, hem çalışıyor da...

Kızın adı Sedef, onsekiz yaşında. Beşe kadar okumuş. O sokağın bütün kızları gibi en büyük hayali hayırlı bir kısmet bulmak. Yalnız onun hayırlı kısmetiyle, annesinin, nenesinin hayırlı kısmet dedikleri aynı şey değildi. Nice boyacılar, sıvacılar, marangozlar, kaynakçılar istedi, hepsine dudak büktü. Oysa gelenler ezik, çalışkan çocuklardı, halden anlarlardı. Ama Sedef onları duydukça, gelenleri gördükçe sinirlendi, hatta son gelen pazarcı çocuğu evden bir kovmadığı kalmıştı. Ninesi çok beğenmişti pazarcıyı, üstelik kendi topraklarındandı. Sedef'in kızması; bu gençler nasıl oluyor da kendilerini ona uygun görüyorlardı.

O ilkin apartmanda, büyük camları olan, kaloriferli bir daire isterdi. Anası bu damı akan gecekonduda yaşadı diye o da yaşayacak değildi ya. Sonra onun erkeğinin elleri temiz, hem de tertemiz olmalıydı, ne babasının ellerine benzemeli, ne de diğer gelenlerin. Bunları düşünürken hep kendi sağ elinin, işaret parmağındaki makinanin oluşturduğu nasıra bakar sonrada parmağını kremlerdi.

Her sabah evden çıkmadan önce paslı çivinin ucundan aşağı inen aynanın önünde ben diyeyim dakikalarca, siz değin bir saat kendini seyreder, ninesinin deyimiyle kendini tımar ederdi. Çoğu genç kız gibi kendini beğenir, güzel bulurdu. Sokaktan çıkarken, otobüste, hep büyük büyük bakar, yanına yaklaşmak, selam vermek isteyen komşu kızlarına da, delikanlılara da ters ters cevaplar verir, onlara gözleriyle her seferinde ben sizden değilim diye bağırırdı.

Bir akşam işten dönüşü gecikti. Yelkovanla akrep birbirini kovalarken o gelmedi. Ninesi dizini dövdü, babası annesini, annesi ağladı, kardeşleri şaşırıldı, hatta en küçüğü biraz sevindi oda onlara kalacak diye. Babası atölyeye gitti, orada da yoktu. Arkadaşları söyledi; siyah takımli, sivri uçlu ayakkabılı adamla gittiğini.

Babası ilk kez kimse görmeden ağladı. Annesi Sedef için yaptığı dantellere bakıp söylendi. Ninesi küfretti kendi topraklarından birine gitmedi diye.

Sedef ilk sabahtan sülfürü incelmış aynayı özledi apartmanın bodrum katında.

Ayten Kaya Görgün

*-Ben bir çocuğa vereceğim sırrımı.
Çünkü o, devrik bakışlarıyla saklayacak beni.
Tütsülenmiş cümlelerimi giyinecek,
sıkılmış yumruklarında, yıkılmış düşüncelerimle.
Derken sırrım ona bir ayna sunacak,
aynadaki hayat onun sırrı olacak. Çocuktaki sır onu
gökkuşağının sekizinci rengiyle boyayacak-*

Uzun bir yol vardı önünde.
Kara kuru elleri ceplerinde.
Yüzünde telaşın derin izi.
Aynası onun tek yol arkadaşı.
Yolunun tek ışığı aynasına yansırda da,
onun elleri aynasına değmezdi.

Penceresinin önü güvercinlerin yuvası.
Gözlerinde bir dolunay belirsizliği.
İçinde bir dağ dolusu eşkiya büyürdü de
o geçen günlerden haraç kesmezdi.
Aynası onun tek hayat arkadaşı.
Eşkıyaları deviren bakışlar aynasına yansırda da,
onun gözleri aynasına değmezdi.

Kattıkça ayırdı hücrelerini sevdalardan.
Yaşadıkça çekti kalbini masallardan.
Gün gelip değince penceresine sıcak iklimler,
karalı kararların ağına düştü ansızın.
Dakikalarını o mevsimlere adadı bıkmadan.
Renkleri kışkırtılırken saçları örüldü.
Onu sevdiler, onu en şen şarkılarda ağırladılar.
Fakat aynasını erittiler ışıldayan mevsimleriyle.

Gün gidip, ayaz kaplayınca sıcak iklimleri,
bir kervan yola çıktı onu almadan.
Onu bıraktılar, onu terkettiler en bırakılmayası gününde.
Gidenler için kelepçeler şaha kalktı.
Zindanları kışkırttı yalnızlığı.
Sözleri onu kokladı tırmalanmış güvercinlerin.
Onu vurdular, onu bağladılar en özgür olası gününde.

Sırdaki Çocuk

Çocuktaki Sır

Gözleri en hırçın dolunay gecesiydi.
Bir kapatsa, gözleri eşkiyaların baskınında.
Hüznünün yatağına aktığı bir gecenin lacivertinde,
bambaşka bir şey düşünesi geldi birden.
Aynasını cebine koydu. (Yüreği ilk kez ceplerinde.)
Güvercinlerin tırmalanışlarının
gökyüzünü tımarladığı an,
anladı ki kitapları viraneliği haketmemişti.
Zamanın zalim bir dakikasında,
öldürdüğü bir karıncanın pişmanlığıyla,
içtiği anda hürmet,
tırmalanmış güvercinlerin yuvasını kutsal saydı.
'Gülmek sana yakışıyor' çalsın diye plaklar,
annesini görmesini diye çağlayanlarını,
tebessümün kaydını dudaklarına geçirdi.
Aynası yüreğinde,
dolunay gözlerindeki tüm eşkiyaları sustururken,
solucan soluklar arasında yaşlanamamaya yemin etti.

Ellerinden kimseler tutmazdı onun,
kimseler ölesiye sarmazdı,
o kendisine dönmeseydi eğer.
Yabancı iklimlerin yalanlarına kanardı,
o aynasına yansıyan hayatı karşısında
cesur olmasaydı eğer.
Ah etse boğulacaktı insan nehirinde,
o sırrını su bereketiyle saklamasaydı eğer.

Melike Burakgazi - 25.5/ 13. 8 2003

Hey Seeeen! Öteki... Sokaktan Geçen... Merhaba!

Kardan adamın inşası...

İçinde barındırdığı bir sürü kimlikle, ne güzel bir zaman şahidi aslında kardan adam. Bulunduğu zaman diliminden kardan adama bakıp da özlem geçirmeyen yoktur sanırım...

Kendisinde geçmişin özlemini şimdide toplayan, bazen

“ah be nerde o günler...” dedirten, bazen de günün etkisinin yüzümüze yansıdığı sıkıntıyı, bir gülümsemeyle alıp götüren... kardan adam.

Kardan adamın inşasını düşünüyorum.

Onun gerçek sevinci sadece karın yağdığı sınırlı zamanda gizli değil mi? Ve gene hiç kar görmemiş ve kardan adam yapmamış olan sıcak ülke insanları için, o sadece hayalden ibaret değil midir? Sadece izledikleri, belki de rüyalarını süslediği geçici bir hayal. Dokunarak üşümenin gerçekliğini ve hayalde kurgulanan üşüme hissini biriktirmiş aslında kendisinde. Kardan adam o ‘an’da onu yaşayan kişiler için bir umudun ve gerçekliğin simgesiyken, yaşayamayan, göremeyen, dokunamayan kişiler için gerçeklikten ziyade bir hayalin simgesi. Ve gene her gerçeklik bulunulan yerden inşa edilen bir şey değil mi? Yani genel geçerlik yasası, geçersiz değil mi?

*

Prince İgor... money of a power, power of a money... Bu sözler karşısında aklıma gelen bir duvar resmi. War=Money, ve altta çizilen tank=dolar resmi.

Yaşamın hangi karesinden bakıyoruz hayata. Baktığımız karenin benimle bütünleşmediği yerin bir anlamı var mı ki?

Etrafımda farkında vararak ya da varmayarak beni etkileyen şeylerin etkisini kendimle nasıl, ne şekilde birleştirmeliyim? Bu akşam televizyonda İngiliz askerlerinin Iraklı çocuklara yaptığı işkenceleri izlemeye çalıştım. Ama bunlar da sadece gene bana gösterilen kısımdı. Ben gene görmedim orada yaşananları, sadece bana gösterildiği kadar, bana izin verildiği kadar bazı şeylere bakıyorum. Yaşanmış olan bir gerçekliği, istediği zaman bana sunan birileri tarafından, onlar için hayal olan aşamada, benim için gerçek olmasını izliyorum. Evet izliyorum. Ama göremeden, dokunamadan, hissedemeden. Yüz ifadelerimi buruşturarak bende oluşturmaya çalıştığı etkinin görüntüsünü aynaya baktığımda fark ediyorum. Adının şiddet olduğunu kavrayabiliyorum. Onu yaşayan halk için gerçekliğin acısını ben izleyerek anlamaya çalışıyorum. Oluşturulan simgelerle, yok olan insanı izliyorum. Ve etrafta insandan ziyade, maskelere ve simgelere bakarak görebildiğim, görebileceğim milyonlarca yığını fark ediyorum.

*

Fonda Pink Floyd-High hopes parçası çalıyor.

Çimler yeşildi, ışık şeffaftı, hepimiz birlikteydik, geceler düşünceyle doluydu. Geldiğimizin iddia edildiği cenneti hatırladım. Birden de çan sesiyle uyandım. Geldiğim yerle olduğum yer arasında uyandıran ses: çan sesi.

Binlerce insan hala aç, binlerce çocuk birileri tarafından işkenceyle öldürülüyor, Tarlabası-Beyoğlu ayırımında yüzlerce kız umudunu pazarlıyor, yanı başımda insanlar köprülerle ayrılıyor, köprülerle sınırlar tekrar çiziliyor.

Ben neredeyim?

Geldiğim yerin özlemini çekiyorum. Orası ne kadar da güzeldi. Çimler yeşil, umutlar saf, geceler berraktı. Arı seslerini duyuyordum ben, kuş seslerinin tınısı eşliğinde kendi

Hey Seeeeen! Öteki...

huzurumun notalarını duyuyordum. Umutla umutsuzluk arasında gidip gelen kalbim, özlenilen ufka bakıyor. Etrafımda örülen köprüleri geçemiyorum. Hâlbuki sen ile benim aynı olduğu yer ne kadar da güzeldi. Ama çan sesi hala çalmaya devam ediyor. Neresini tercih etmeliyim. Geldiğim, o huzurlu olduğunun iddia edildiği yeri mi yani olduğumu zannettiğim yeri mi, yoksa olduğum, çan sesinin bu tarafını oluşturan şimdiki yeri mi. Her ne kadar olduğumu zannettiğim yere sığınsam da ben şimdiye aidim; çan sesini duyduğum yere. Ben gene burada kalmalıyım. Zaten istesem de istemesem de burada kalacağım ama ben burayı, kendini bende hissettiren yerin özlemiyle donatmalıyım. Buranın, özlenilen o yere dönüşmesi için şimdiden bakmalıyım. Ben gene o çan sesinden önceki hayata, çan sesinin bu tarafından ulaşmaya çalışmalıyım. Cennet ne kadar da güzeldir halbuki. Halbuki cennetin anlamı cehennemde yaşanmasında gizli değil miydi? Her mutluluğun arkasında gizli olan bir acı yok muydu? Yaşamın kendisi acı sözcüğü ile yazılıyor iken, mutlulukla yazıldığını zannetmek bir hayal değil miydi? Olması gerekenin ‘zan’ından olana döndüren çan sesi. İnsanın doğasından uzaklaştığı kadar , yaklaşma özlemini çekeceği gerçek yaşam.

Dünya o çan sesinin ya da yağmur duasının ya da ezan sesinin tekrarlanan tınılarında, yitirilen cennetin özlemini mi yaşıyor acaba?

*

Hey sen, yanımdan geçen, başını bana doğru çevirir misin, okur musun bende ne yazdığımı.

Ben aslında canlıyım. Üzerimde bir sürü umudu, aşkı taşıyorum. Bir sürü savaşı, umudu, umutsuzluğu. Binlerce insan geçer her gün üzerimden, yanımdan ama biri de dönüp bakmaz, görmez ne yazdığımı. Neden bende bu yazıların yazılmış olabileceğini düşünmez. Hey sennnnnn, bir dakika bana bakar mısın? Hayır, bu da bakmadı...

Bendeki hikayeleri dinlemek istemez misiniz?

Ama siz dinlemeyi de unuttunuz ki.

Ve dinlemeyi unuttuğunuzdan dolayı da sadece kendine bakan, kendiyi ilgilenen, ötekini umursamayan bir yığın oldunuz ya.

Siz konuşmayı da unuttunuz ki. Ve de korktunuz ki konuşmaktan.

Konuşmaktan kaynaklanan tepkiden korktuğunuz için bana yani cansız olan bana, size karşılık veremeyecek olan bana, tek yönlü yazmayı tercih ettiniz ya.

Ne de olsa ben sadece bana yazılanları taşıyan ve herhangi bir yorum yapmadan, onları olduğu gibi başkasına aktaran bir şey oldum.

Senin gibi konuşmayan başka senler, beni kullanarak tanımadığı öteki senlerle bu şekilde konuşur oldu.

Ve üzerimde birbiriyle konuşamayan ama sadece bana bakarak kendiyi konuşmaya başlayan bir sürü insan oluştu.

Ama en güzeli de bu insanların herhangi bir şey yazarken yandaki yazıyı kimin yazdığını bilmeden okuması. Yani o kendine göre bu yazıyı okuyor, bazen de yanına anladığı şekilde bir iki karalama yapıyor. Kimsenin fark etmediğini zannediyor. Aslında, fark edildiğinin farkına vararak yazmaktan da vazgeçecek ya. Neyse.

Hey sennnn. Bana bakmaz mısın?

*

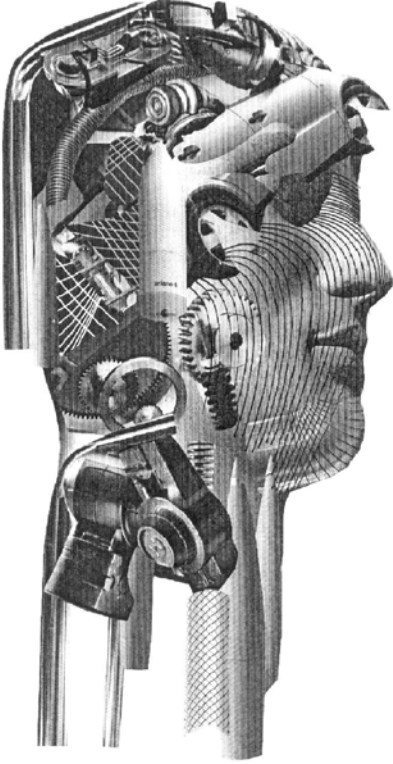
Kardan adam üzerinde sadece tek bakışı görmeye zorlayan, etrafımda olanlar karşısında beni “özel hayat” denilen kapalı kutunun içine sıkıştırmaya çalışan, yaşayan değil de seyreden insan haline getiren moderniteye ben de bir söz söylemek istiyorum...

-Hey seeeen! ötekiii... sokaktan geçen... Merhaba!

Muzaffer Yılmaz

H@vuz Yayınları
KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT KİTAPLARI

Nidâ Öz

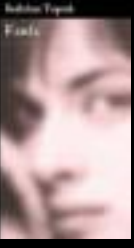

AHŞAP BULUTLAR &
EIN KIND DIESER GEGEND

ÖZ YAPIM

Öz Yapım, Havuz Yayınları. Darmstädter Str. 33 - 64409 Messel/ Deutschland
Tel. : +49 (0) 6159 717950/ Faks: +49 (0) 6159 715195/ Mobil: +49 (0)172 6940633
e-ileti: oezyapim@t-online.de/ ağ: www.dergi.havuz.de/ www.havuz.de

Roman Kesiti

“Fanfa”

“ ...

Orospu, diye başlasam kim anlar... kim, güzel anlar bilmiyorum ama olanca tehlikesine rağmen bu başlangıcın, şansım yok artık: Orospuydu Fanfa!.. ama o ulaşılmaz, dokunulmaz göksel muhteşemliğin bağrında açmış biricik çiçekti de aynı zamanda: Tanrı işte, ama orospu; kendine, kökü en derinlerde bir gökselliği armağan eden öz gibi.

Dangalak, bir milyon özentiyile dangalak, ucuz mu ucuz bir partinin tam ortasında, nasıl, ne zaman bir fırsatını bulup da yalnızlığımın o tertemiz havasına kavuşacağım diye çırpınıyorken bitivermişti yanımda; boynunu eğmiş, kaşları kalkık, alttan alttan bakıp da, Şarap ister misiniz? diye... İyi olur! demiştim şaşkın, yabancılığımın çaresi bir ilgiyle karşılaşmış olmaktan sevinçli; sonra iki taş arasında büfe yapılmış masalara doğru atılıyorken de, Bunu alın! demişti kendi kadehini uzatıp; Kalmadı başka.

Orda bulunmam bile yeterdi aslında aptallıktan ne çok nasiplenmiş biri olduğumu anlatmaya ama bende fazlası vardı: Siz... dedim; Siz içmeyecek misiniz? Ama sizin o, dedi küçücük gülümseyip; Size getirdim.

Ona doğru kaldırdım kadehimi... O kadarcığı olsun akıl edebilmiş olmalıyım çünkü gözlerini kırıp da selamımı aldığı belli eden bir resim var aklımda, uydurmuyorsam; nefisti şarap... ama zehir bile olsa!.. Hayır, öyle, elinden olduktan sonra... türü budalalıklara filan kalkışmayacağım, hayır; ışıktandı sanki, belki kalabalığın yaydığı sıcaktan, bilmiyorum... kendimi ipe sapa gelmez hayallere kaptıracak kadar içmemiştim henüz ama kanımda yayılmaya başlayan ateşten belki de, ılık... sislere bürünmüşlüğüyle ılık bir gölde kayar bulmuştum kendimi birden, gövdem havada. Kutsal, henüz tek yudumunu tattığım iksir gibi gövdemi kuşatmış su ve sis de kutsal gibiydi sanki birden; bir, kadehin dibindeki yakuta, bir, kocaman, karbeyazı gözlerinin ortasındaki iki iri kapkara zeytin parlaklığına, teninin ışıklar içindeki saydamlığına bakıp anlamaya çalışıyordum durup dururken bana dünya değiştiren şeyi; Keşke şarap içseymişim, nefismiş... teşekkür ederim! dedim çiğ, acemi, şapşal, çaresiz. Ama yoktu ki bundan, dedi; Benim bu... ben getirdim! Şaşkın bakışlarımı pek eğlenmiş bir kikirdemeyle karşılayıp, hemen sonra, Şaka şaka! dedi; Kandırdım sizi! Hem o kadar içmeyin, gelin bi iki lokma bir şeyler atıştıralım şurda.

N'oluyordu? Neydi o elimi rastgele tutmuş elinden kanıma yayılıp da ruhumu kuşatan? Nerdendi bu neş'e, bu şenlik kurma becerikliliği, hem de şu tastamam karabasan kalabalığın ortasında? Hem... ne biçim bi kırılganlıktı ki bu, dokunmaya bile kıyamayacağımı söylüyordu ve asıl dayanılmaz olan, buna, bu dokunulmazlığa rağmen kucağını nasıl da ardına kadar açmış, bildiğim bilmediğim tüm bahçeleri vaadediyordu sınırsız, el ele; durduk yere savurmasıyla saçını şöyle bir, boynunu kısıp omuzlarını çıkarmasıyla, dudağını, inanılmaz bir susamışlık, bir o kadar arzu taşan, çıldırtıcı bir devinimle aralayıp da sigarasına yumuluşuyla bu ne biçim bi kırılganlık ve ama pervasız...

Pek başarısız kanepelerden tutuşturdu elime peş peşe, Köfte de alın! dedi; Neden öyle çok içiyorsunuz ki?.. bir şey de yemiyorsunuz hem, hiç doğru değil! İzlenmişim!..

O kadar da içmedim canım, dedim suçlu suçlu; Ya da... ne bileyim, sıkıntıdan belki, bilmiyorum. Neden, dedi; Çok mu sıkıcı buldunuz bizi? Yok canım, rica ederim... kendi sıkıntım, yabancılık belki... Bunca kalabalığı görünce birden. Sıkılacak ne var ki, dedi; Kasmayın kendinizi öyle, kolay! Hem alışı, burdasınız artık... bizler de mesai arkadaşlarımızız!

Utandım, suçlandım da; Hadi köfte yiyin biraz! deyince de kuzu kuzu atılıp bir ki üç... Ağzım dolu, laf yetiştirmeye çalıştım bir yandan: Yok, burdayım ben... yani evde! Hem param yok, hem kıpırdayacak halim... oturup kalacağım anlayacağın. Sen, sen gidiyor musun bir yerlere? Çok uzaklara hem, dedi gözlerini kocaman, keyifle açıp; Okyanus geçeceğim hayatımda ilk kez, göreceğim de tabii! Kışkandım, dedim gerçekten de kıskanarak; Ne getireceksin bana peki? Bilmem, dedi; Benim de param yok pek. Bükme boynunu öyle, dedim; Bir taş... o koca sudan bi taş getir, yeter! A, o kolay! dedi.

...”

Bedirhan Toprak

*“Orospu, diye başlasam kim anlar... kim, güzel anlar bilmiyorum
ama olanca tehlikesine rağmen bu başlangıcın,
şansım yok artık: Orospuydu Fanfa!..
ama o ulaşılmaz, dokunulmaz göksel muhteşemliğin bağrında açmış
biricik çiçektir de aynı zamanda:
Tanrı işte,
ama orospu;
kendine, kökü en derinlerde bir gökselliği armağan eden öz gibi.”*

Bu cümleyle başlayan Fanfa, alttan alta “İgnes Futuri” (Yanılıcı Cazibe / Argo: Gösterip de vermeyen) imgesine göndermelerde bulunurken, yirmilerinde bir kadın ile kırklı yaşlardaki “anlatıcı” erkeğin aşkları ekseninde gelişir ve “aşka methiye” diyebileceğimiz bir metne dönüşür

Yeni bir reklam ajansında yazar olarak işe başlayan “anlatıcı”, mesaisinin ilk gününde tanıştığı Fanfa adlı kıza görür görmez âşık olur. Ancak, hem geçmişinden taşıdığı yaralar, hem de yaşı nedeniyle yılgın ve yorgundur. Kaldı ki, “anlatıcı”nın sözleriyle “güzeller güzeli” olan Fanfa, daha ilk günden, kesin bir ulaşılmazlık halinde durmaktadır.

“Anlatıcı”da aşk halinde derinleşen duygu, Fanfa’da hoşlanma haliyle yaşanmaktadır ve “anlatıcı”nın – başına gelecekleri sezmiş gibi – kaçıp durması hiçbir işe yaramayacak, Fanfa, bir süre sonra tam tabiriyle “el koyacaktır” duruma. Artık, öğle yemeklerinden başka kahve’lere de çıkmakta, yetinmeyip, akşamları da buluşmaktadırlar. İzleyen günlerde, Fanfa’nın bir sevgilisi olduğunun öğrenilmesiyle, “anlatıcı” büsbütün uzak tutmaya çalışır kendini Fanfa’dan ama Fanfa, asla izin vermeyecektir böylesi bir kaçaklığa. Ama aynı Fanfa, “anlatıcı”nın, “Senden uzak durmak zorundayım, lütfen anla... çok öz-
lüyorum çünkü seni” biçiminde son derece çekingen bir dille ifade edebildiği aşk ilanını da “Geçer!..” umursamazlığıyla karşılayacaktır.

“Anlatıcı”, kendini dile getirişteki tavrına uygun olarak uzaklaşmayı dener, hatta başka aşklara, ilişkilere savrulur ama Fanfa, hiçbir koşulda bırakmamaya kararlıdır: Ajansta ve gündüzleri yaşanan beraberlikleri, önce akşamlara, daha sonra (sevgilisi oğlana rağmen) evine taşır; ve “anlatıcı”, diğer sevgili yüzünden bir süre kapıldığı “ahlâk sorgusu”ndan sonra büsbütün bırakır kendini. Bırakır kendini ama aşka da razı edemez Fanfa’yı; kimi-

“Fanfa”

lerine esrar partilerinin eşlik ettiği geceler boyunca paylaştıkları dil, sürekli, aşkın eşliğinde bir gerilim halinde yaşanır.

Bir dost ziyaretinde, Fanfa'nın “kilitlenmesi” biçiminde yaşanan kriz nedeniyle “anlatıcı”, Fanfa'nın geçmişinde yatan – ve onu tımarhaneye taşıyacak – travmaya tanık olacak, öylelikle tüm beklentilerini unutup kendini Fanfa'ya adayacak; “Bir güzelin, sadece yanında olmayı bile, neyle ödeyebilirdim?” türünden akıl yürütmelerle, yepyeni bir eşığe varacaktır. Varılan eşik, bir güzeli, birini, her şeye rağmen sevebilmek eşığıdır... ki o güne dek aşkı hiç yaşamamış olduğunu düşünerek kendini büsbütün Fanfa'nın ellerine bırakır. Öte yandan, arzu'nun... izin verse, kör bir tutkuya dönüşecek arzusunun da tüketen baskısı altındadır; ve sevmek, her şeye rağmen sevmek ile sevilene kavuşamamak çelişkisi arasında gider gelir; yanı sıra Fanfa, örtük bir dille de olsa, aşk değilse bile “ilişki”ye çağırılmaktadır sürekli...

Fanfa'nın, ajansın uluslararası ortağıyla görüşmek üzere Paris'e gidecek olması, sonun başlangıcıdır: Seyahat öncesi buluşulan akşam yemeğinde “anlatıcı”, son kez ve sonuna kadar açar elini; ve Fanfa, “Sevgili olsak, bende hoşlanmayacağın çok şey var” diyerek ilk kez “sevgililik” olasılığından söz eder ve anlatıcıya bu kadarı bile yeter; ayakları yerden kesilmiş bir halde yollara düşer, tatillere çıkar... artık Paris'te olan Fanfa'ya mesajlar yollar, gelecek üstüne düşlere kaptırır kendini.

Ama bir hafta bile dolmadan kaybolacaktır Fanfa!.. Paris'teki ajansa uğramadığı gibi, burdaki ajansı da aramamıştır; ajanstakilerin, otel-konsolosluk-hastane ve polis başvuruları sonuçsuz kalır... Fanfa, tam tabiriyle “sırta kadem basmış”, herkesi ve her şeyi terketmiştir.

*

Başta, Nabokov'un “Lolita”sı olmak üzere, Andre Breton'un “Nadja”sına... ve Mevlâna'nın “Mesnevi” ve “Divan-ı Kebir”inden Leo Ferre'nin şiirlerine bir dizi göndermenin yer aldığı Fanfa, pekâlâ, bir ucunu “Leyla ile Mecnun” efsanesinde bulan, “aşkın yeni yorumu” üzerine modern bir destan olarak da okunabilir.

Kitap Adı: Fanfa/ Yazarı: Bedirhan Toprak/ Yayınevi: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık/ ISBN: 9789750809187/ Baskı Tarihi: 2005/ Boyutları: 210 x 135 mm/ Sayfa Sayısı: 146/ Kağıt Cinsi: 2.hamur/ Baskı No: 1

KALEM

Fikri Haklar Koordinasyon Merkezi, Sahibi Sayın

Nermin Mollaoğlu'na ve güzel yapıtlarıyla dergimize katkıda bulunan yazarlara teşekkür ederiz.

İletişim için:

KALEM

Fikri Haklar Koordinasyon Merkezi

Moda Sivastopol Sok. No: 3/11

34710 Kadıköy / İstanbul / Turkey

Tel.: +90 216 450 15 62

Faks: +90 216 450 29 23

E.Posta: info@kalem.web.tr

Web: www.kalem.web.tr

Kaplumbağalar Uçabilir!

“Ne tuhaf bir dünya da yaşıyoruz?” diye bir soru sorulamaz artık.

Hangi yüzyılda yaşıyoruz? Hangi devasa törenlerle karşılandı şu içinde bulunduğumuz yüzyıl?

İlerliyoruz! ...ilkelleşiyoruz.

Sokaklarda gördüklerim iliklerimi ısıtmıyor artık, okuduklarım, izlediklerim, beynimi, zihnimi geriyor, Hayde-Ger! de (Hiedegger) imdadıma yetişemez artık, yeterince “geriliyor” devran.

Genç bir kız yanımdan geçiyor, her tarafı dövmele içinde, kulaklarında, kaşlarında soğuk metal parçacıkları, her tarafı küpelerle kaplı, saçlar bir tuhaf, o an bir film karesi gözlerimin önünden geçiyor, bütün bunları birileri açıklasın derdinde değilim, eskiden kimi kızıl derili veya Afrika kabile üyelerinin o derinlikli bakışlarından yoksun, “suni”, “anlamsız” suret çoğalım manevrasıdır belki de tüm bu gördüklerim. Onların (o kabile üyelerinin) içten, samimi bir varoluşları vardı ve tüm o aşırı kuşanmışlıkları hep bir ‘Büyük bir Aşk veya Savaş’ arifesinde yapılan törenselliğin ifadesi sayılırdı.

Oysa tanıklık ettiğimiz bu post-modern velutlarının yaptıkları kutsal ateşin etrafındaki mistik, derinlikli dans değil, “anlamsızlık” denizindeki mahiler gibiler... İş böyle olunca tüm ölümcül kimyasallar biraz daha özgül ağırlıksız olmalarına ve “hafiflenmeleri” için yetersiz kalıyor, yaptıkları uçuş değil, çakılma filinin orta yerine atlamaktır, eh, bu da bir iştir!

“Dövüş Kulübü Filmini” anımsayın ve Marla’nın karşısına oturan Jack’in vurucu sözcüklerini: “Beni farklı bir dönemde tanıdım.”

Dünyanın da dönüp bir gün bana bunu söyleyeceğini düşünmeden edemiyorum !

Evet, Sevgili Bahman, “Kaplumbağalar da Uçabiliyor!” Sevgili Osman Hamdi’nin ruhu şad olsun.

O “Uçan Kaplumbağalarla” beraber bir şeyleri geride bırakıyoruz, tüm kuramları, ideolojileri, evleri, insanları... Öyküleri, şiirleri, şesimleri, hepsini arkamızda bırakarak hızlıca “uçuyoruz” (ilerliyoruz). Nereye mi?

Madde’ye doğru mu? Yolları, caddeleri de bu hızla arkasında bırakanlar, beklentilere, umutlara, arzulara doğru mu gidiyorlar? Aşk’ın simyasını yudumlamaya doğru mu? hız her zaman risk ile dans eder, bu izlekteki bir risk göz alınır doğrusu ama sıradanlığın bataklığında çırpanan ellerin derdi değil? hiçbir zaman da olmadı.

Ormanlarımızı yok ettik, havayı,nehirlerimizi kirlettik dünyada Orman katliamında baştan ilk iki sırayı paylaşıyor iki komşu ülke ,ne tuhaf değil mi? tüm bunlar yetmezmiş gibi kirli bir “oyun” kapılarımıza dayatılıyor zorla, hem kardeşi kardeşe kırdıracak türden, zembereğin kopuşuna izin vermemeliyiz, “saati geldi” noktasına kaydıktan sonra kimse hiçbir şeyi durduramaz! işte o zaman sanat, edebiyat anlamsız kalacak.

Bir zamanların o duyarlı, naif ruhlu insanları neredeler?

Kimler mi?“biz ağaçlara zarar vermek istemeyiz” diyenler, Ne zaman onları kesmemiz gerekse, önce onlara tütün ikram ederiz. Odunu asla ziyan etmeyiz, lazım olduğu kadar keser, kestiğimizin hepsini kullanırız. Eğer onların hislerini düşünmez ve kesmeden önce tütün ikram etmezsek, ormanın diğer bütün ağaçları gözyaşı dökecektir, “ bu da bizim kalbimizi kırar” diyebilen; o pak insanlardan söz ediyorum. Ve inanın çok özlüyorum Hin-mah-too-yah-lat-keht’i (adının anlamı:Yüksek Dağlarda Gezen Gök Gürültüsü) ve

Kaplumbağalar Uçabilir!

şu sözlerini: “Dünya güneşin yardımıyla yaratıldı. Toprak yaratıldığında üzerinde sınır çizgileri yoktu, onu bölmek insanlara düşmez...” Günümüz insanı bu düşüncenin ne kadar gerisinde ...düşünmek bile istemiyorum.

Tarih yolunda önüne çıkarılanı ezerek ilerleyenlerin başka insanların ülkelerini resmen zapt eden iktidarların elindedir şu an dünyanın kontrolü , elbet ki bu utanç sonunda bitecek, bitmeli.

“Bu bir sistemdir, kimi mazot olur yanar, kimi egzoz olur, kimi direksiyonu tutar, dünyanın adaleti budur” diyen çıkarsa ona tek bir önerim olur, aklını uygun bir denize boşaltsın belki aç balıklara (mahilere) bir faydası olur.

Uzun bir zaman dilimdir, Sioux kadınları üzerine mercek tutarak sanat ve edebiyatlarına odaklanmış durumdayımç İlginçtir 150 yıl önce nasıllarsa hala da öyleler, fiziki görünüş ve korudukları inanılmaz derecedeki zengin kültürel varoluşlarıyla, türlü zorbalıklar ve dayatmalara rağmen bunu başarabilmek... şefkat dolu ve ağırbaşlı Sioux kadınları ve yerelden evrensel değerler sistem hücrelerine eklenen kehribar düşlü gülüşler.

“Son ırmak kurduğunda,
Son ağaç yok olduğunda,
Son balık öldüğünde,
beyaz adam
paranın yenmeyen bir şey olduğunu anlayacak !”

Kalbim sizinle ey yeryüzünün, sevincin, coşkunun,
acıların, ağırbaşlılığın, şefkatin KADINLARI.

EVET KAPLUMBAĞALAR HALA UÇABİLİYORLAR!...

CD önerisi: Indian Sacred Spirits ! tüm müzik marketlerde var. Su, toprak, rüzgarın sesi.
Film önerisi: Turtles Can Fly (kaplumbağalar da uçar) ! Sevgili Bahman Ghobadi'nin filmi.

Cavit Mukaddes

Kar

Herkesin adı var
bu yüzden fikir yoğrulur
herkesin bir adresi
atın yemine bağlı
herkesin savaşı var
güler ayva ağlar nar

Herkesin sabrı var
acıları bandığı
herkesin kayan yıldızı
tül perdeden süzülen
herkesin sevgilisi var
koynunda gülen

Herkesin kökü var
damlar musluktan
herkesin kurulu zembereği
boşalır dünya hâli
herkesin ölümü var
benimki davet bekler

Herkesin zulası var
kendine yaban
herkesin tel kafesi
sıla çoğaltan
herkesin ülkesi
sınırları var
benimki kardan

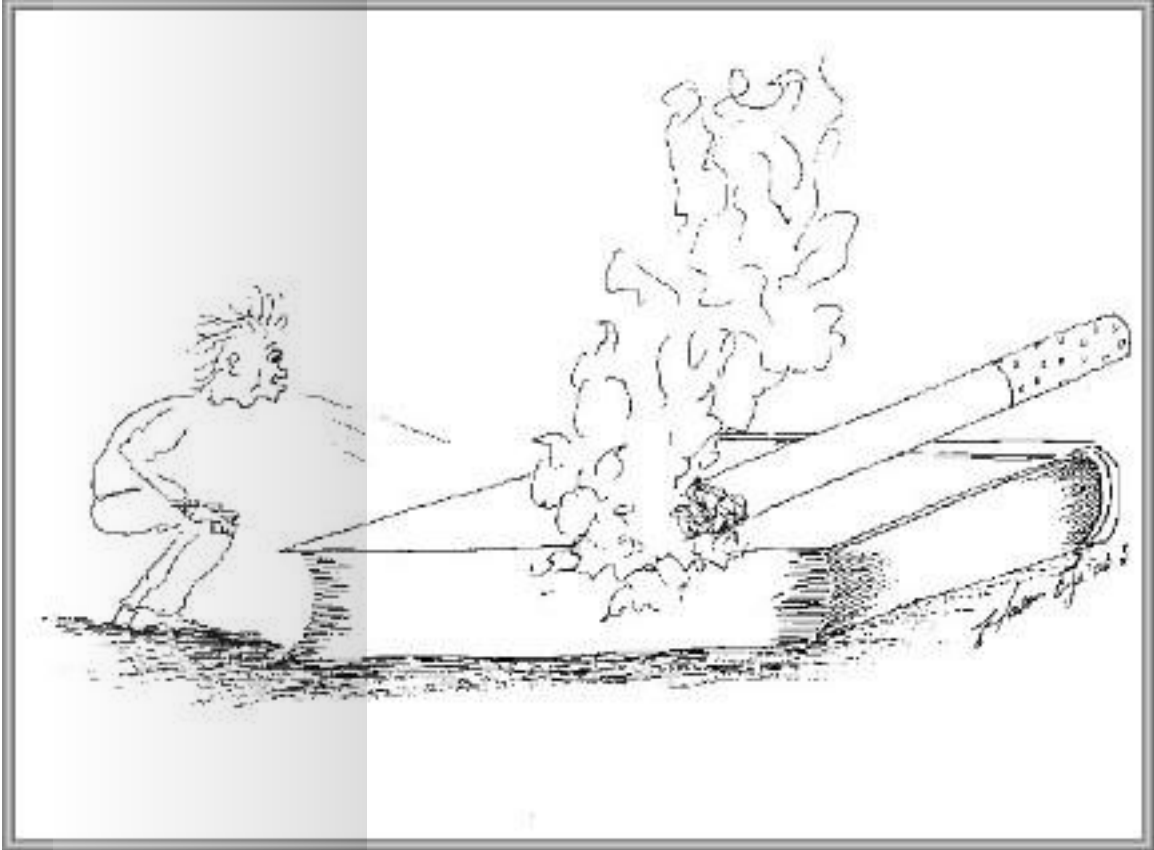
Zeynel Çok, 10. 04. 04

Sigara &

Gazete

Hasan Efe

Gitmenin Anlamı Nedir?

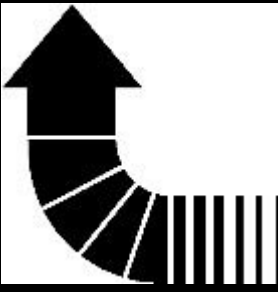
Gitmek; beden, zihin ve ruh olarak her şeyi ile insanın bulunduğu mekandan ayrılarak farklı bir mekana geçişidir. Doğarken, yaşarken, ölüren, tekrar dirilirken hep farklı mek-anlar arası adeta mekik dokuruz. Gidişimiz bazen bize yakışır bazen de üstümüzde ölçü-süz kıyafetler gibi iğreti durarak yakışmaz. Gittiğimizde memnun oluruz ya da huzur-suz... Gitme eyleminden önce düşünme aşamamız vardır. Bazen hiç düşünmeden aniden alınan bir karar sonrasında gideriz. Her nasılsa fark etmez. Tüm gidişlerimiz sancılıdır. Bu sancıyı bilerek yada bilmeksizin gideriz. Güle oynaya gideriz ve arkasından ağlarız. Ağlayarak gideriz fakat sonunda bize gülmek kısmet olur. Aslında neyin bizim için hayırlı ve neyin de şer olduğunu anlamadan gideriz. Her halükarda gitmek bir cesaret işidir ve her babayığidin harcı değildir.

Gitmek; çoğu kez insanın kendisi için var olmaya çalışması, başkaları için yok olması ya da uzaklaşmasıdır. Başkaları için yok olmak, genellikle terk edilmiş olanların kesin kararını gösterir. Giden belki de yok olmak maksadıyla gitmemiştir. İnsan sağlıklı bir akılla yaşarken, kendisinin kendisi ve başkaları için yok olmasını istemez zaten... Bunu ısrarlı bir şekilde isteyen, ciddi olarak hastalanmış demektir. İntihar ederek yaşamına son verenler; sadece kendilerini değil başkalarını da kendileri ile birlikte yokluğa bırakma telaşından dolayı canlarına kıyarlar. Oysa bilmezler ki dünyaya doğan asla yok olmayacaktır...

Gitmek; bazen dikkatleri üzerine çekmeye çalışmaktır. Çoğu insan mihlanıp kaldığı ve gidemediği için dikkate değmediğine inanır. Gitmek; fani alemde, baki kalmak için hoş bir seda bırakma telaşını gizliden gizliye yaşamaktır. Varlık içinde yokluk bilinci-ne ulaşmanın mücadelesidir. Aslında gitmek; insanın var iken yok olarak hiçliğe ya-pay da olsa ulaşma çabasıdır. Kurt kapını yalnızlıktan kurtulup, huzur limanı özgürlüğe kavuşma ve böylelikle geleceğe tutunma gayretidir. Çünkü insanların çoğunluğu kapana sıkışmış, limanda ise kızağa alınmıştır...

Gitmek; kimi zaman olgunlaşmayı başkaları ile paylaşmayı kabul etmemektir. Giden ayrıldığı yerin kokusunu üstünde taşıyarak olgunlaşır. Üzerindeki koku ve gidenin gitme eyleminden dolayı yaşadığı acı aynı zamanda dağılır. Koku ile acı; yarı görünür bir sis bulutu gibi insanın ruhunda akrobasi yapar. Bunlar aslında insanın ruhunda hissettiği onu zenginleştiren aksesuarlardır. Kokunun ve acının ruh da yaşanması; ruhla hem hal olarak iyice karışıp bütünleşmesi olgunluğu pekiştirir. Olgunluk; duygulardan yararlanma be-cerisi kazanmaktır. Bu beceri gençlerin yapabilecekleri bir beceri değildir. Yaşlanmayla kendiliğinden ortaya çıkar. Olgun insan; duyguları kendi yararı için öyle bir kullanır ki korku rehavete, öfke mutluluğa, çaresizlik ümide dönüşür.

Duyguların harmonisi insanı canlandırır. Duyguların bize vermek istediği temel kazanç bilgidir. Duygular bizim içsel zekamızın ürünleridir. İçsel zekası güçlü olanların yoğun duygular yaşaması mukadderdir. Şairler ve yazarlar gibi... Bu insanlar aynı anda bir-kaç duyguyu birden yaşarlar. Hayatlarının bazı dönemlerinde yaşadıkları buhranlar bu yoğunluktan kaynaklanır. ' Duyguların hangi mesajı vermeye çalıştığı bilinir ve duygulara, duygusal olmayan bir yolla yaklaşılması öğrenilirse tüm duygular insana iyi ge-lir. ' (1) Duyguların verdiği mesaj öğrenildikçe sıkıntı ve endişelerimiz domino taşları gibi birbirlerini iterek düşerler. Bunların düşüşü; bizi engelleyen fetihlerimize mani olan kalelerin düşüşü gibidir. Kalelerin tek tek düşmesi gelecekte muhteşem zaferlere taşınacağımızın habercisidir.

Gitmek; aslında bile bile lades diyerek acıyı kendine mıknaş gibi çekmektir. Acılar sanki demir bizler ise mıknaş olmuşuzdur. Acılar evrenin çok uzak köşelerinde olsa bile gidiş anında insana sinsice sokularak yaklaşır ve onu en güçsüz yerinden avlayarak kısıpaca alır. Gerçek anlamın özünde; yürüyüp giderken adımını açan fakat bununla birlikte acılarını bir pergel gibi kapamaya çalışan insan vardır. Oysa çoğunlukla yaşanan aldanışlarla dolu hayal kırıklığından farklı bir şey değildir. İnsanın bu durumda suyunun suyu çıkar, yedi denizin attığı, yeri yurdu belirsiz göçebe bir muhacire döner.

Hayatın mizanpajıdır dengeli ve ölçülü gitmek. Geleceğe açılan eskitme ahşap penceredir. Geçmiş düzene sokan eli tokmaklı savcıdır. Bir medyum gibi kuru sıkı atmadan, geleceği olabildiğince öngörerek, vıcık vıcık yağdanlık kişiliklerin etkisinden kurtulup, kokusunun etrafa yayılmasından önce kirişi kırıp gitmeyi bilmektir. Çünkü kiriş kırılırsa kalpler kırılmaktan kurtulacaktır.

Mızrak çuvala sığıdığı zaman giden insan kalmaya karar verir. Hele onuru söz konusu olduğunda onu durdurmak imkansızdır. İnsan onuru için, sadece gitmeyi değil aynı zamanda her türlü özveride bulunmayı bilmelidir. Onuru için yaşamayan, Allah'a giden yollardan birisine giremez. O; istemediği yerde zorla durarak, iğreti bir ruh dünyasının sübyanı olduğunu apaçık ortaya koyan lanetlenmiş bir insandır.

Bazı insanları ne yaparsanız yapın yerinden kımlıdatamadığınız da olur. Adeta onlar oturduğu yere yapışmışlardır. Makamlarda kalmak için olağanüstü gayret gösterenler işte bunlardır. Makamları onlar için her şeydir. Fakat onlar aslında bu hatadaki ısrarları nispetinde evrende hiçbir şey olamama haline doğru giderler. Yüksek makamların alçalmış insanıdırlar onlar. Ruhsal boyuttaki ağlanacak hallerine aynanın karşısına geçip gülerken bakarlar. Çünkü aynalar ruhsal boyutun önüne set olup gerçekliğin sığ göstergeleri olarak çalışırlar. Bu yüzden aynaların yalan söylemesiyle sık karşılaşılır...

İnsanın balistik ayarı gitme eylemine göre ayarlanmıştır. Kurşun adres sormaz fakat insan adrese gider. Düğüm atıldığı ipteki yerinden çözülür. İnsanın bilinçsizce gidişi aklının kendi kendisine attığı düğümüdür. Ve bu düğümün açılması ipteki düğümün çözülmesine göre oldukça zordur. Adeta kör düğümdür. Akıllı insan ne zaman, nasıl ve hangi yolla gideceğini çok iyi bilir. Bir çok kereler hata yaptığını kısa zamanda kavrayarak hemen yolunun yönünü değiştirir. İnsan çok çabuk kavrayan ve buna rağmen sürekli hata yapan bir canlıdır. Her hatası onu geliştirir ve yaşamı boyunca hatasızlığa doğru güzel bir yolculuk yapar... Bu yolculuğun farkında olanlar olmayanlara göre çok şanslıdırlar. Çünkü farkında olmayanlar işkembelerini, farkında olanlar ise ruh dünyalarını büyütür.

Gitmek, gerçeğin belki şimdi değil, gelecek zamanda hükümlanlığına boyun eğmektir. Yada özellikle böyle olmasını istemektir. Gitmek, şimdiki zamanda oluşacak sakıncalardan korunmak için bir bakıma kaçmaktır. İnsan haklı da olsa hakkını savunma ihtiyacı hissetmeksizin gider. Bilir ki gelecek bir zamanda mutlaka haklı olduğu ortaya çıkacaktır. Belki de gitmek, insanın bilerek ve isteyerek mazlum kabul edilme ihtiyacından kaynaklanır. Gitmek aslında hüküm giymektir. Haksız yere hüküm giyen mazlumları geniş halk kesimleri sever ve onlara gerektiği zaman ülkelerinin iktidarını bile verir. Giderken geride kalanlar mazlumlar için kötü konuşmayacaklar, iyi bir insandı diyeceklerdir. Mazlum çoğunlukla giderken boynu bükülmüş olarak gider. O gerçekten iyi bir insandır. Gidenler büyük oranda sorunsuzdurlar zaten. Onlar etraflarıyla olan ufak tefek sorunlarının büyümesini istemezler. Oldukça duygusal ve hassas insanlardır. Çabuk kırılır ve incinirler. Onlar, şimdiki zaman zorbalığının en kolay baskı uygulayacaklarını sandıkları insanlardır. Oysa ki onlar zorbalardan yada farklı korkulardan değil sorun daha fazla büyümesini diye kavga etmek istemezler. Diğerleri de bunu:

-“Bak benden korktu çünkü ben haklı ve güçlüyüm” şeklinde yorumlar. Bir insanın sık olarak bu şekilde düşünmeye başlaması onun kendi sonunu kendi eliyle ve düşünceleriyle sonlandırmaya çalışmasından başka

bir anlam taşımaz. İnsan hata yapmayacağı düşüncesine saplanmış. Bu düşünce iki ucu kirli değnektir. Her açıdan insana zarar verir. Bu zararlar genel geçer zararlar değil, kalıcı ve akıl sağlığını bozan zararlardır. Tüm bu zararlar aynı zamanda gitmenin büyüğü gerçeğini engellemeye çalışırlar.

Gitmek; kısmen geriye dönüşümlü intihardır. Bu dönüşüm olduğu için insanlar daha bir cesurca karar alırlar. Geriye dönerek intihar durdurulabilir. Bazen insan geriye dönmeyi gururuna yediremez. İşte o zaman kendisini, yaşadığı korkunç acılara pisipisine mahkum etmiş demektir. Köklerini söküp gitmiştir de fakat bu gidiş onun intiharı olmuştur. Aradan çok uzun yıllar geçtikten sonra insan ayrıldığı yerle tam olarak tüm bağlarını kopartmışsa geriye dönmek fevkalade zordur. Böyle bir çok insan vardır ve bunlar ortalıkta dolaşırlar. Yıllar önce ayrıldıkları yerlere akşamın alacakaranlığında varıp; o sokakların, semtin ve ayrıldıkları yerde bulunan her şeyin gizlice tadını çıkarmaya, oraların kokusunu ciğerlerine adeta doldurmaya çalışırlar. İnsan kolay unutamayan zayıf bir canlıdır...

Kalmanın artık meşakkatli olması durumunda, gitmek tabii ki özgürlüktür. Kalmak için bir sebep yoksa insanın bulunduğu yerden ayrılması onu rahatlatır. Mühür kimin elinde ise padişah odur. Kalacak olanı ve gidecek olanı belirleme hakkı da onundur. Kalmak eğer yükse bu yükten kurtulmak için gitmek çoğu kez en akıllı karar olur. Direnmek, hayır ben gitmeyeceğim demek çok fazla bir anlam taşımaz. Oysa direnmek ve bunu yaparken onurunu koruyarak yapmak aslında en doğru davranıştır. Diğer yandan bir çok insan bu durumda direnenin menfaati olduğu düşüncesine sahip olmaya başlayabilir. Pallas pandiras olmasa da usturuplu bir şekilde ayrılmak en güzeldir. Fakat giderken insan konuşmalı söylemek istediklerini sakın ve cesurca ifade ederek gitmelidir. Eteklerdeki taşlar dökülmelidir. Mahşerin gidiş yolunda sütü ve mayası bozuk olanlarla tartışıp ortamı germenin güzel bir neticesi olmaz zaten...

Gitmek; yüreğin çözemediğini ayakların çözmeye çalışmasının eylemidir. *Oysa yürek ayaktan mukayese edilemeyecek kadar üstündür. Yürek çözemezse ayaklar nasıl çözsün? Yürek devlet kurar, devlet yıkar... İnsanın yüreği daha henüz keşfedilememiş en kutsal organıdır. Evet modern tıp maddesel olarak insan yüreğini tedavi etmektedir. Damar tıkanıklıklarına çözüm bulmaktadır. Onun anatomik yapısı en ince ayrıntısına kadar tespit edilmiştir fakat diğer yandan onun gerçek gücünden insanlık mahrum bırakılmıştır. Güç ayaktan değil asıl olarak yürekte gelir. Ayakların ve bedenin tüm organlarının güç merkezi yürektir. Ruhsal tekamülümüzdeki cevherimiz yüreğimizdir. Ayakların yüreğin gücü yanında hemen hemen hiçbir etkinliği olamaz. Ayaklar yüreğin tahakkümündeki organlardan sadece birisidir...

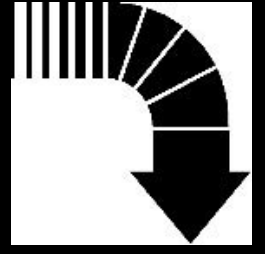
*<http://sozluk.sourtimes.org/>

Gitmek; uzaktaki sesin gizemine kapılmaktır. Çünkü uzaktakinin sesi başlangıçta hakikaten kulağa hoş gelir. Davulun sesi gibi... Fakat ses yakınlaştıkça boğuklaşır. Kulağı tırmalamaya başlar. İnsan bir süre sonra bu sestten artık iyice rahatsız olur. İlk yıllarda aşıkların sesleri birbirlerine ninni gibi gelirken yıllar geçtikçe tıpkı bu ninninin büyüünün bozulması gibi... Belli bir süre sonra neredeyse her tatlı kelime eşler arasında acı ve incitici etki meydana getirmeye başlayabilir. Gitmek işte bu yüzden yanı başındakinin tüm güzelliklerini görmekten aciz kalıp ileride çok uzaklarda bulunanın ne idüğü belirsiz bilinmeyen gizemine yönelmektir...

Gitmek; kalmamaktır. Kendini başkalarından sakınmaktır. Gitmek diğerlerinin sisli beyinlerinden, devinip duran huysuzluklarından, dinelip ayakta zor duran omurgalarındaki çaresizliklerinden, müziğin zirvesi Pink Floyd'un nağmelerinden uzaklaşarak ayrılmaktır. Bir bakıma aslında bencilliğin şakırdayarak yere yuvarlanmış çeşididir. Yere yuvarlanan

Gitmenin Anlamı Nedir?

ayağa kalkar belki fakat üzerine yerin tozu, çamuru ve kokusu bulaşmıştır artık... Yerin kokusunun içinde ise gidenlerin burcu burcu tenlerinden çıkararak arkalarında bıraktıkları terlerinin kokusu vardır. Yer ve ter kokusu bir birlerine tüm imtiyazları sağlayarak bir ve bütün olmuşlardır.

Gitmek; sadece terk etmek değildir. Aynı zamanda terk edilmektir. Çünkü arkada bırakılan gelmemiştir. Gelmeyi istememiştir. Gelmeye cesaret edememiştir. Gelmeye gerek duymamıştır. Gidene refakat edecek kadar onu benimsememiştir. Sevgili, aşık, kan kardeş, dost, ahbap olamamıştır. Bu yüzden arkada kalır... Zaman, mekan, hatıra, duygulanım olarak belki çok yakın yada artık çok uzak, hayatın öylesine bilinen veya bilinmeyen bir köşesinde kalakalmıştır... Kimisi ise dipçik zoru ile kalmak zorunda bırakılmıştır...

Yeni Türkü Grubunun 'Günebakan Dünyanın Kapıları' adlı albümünde 'terk eden' adındaki şarkılarının sözleri çok manidardır. Burada terk edenin ifade edilmesinde sıra dışı orijinal bir bakış açısı yakalanmıştır. "Kimdi giden kimdi kalan/giden mi suçludur her zaman/ne zaman başlar ayrılıklar/dostluklar biter ne zaman/ ne zaman başlar ayrılıklar/dostluklar biter ne zaman/kimdi giden kimdi kalan/aslında giden değil kalandır terk eden/giden de bu yüzden gitmiştir zaten..."

Gitmek; dere iken nehre dökülmek, nehir olunca denize kavuşmak ve oradan da okyanusa açılmak isteğidir. Gitmek; gündüzün aydınlığına bakıp gecenin karanlığına küsmektir. Oysa gece bir çok gizemli zenginliğin yatağıdır. Ne yazık ki bir çok insan gecenin gücünü keşfedemeden son nefesini vermek zorunda kalır. Tarihe damga vurmuş tüm yiğitler onun koynundan güç almışlardır. Ona sığınmışlar ellerini açarak Yüce Yaratıcı ile onun içinden geçerek farklı bir boyuta yükselip kontak kurmuşlardır.

Gitmek; sessizliğin sesini açıp, gürültünün sesini kısmaaktır. Eğer insan sessizliğin sesini açıp, gürültünün sesini kısarsa hayat kendisine göre süt liman olacaktır. Fakat bilmez ki sessizliğin içinde ne çok yılanlar tarafından sokulmaya maruz kalmaktadır. Sessizlikten faydalanmak öyle kolay değildir... Sessizliğin içinde durup etrafına bakındıktan sonra haykırarak holografik evrenin kucağında oturmaksızın yol almayı bilmek gerekmektedir... Burada makinenin deklanşörü sessizce çalışacak ve makine yol alma hızına göre daha kaliteli bir çekim gerçekleştirecektir.

Giden insan pervane olup dönmek, kuş olup uçmak, rüzgar olup esmek, yağmur olup yağmak istediği için gitmeyi yaşamının merkezine oturtmuştur. Değirmen taşının dönmesi gibi o da döner ve dünyanın buğdayından un yapmaya çalışır. Amacı ekmeğini kazanmaktır. Buğday olduktan sonra unu üretmek zor değildir. Ekmek giden insanın... nasırlarının hakkıdır, un ruhunun... Ekmek işleminden geçirilmiştir, yapaydır, bedeni besler. Oysa un doğaldır, ucuzdur ve ruhu doyurur... Beslenmekle doymak bir midir? Çoğu kere besleniriz. Oysa doymak nedir bilmeyiz. İşte bu yüzden insanın gözünü toprak besler değil 'insanın gözünü toprak doyurur' denmiştir...

Giden insan; varlığın arkadaşı yokluğun hısımlı olmak için gider. Bu yüzden daha çok yokluğu tercih eder. Çünkü hısımlık arkadaşlıktan üstündür. Tıpkı yokluğun varlıktan evla olması gibi... Giden insan işte bu yüzden ruhsal tekamül olarak radikal bir çok değişime uğrar. Bu değişimin gücü gitme eylemini, insanın en önemli odak eylemlerinden birisi yapmıştır. Gitmek günahların ve sevapların hakikaten tam da odağına oturmuştur. Bu yüzden kalmamızın esamisi okunmaz, dönüşümüz muhteşem olsa da gidişlerimiz destanlar meydana getirir...

Gitmek ayrılmaktır... Sevgiliden, köyden, ülkeden, dünyadan... Yaşanan her yerden, ana kucağından, baba ocağından, eskide kalmış neşeli ve hüznü tüm ruh hallerinden uzaklaşarak ayrılmaktır... Kestane rengi

saçlardan ak saçlara, çinko damda öten kumru sesinden lapdobun içinden çıkan müzik sesine yönelmektir, kısacası her şeyden ağlayıp koparak yada gülüp öpüşerek ayrılmaktır... Ve her ayrılık zordur... İnsana kazandırdığı yetenekler bu zorluktan filizlenir. Çünkü zorluk ruhumuzun toprağıdır ve ancak üstümüzü örtüp canımızı acıtarak bizi besler...

İnsan ayrılarak gidişin tadını aldığında yaşamın gerçek anlam boyutunu kavramaya başlamış demektir. Artık tüm bütünlük ve birliktelikleri sonlanmaktadır... Zenginliğinden, sevgilerinden, aşklarından, eş dost ve akrabaları ile olan yaşadıklarından, iyi yada kötü huylarından, yetkilerinden, unvan ve kariyerlerinden ve belki de hepsinden önemlisi kendi canından ayrılacaktır. Kendi canından öte sevdiklerinden ayrılmak bazı insanları daha çok etkiler. Hatta aşık olanlar birbirlerinden ayrılmak zorunda kaldıklarında hayattan da beraber ayrılmayı tercih ederler... Bu yüzden aşıkların birlikte yaşadıkları intiharlarına sık tanık oluruz. Onlar ayrılmanın acısına farklı bir boyut kazandırarak öteki alemde birlikte olma kaygısı ile böyle bir yanılgıya düşerler.

Gitmek; bir bakıma insanın kendisinin değeriyeceği zamanı bekleme girişimidir. İnsan mutlaka değerinin anlaşılacağını düşünerek gider. Kimi zaman hakikaten anlaşılır kimi zamanda tarihin susuz topraklarına karışarak izbeliğin rutubeti ile bütünleşir. Kitaplar, şiirler, resimler, tüm sanatsal eserler değeriyeceği zamanı bekler. Tıpkı insan gibi... Çünkü onlar canlıdır. Bir çok insanın bilmediği bir gerçek vardır... Bu gerçek yaptığımız her şeyin yaşamakta olduğudur. Bizler sadece kendimizin yada etrafımızdaki hareket eden canlı varlıkların yaşadığı yanılgısına kendimizi inandırmışızdır. Oysaki canlı yada cansız her şey yaşar. Aslında şöyle demek daha doğrudur. Yaratılmış olan her şey örneğin taş, toprak, kurumuş bir odun parçası bile yaşamaktadır...

Yaratan her yarattığına en lüzumsuz zannettiğimize bile kendisinden ruh vermiştir. Bizlerde hayatımızın merkezinden yaptıklarımıza ruh veririz. Her insanın eserine onun ruhu bulaşmıştır. Ruhlar ölümsüzdür... Tıpkı her yapılan eylem gibi... Eylemler gerçekleşir sonra biter zannedilir... Oysa her eylem sonsuza dek kayıt altına alınır... Fotoğraf ve video arşivimiz gibi... Video arşiviniz her zaman hareket eder mi? Siz onu çalıştırdığınızda hareket ederek geçmişte yaşananları şimdi yaşadığınız ana getirir... Yıllar önce evlilik merasiminde düğün yada nikah salonunda yaşadıklarınızı seyredersiniz. Gelinlik olmuş kızınızın doğduğu günkü bebek halini de... Her şeyin hesabının verildiği gün tüm kayıtlarımız da böylece karşımıza dikilir... Onların hepsi işte o gün bize seyrettirilecektir... Unuttuklarımızı gözlerimiz yaşlı ve derin pişmanlıklarla izlemek zorunda kalacağız... Bu pişmanlıkların hiç birisinin zerre kadar bizlere faydası olmayacaktır... Tüm bunlar bizi hayatın büyüğü hengamesinden gitmenin büyüğü gerçeğine ulaştırır...

(1) Op. Dr. Bülent Uran Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı Fethiye Muğla www.hipnozmerkezi.com

Recai Yahyaoglu

Uyanış

Gece vardı gözlerimde,
Ağzım kurşunla kapatılmış gibiydi,
Hareketsiz beynim ve yüreğimle
Mezarımın dibindeydim...
Ne kadar vakit geçti, bilemiyorum,
Ne kadar uzun uyduğumu;
Birden uyanıp, duydum ki,
Sesler geliyor mezarımdan...
„Kalkmak istemiyor musun, Heinrich?
Ebedi gün geldi çattı,
Ölüler uyandılar,
Ebedi zevk başladı... ”

Canım, ayağa nasıl kalkarım,
Gözlerim kör ya benim;
Ağlamaktan sevgilim,
Gözlerim sönmüştü, ya...

Gözlerinden Heinrich,
Öpmek istiyorum geceyi,
Meleklerle bakasın,
Göğün şaheser manzarasını seyredesin, diye...

Canım, kalkamıyorum,
Kalbimden hala kan akıyor,
Vurduğun yerde,
Keskin bir kelimeyle, hani...

Sessizce Heinrich,
Elimi koyacağım kalbinin üstüne;
Kanamayacak artık kalbin,
Bütün acıları diniverecek.

Canım, kalkamıyorum,
Başım da kanıyor,
Seni benden çaldıklarında,
Kafama kurşun sıkılmışım, ya...

Saç tellerimle Heinrich,
Kafandaki deliği dolduracağım,
Ve kan dolaşımını tekrar sağlayacağım,
Kafanı iyileştireceğim, senin...

Öyle yumuşak, öyle sevecen,
Çağırıyordu ki, dayanamadım,
Kalkmak istedim hemen,
Sevgilime gitmek için...

Birden yaralarım açıldı,
Düştüm, korkunç bir kuvvetle geri yerime,
Kafamda ve göğsümde kan dolaşmaya başladı,
Ve görün ki! Birden uyandım...

Heinrich Heine/ Çeviri: Nuray Lale

Heinrich Heine (1797-1856)

Alman şair, Romantizm ve Realizm akımları arasındaki geçiş döneminde siyasal şiirin öncüsü Heinrich Heine, 13 Aralık 1797'de Düsseldorf'ta doğdu, 17 Şubat 1856'da Paris'te öldü. Yahudi kökenli bir ailenin çocuğu. Sonradan Protestan mezhebine girerek Hıristiyan oldu. Bonn ve Göttingen'de Hukuk Öğrenimi gördü. Berlin ve Hamburg'ta yaşadı. 1831'den sonra Paris'e göç etti.

Yapıtları:

Buch der Lieder (Şarkılar Kitabı, 1827)
Neue Gedichte (Yeni Şiirler, 1844)
Romanzero (1851)

Sen Yoktun

14 Şubat Sevgililer Günü'nde bir kez daha şansımı deneyecektim. O günü ipe çektim. Zaman durmuştu sanki, ya da bana karşı çalışıyordu. Yaşamın beni sürüklediği son nokta, taksicilikti. Sebahaddin Ali'nin nakliyeciliğini, Orhan Kemal'in kamyon şoförlüğünü anımsayarak kendimi teselli etmeye çalışıyordum. Aydın Engin de 12 yıl Frankfurt'ta aynı işi yapmamış mıydı sanki? Son yolcumu da Woringen alanından alıp, Schiller sokağına bıraktıktan sonra, paydos ettim. Sana en uygun telefon etme zamanı, iş dönüşüydü. O saatte mutlaka evde olurdun. Anacığını rahatsız etmemeye, telefonlarda onunla karşılaşmamaya özen gösteriyordum. Senin "hayır!"ların sonucu aramızın açılmasından nedense annene karşı hep kendimi sorumlu tutuyordum. Son gecemizde seni dedenin evine bıraktığında ne demişti hatırlıyor musun? "Bak oğlum, büyük kızım Almanyalara gittiğinde çok üzül müştüm, ama şu kızı götürürsen inan çok sevineceğim; yeter artık, o da bir yuva kursun!" Ben de, senin çocuk olmadığımı ve kararı kendinin vereceğini, söylemiştim. Ne yazık ki, senin kararın ikimizin de dünyasını kararttı. Hayır hayır, sadece benim, seninle ilgili kurduğum o renkli, aydınlık düşlerimi yerle bir etti. Ne istiyordun, neyi istiyordun, kimi bekliyordun, bilemiyorum. Oysa o kadar da güzel tamamlıyorduk birbirimizi. Çünkü ikimizin de geçmişte bizi olgunlaştıran acıları, yaşam deneyimlerimiz vardı. Artık yanılırlara yer yok sanıyordum. Ne ki, senin gitgellerin, zaman zaman içine kapanmaların ilişkimizi öyle bir noktaya getirdi ki, hiç yoktan birbirimizi suçlayacak şeyler aradık. Daha çok ta sen ısrar ettin bu tavrında. Kırılansa benim yüreğimdi kuşkusuz. Aslında hiç kimse aramıza girmemişti; her şeyi sen yaratmıştın kafanda. Ancak ben bunların geçici olduğuna inandırıyordum kendimi. İlerde daha sağlıklı düşündüğünde, her şeyi anlayacak ve yeniden başlayabilecektik. Seni anlattığım yakınlarım hala soruyorlar, "ne oldu, ne zaman bir araya geleceksiniz?" diye. Kafamın içinden, "belki de 14 Şubat Sevgililer Günü'nde" diyordum. İşte o gün gelmişti. Akşam telefon açacak ve sana yeniden yüreğimi sunacaktım. Senin için her zaman güzel şeyler düşlediğimi, kurduğum geleceğin temellerini senin sıcaklığıyla oluşturduğumu, paylaşmanın, sevgiyi yeniden üretmenin, yaşamı yeniden keşfetmenin ancak seninle olanaklı olduğunu, bir kere daha anlatmak istiyordum telefonda.

Geçen yıl, izinde şehrin ana caddesinde seninle karşılaşmamız, belki de her şeye yeniden başlamamızın önemli bir nedeni olabilir, diye düşünmüştüm hep. Biz kanlı bıçaklı değildik ki! Ne sen, ne de ben, birbirimizi kıracak, incitecek şeyler söylemedik. Aksine, geride, anımsanabilecek güzel günlerimiz oldu. Zaten, karşılaştığımızda, senin yüzündeki o aydınlık gülümseme bunu anlatmıyor muydu? Kahvelerimizi içerken, bir iki iğnelemeye çalıştıysan da, her şey pozitif. Gerçi dönüşten sonra, bayramlarda ve yılbaşında attığım kartlara yanıt vermemiştin ama, olsun; sevenler daima bağışlayıcıdır bilirsin. Ve ben senin o tatlı kusurlarını çoktan bağışladım. Sen de benimkileri bağışlamışsındır sanırım?

Son telefonlaşmamızda, "saat 21:00'de işi bırakıyorum, 5-10 dakika sonra da evde oluyorum." demiştin. İşte o saatlerde aradığımda. Yüreğim hızlı hızlı çarpıyordu. Gün boyu en güzel sözcüklerden dünyanın en güzel tümcelerini oluşturmuştum senin için. Sen her şeyin en iyisine, en güzeline layıktın çünkü. Her sözcük, ilkyazları getiren bir tomurcuk, her susku, lacivertten mora çalan bir akşam, ya da yağmurların o serin ıslaklığıyla seni çoğaltan bir

Sevgililer Gününde Sen Yoktun

giz olmalıydı şimdi. Sana dokunur gibi bir elektriklenmeyle ürperdi bedenim. Yanı başımdaymışsın gibi, seni soyup, çıkardığım bulizini katlayıp başucuna koyuşum sırasındaki gülüşünle, sarılıveriyorsun boynuma. “Ay vallahi bu kadarı da fazla! Ne bu düzen!” deyip, basıyorsun kahkahayı. Sonra tenim dondu. Hayır, sen yoktun ve biz hala yüreğimizi kemiren anlamsız çekincelerin burgacında kıyım kıyıydık. Acıyan yanımızı duymazlıktan gelerek, ilk adımı kim atsın’ın hesabını yapıyorduk anlaşılın. Evet, o an gelmişti işte; aramalıydım. Sen de, inatçı, anlamsız bir gururun esiri olup yanıtız bırakmazdın beni herhalde. Hem ne kazandırırđı ki, böyle bir yaklaşım sana. Seni sevmenin ötesinde hiçbir suçu olmayan bu adamı itmekle neyi elde edebilirdin? Kim bilir, yeni bir başlangıç, bizim için yeniden bir varoluş da sayılabilirdi, neden olmasın?

Telefonun numaralarını yüreğim titreyerek çevirdim: Bir kere çaldı... iki kere çaldı... üç kere çaldı, kapattım. Bir soluk aldım. Bu gün cumartesiydi, belki de İzmir’e gitmiş olabilirdin. Tekrar çevirdim, bu kez daha uzun çaldırdım. Yine kapattım. Çünkü annenin açmasını istemiyordum. O an ona uydurabileceğim hiç bir şey gelmedi aklıma. Daha yeni kocası ölmüş altmış beş yaşındaki bir kadının sevgililer gününü kutlayamazdım herhalde. Ama sana ulaşmak istiyordum. Yeniden çevirdim numaraları. Telefon çalıyordu, çalıyordu... çalıyordu... çalıyordu... ne ki, yanıt veren yoktu.

Her şey bitmiş miydi şimdi? Senin üzerine kurduğum düşlerim, o, beraberliğine gökkuşağı renklerine boyanmış ilkyazlarım, size yürüyerek beş dakika olan evimin içinde gezinişlerin, balkonda çay sohbetlerimiz, edebiyat tartışmalarımız, hepsi hepsi, bitmiş miydi gerçekten. Mesafeler bu kadar insafsız olabilir mi dersin? Onca güzellikler, yaşanmaya hazır onca an, telefonun bir sinyaline mi bağlıydı?

Sahi, neden yoktun o akşam? Neden yanıtlamadın beni?
Şu an yaşamım yanıtız kaldı, biliyor musun?
Yeni bir telefon yeni bir başlangıç olabilirdi oysa!

-Şimdi, şansımı denemek için bir dahaki yılı mı beklemeliyim sence?...

Ali Özenç Çağlar

Bay Gini'nin Cakarta Seyahati

Kalkınma iktisadında sık kullanılan bir endeks vardır: Gini katsayısı. Bu katsayı, bir ülkedeki gelir dağılımının durumunu gösterir ve değeri 0 ile 1 arasında değişir. Değer arttıkça, gelir dağılımının bozukluğu da artar. Türkiye için bu oran 0.44. Sıralamadaki diğer ülkelere bakınca bir ülke dikkatimi çekti. Endonezya'nın Gini katsayısı ise 0.32. Bu durumda Endonezya'da daha adaletli bir gelir dağılımı mı oluyor? Rakamlar böyle söylüyor. O zaman ekonominin „dismal science“ olduğunu düşünerek, istatistiklerin de yalan söylemek için kullanılan en etkili silahlar olduğunu hatırlayarak, Endonezya'ya bir yolculuk yapalım ve Cakarta sokaklarını Bay Gini ile turlayalım.

Cakarta'yı uzun uzadıya anlatmayacağım. Birkaç fotoğraf göstermek istiyorum. Yandaki fotoğrafta „Taman Anggrek“ isimli alışveriş merkezini görüyorsunuz. İsmi „Orkide Bahçesi“ anlamına geliyor. 8 katlı devasa bir yer. Her katının genişliği bizim Akmerkez'in bir katının 2-3 katı kadar. Hatta bir katta dolaşırken birden karşınıza bir buz pisti çıkabiliyor. Mağazaların hepsi dolu ve insanlar alışveriş yapıyorlar. Restoranların bazılarında öğlen ve akşam saatlerinde kuyruğa girmek lazım. Endonezya yemeklerine meraklı olan ben, Amerikan tarzı fast-food'dan hoşlanan Bay Gini'yi ikna etmek zorunda kalmadım, çünkü Pizza Hut'un önünde uzun bir kuyruk vardı ve insanlar içeride yer boşalmasını bekliyordu. Ayıptır söylemesi, gittim nasi goreng, otak-otak ve es teller'den oluşan yemeğimi afiyetle yedim. Bay Gini ise dışarıya çıktı. İşi varmış. Cakarta'da bu tarzda en az 20 alışveriş merkezi var. Hepsi de her gün dolu. Ancak Cakarta'nın „kampung“larında, yani şehir içerisindeki derma çatma evlerden (ki bazı durumlarda bunlara ev değil de büyükçe karton kutu demek daha doğru olur) insanlar, bunlara giremiyorlar, hatta bahçelerine de giremiyorlar, hatta yakınından bile geçemiyorlar. Bay Gini, güvenlik görevlilerine yardımcı olmak için Taman Anggrek'in girişine gitti. Kolay kolay sokmuyor kimseyi içeri.

Taman Anggrek'in çok yakınından bir nehir geçiyor. Rengi kahverengi ile siyah arası. İçinde her türlü çöp ve atık var ve yer yer kabarcıklar çıkartıyor. İçlerinde insanlar, erkekler, kadınlar, yaşlılar, gençler, çocuklar, dolaşıp yiyecek, ya da satacak bir şey arıyorlar. İnanılmaz bir fakirlik. Korkunç bir umutsuzluk. Nehir pisliklerini Java Denizi'ne akıtıyor ama koku hiçbir zaman gitmiyor. Fotoğrafta Taman Anggrek'in dönünden geçen sokağı görebilirsiniz. Nehir belli olmuyor ama resmin en sağından geçiyor. Dikkatle bakınız fotoğrafa. Billboard'da güzel ve Batılı bir bayan suratı gülümsüyor, kozmetik ürünlerini satacak size. Her tarafta dev ilan panoları. Dikkatlice bakarsanız ufukta McDonalds'ın „golden arch“ını görebilirsiniz. Aşağıdaki yolda ise „warung“ adı verilen küçük derme çatma dükkanlar, daha doğrusu işportacılar. Sağdan bir otobüs yaklaşıyor durağa, ama hiç heveslenmeyin. İstanbullu olmanız bile işe yaramaz. Burada otobüse binmek marifet ister, yürek ister. Bay Gini'nin yorumu ise şöyle: „kardeşim herkes alışveriş merkezine gidecek değil ya bu warung'lar da çok hoş“

Ya warung'a bile gidemeyenler? 2 yaşındaki Dimas Saputra'dan Bay Gini'nin haberi yok. Annesinin bakamadığı için terkettiği bu ufaklık, gıdasızlık yüzünden sanki 6 aylık gibi gösteriyor. Cakarta'nın kuzeyinde, Bay Gini'nin „sonra gideriz yahu, ne gerek var şimdi“ dediği Kalibaru'da anneannesi ile yaşayan Dimas, birisi yardım etme

Cakarta Seyahati

den dik oturamıyor bile. Endonezya'daki 20 milyon beş yaşının altındaki çocuktan 5 milyonu yetersiz besleniyor ve bunların 1.5 milyonu da kritik sınırdadır.

Son fotoğrafımıza bir bakın. Bu resmi bir National Geographic muhabiri çekmiş ama aynı yerde aynı sahneye ben de tanık oldum. Cakarta'nın merkezindeki Monas'ın (Monumen Nasional) hemen yakınındaki tren istasyonundayız. Şehirler arası trene binip Java adasının ortalarındaki Yogyakarta kentine gideceğiz değerli dostum Bay Gini ile. Aaa, o da nesi?? Bir banliyö treni geliyor ve sizin de gördüğünüz gibi tepesine de yolcu almışlar. Pes vallahi. Bizim tren canavarları bile bu kadarını yapamıyor. Yolcu sayısının çokluğundan mı, yoksa yolcuların cebindeki paranın yokluğundan mı? Bilemiyorum, her ikisi de herhalde. Moralim bozuluyor. Bay Gini ise diyor ki: „Dur gitme bir yere, sana bir sürprizim var.“ Bizim tren gelince sürprizi görüyorum. Biletleri çok daha pahalı olan trenimiz sanırsınız ki uçaktan bozma. Geniş koltuklar, videodan filmler, sürekli izzet ikram, müthiş bir konfor... Tepesine çıkıp bakmadım ama herhalde tepede giden yolcu yoktu. Banliyö treniyle, bizim tren arasında çilekli dondurmayla gökdelen arasındaki kadar fark var. Eee, hitap ettiği kesimler farklı tabii...

İstatistiklere geri dönelim. Endonezya'nın nüfusu 220 milyon. Bay Gini'ye göre gelir dağılımı Türkiye'ye nazaran daha iyi olabilir ama sadece Bay Gini'yi dinlersek yanılabılıriz. Günde 1 doların altında yaşayan insanların toplam nüfusa oranı Türkiye'de yüzde 2.4, Endonezya'da ise yüzde 7.7. Çıtaayı 2 dolara çıkarttığımızda bu oran Türkiye için yüzde 18'e çıkıyor, Endonezya için ise yüzde 56'ya!!! Başka bir deyişle Endonezya'da gelir dağılımını gerçekten de bozuk değil. Bir avuç insan dışında herkes fakir çünkü.

Dünya üzerinde hiçbir insan, hiçbir ülke, sefaleti, fakirliği haketmez. Bu bela, onların başına yetersiz yöneticiler yüzünden gelir. Endonezya, güzel insanları ile çok daha iyisini hak ediyor.

Bay Gini, küçük Dimas'a yaptığı gibi Endonezyalı şair Toto Sudarto Bahtiyar'ın dilenci kızına da kafasını çevirip gitti. İşine gelmedi onu görmek; utandı, ya da utanmaktan korktu. Seyahatimiz de burada bitti. Bay Gini, teorik dünyasına döndü. Benim ise kalbim Cakarta'nın baharat kokan, ekvator güneşinin altında cayır cayır yanan gerçekliğinde, o küçük dilenci kızda kaldı.

SÖYLEŞİ

Grup Adı: LUNATIC CHARM

Bir yıldır birlikte çalışıyorlar. Genellikle dinledikleri gruplar ve sanatçılar: Dimmu Borgir, Emperor, The Kovenant, Haggard, Mayhem, Venom, Marilyn Manson, Sergei Rahmani-nov, Testament, Old Man's Child, Samael, Therion, Einherjer vb...

Pure Black Metal tarzı müzik yapıyorsunuz. Bu türün tarihi ve öncüleri üzerine ne-ler söyleyebilirsiniz?

Yaptığımız tür Pure Black Metal 80 sonrası New wave of british of heavy metalin bir türevi olan black en karanlık haliydi öncülüğünü yapan Venom grubu ve Motörhead'in "Ace of Spade" albumu ile başlayan bu akım daha sonraları kafalarda acaba bu müziği çalanlar bu işi gerçekten bilerek mi yoksa sadece gürültü kirliliği için mi yapıyorlardı diye düşünülürken Venom grubunun "At The War With Satan" Albümü kafalardaki soru işaretlerini tamamen yok etmiş ve bu müziği gerçektede bilerek yaptıklarını anlamışlardı daha sonraları Bathory'nin "Under The Sign Of The Black Mark" Albümünden sonra black metal ile alakasını kesmiş kendi öncülüğünü yaptığı Viking metal çizgisinde ilerlemiştir. Norveçte death metal in iyice trend haline gelmesi eurononymous' u iyice rahatsız etmiş ve Mayhem grubunu kurarak demo çalışmalarına başlamış 1986 yılında çıkardığı "Pure Fucking Armageddon" ardından 1987 yılında "Deathcrush" albumu ile kısa sürede Norveç Black Metal inin tahtına oturmuş tüm dünyada bir ses uyandırmış o dönemlerdeki bir çok death metal grubunun black metal yapmasına sebep olmuştur. Black metal iki kolda topla-yabiliriz. Pure ve Melodik bunlardan asıl olanı Pure dür. Bireylerde bir müzik altyapısı gerektirir. Başlarda kulağa pek hoş gelmesede sonraları (alışanlar için) vazgeçilmez bir müzik türüdür. Black metal bir çok müzik türünden farklı olması insanların eski dönem-lerde yeraltında gizli kalması gerekenleri müzikte birleştirip avaz avaz bağırmasıdır ki bu nedenle bu müzik süper hızlı davul ritimleri acı dolu gitar rifleri ile icra edilmektedir.

Bu türü seçmenizin nedeni nedir?

Davul: Danjhal (Berkay) : Düşüncelerimde ve ruhumdaki karanlık noktaları ve negatif enerjimi bu müzik ile dışa vurabiliyorum.

LUNATIC

CHARM

Gitar: Limnus Kardivax (Tezel) : Black Metali seviyorum çünkü zor bir tarz ve bu tarz ile kendimi aştığımı düşünüyorum. Kendimi daha iyi ifade edebiliyorum.

Vokal: ChuCKy (Nasri) : Black Metal kendi düşüncelerimde olanları en iyi anlatmamı sağlayan müzik türü ve en çok cehalette bulunan kesimlerle dolu olması bir nevi deli saçmalıklarını içinde barındıran gerçekle pek alakası olmayan sözlere bağlı bir müzik türü ve bu tür içinde barındırdığı düşünceler ile dünya üzerindeki farklı düşünceleri yıkmaya en elverişli bu türü seviyorum çünkü yıkıma başladım.

Kendinize grup içinde farklı isimler vermişsiniz, neden?

Herkezin içinde bir öteki vardır bu isimlerde bizim içimizdeki ötekinin adı olarak düşündük. Ve bu isimler müziğimizin içindeki mistisizimi çağrıştırıyor.

Bu tür müziğin diğerinden ayırt edici özellikleri nelerdir?

Şarkı sözleri genelde dünya dinleri, ayırım yapılırsa hak ve batıl dinler üzerine ve mistik konular ele alınmıştır. Gitarlar yoğun olarak bozunmuştur (distortion'lanmıştır). Davullar hızlı ve agresif bir tonda olup, "blast beat" olarak adlandırılan aynı parçaya (zil, trampet vb...) defalarca üst üste hızlıca vurulması biçiminde yapılan yöntemle çalınmıştır.

Gitarlar hızlı ve yinelemeli çalınmıştır (gitarın tıpkı ud gibi çalındığı tremolo yöntemi olarak adlandırılır).

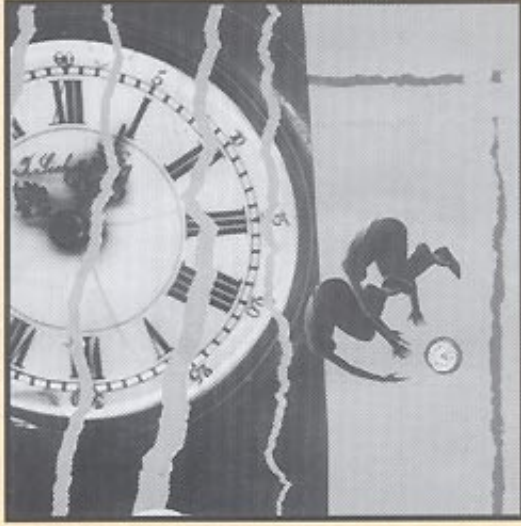
"Scream vocal" olarak adlandırılan, seslerin derin ve içten bir böğürtü olarak duyulmasını sağlayan, ses tellerini titreştirmekle gerçekleştirilen vokal yöntemi kullanılmıştır.

Hızlı perküsyon yapılmıştır.

Müzikte yinelemeler yoğundur ve soğuk ve hüznü bir atmosfer hissedilir.

Söyleşiyi Hazırlayan: H@vuz

A N A F İ L Y A
İ Z D Ü Ş Ü M

H@VUZ YAYINLARI
©ANAFİLYA İZDÜŞÜM SERİSİ I

Turgay GÖNENÇ, Murat TUNCEL, Magdalena LAMMIGER, Nezihe MERİÇ, Turgay GÖNENÇ, Bülent TOP, Uğur PABUÇÇUOĞLU, Feray ULAK, Yalçın ERGİR, Üzeyir Lokman AYCI, Recep CIRIK, Deniz TARAKÇIOĞLU, Sevgi ÜNAL, Ozan Şah TURNA, Fide ERKEN, Ulaş BİLTEKİN, Mahmut KURU, Gürgin KAYAR, Zerrin OKTAY, Sevim YAZAR, Ruhi TÜRKYILMAZ, Ahmet TOLU, Hülya ARSLAN, Muzaffer YANIK, Kenan ERZURUM, Koray SIPÇIKOĞLU, Okan ÇETİNKAYA, Nesrin ÖZYAYCI ÖDEMİŞ, Ali Rıza ARICAN, Akın ÖNEN, Hasan Can GEDİK, Oğuzhan YOLDAŞ, Ali AKÇA, Birsen FERAHLI, Hasan KAYA, Yıldız TÜMERDEM, Özlem ÇAĞLAYAN, Vural Nural ELMAS, Zeynel ÇOK, Ulaş Başar GEZGİN, Bedri KANOK, Tansel ATASAGUN, Tekin GÖNENÇ, Ufuk ALIRIZ, Halil GÜLEL, Bülent ÖZCAN, İlhan ATASOY, Hasan EFE, Hamza KILIÇ, Ozan ŞİAR, Hasan Sami EMİROĞLU, Suzan Emine KAUBE, Yakup YURT, Soner Okhan ÖZ, Fatma Semiha UÇUK, Tayfun İŞILDAR, Abdurrahman AKSOY, Mustafa Bilge İŞIKTÜRK, Zeynep Şehriban GÖZEN, Fatih OKUMUŞ, Mevlüt ASAR, Yavuz NUFEL, Sırrı AYHAN, Salih Halûk UMAR, Nurcan KALKAN, Nafi ÇOKSÖYLER, Nidâ ÖZ, M. Halit UMAR.

Neden Ben?

Adam, eğreti bir şekilde uzandığı yatağın öbür tarafında, yerinde duramaz, bir uçtan bir uca dolaşan, ince küçük bedeninin kendisine değmemesine dikkat ediyor.. Oysa ona sıkıca sarılmak istiyor. Elini yavaşça uzatıp, yanağına dokunduruyor ve birden çekiyor, kısacık terlemiş siyah saçlarının kokusunu soluyor: “Tanrım, yardım et bana!...” diyor Adam...

Gecenin bir saatinde kalkıyor. Tuvalete girip klozetin kapağını kaldırıyor. İşeyecekken, öfkeyle başını klozetin kenarına defalarca vuruyor. Ardından içine kusup: “Neden ben? Seni seviyor, sana güveniyordum. Neden ben?... Acı çekeceğimi düşünmedin mi? Yaptıklarını anlamlandırıp, senden köşe bucak kaçacağımı, gelişip büyüdükçe daha çok acı çekeceğimi; bundan sonra bana sevgiyle yaşanarlardan bile nefret edeceğimi, kim selere dokunamayacağımı düşünmedin mi? Neden ben?...” Günlerce güneşli yolları arayıp duracağımı, sonra yine aynı karanlık bilinmezde şaşkın feryatlar atacağımı...”

Çöktüğü yerden doğrulup, lavaboda yüzünü yıkarken, aynadaki soluk benzinde onun yüzünü görüyor Adam: “İşte buradasın, kaçabilecek misin? Bu gece hesaplaşma zamanı...” diyerek, okkalı bir tükürük fırlatıyor aynaya: “Annem beni sizin yanınıza bırakıp gittiğinde, artık tek başıma kaldığımı, hiç kimsenin beni sevmediğini, onların ayrılma sebebinin ben olduğumu düşünmüştüm. Geceleri, gizlice ağladığımı hissedince, yanına alıp sıkıca sarılırdın bana. Unuturdum o zaman korkularımı. Okuldan çıkışta beni alıp, parka götürür, oyunlar oynardık. Sorularımı kızmadan yanıtlardın. Bir seferinde: “Her gün biraz daha kirlenen bu dünyada temiz kalmana izin verecekler mi?” diye mırıldandıktan sonra: “Sen karanlığımın aydınlık çılgınsın! demiştin. Bazen Peter Pan’ın maceralarını okuyup beni hayaller ülkesinde gezdirirdin. Kısa bir süre de olsa unutturmuşsun bana annesizliğimi, babasızlığımı. Yalancı!...”

Aynayla iç içe geçmiş yüzünün gel gitleri karşısında Adam, bir an üşüyüp titredi. “Biliyor musun, gerçeğin yüzünü burkayla kapatmasını bildin, bak ben hala çıkarıp atamıyorum. Yanımda uyuyan o küçük varlığa ereksiyon olurum diye, yaşayamıyorum... Annesi aniden hastaneye yatırılmasaydı, şimdi bu sancılarım başlamayacaktı. Babası bırakacak kimseleri olmadığını söylediğinde, içim ürperdi birden. Telaşlı hallerini görünce, bana bırakmayın da diyemedim. Ben ne yapıyorum peki!... Ağlamasaydı, yatağıma almayacaktım bu küçük yavruyu... Ama ben asla senin üzerime sürdüğün kiri, ona bulaştırmayacağım!”

Hiddetle yumruğunu savurduğu ayna, çatlamıyor. Soluk beniz hala orada: “O günü hiç unutmadım. Evde kimse yoktu. Senin odanda oyunlar oynadık. Benimle şakalaştın, güreştin. Oyunlarda çoğu zaman yaptığın gibi beni kazandırdın... Gözlerin... Yedi yaşım kurduğun tuzaklara kördü...”

“Baba neden korumadın beni. Ya, anne sen nerelerdeydin? Bağırırım sesimi duyuramadım. Neredeydiniz? Geldiğinizde neden gözlerimi sarmış gölgeyi göremediniz. Yaşam, çok mu ağırdı? Ağırlık sizin duygularınızı ezip yok mu etmişti? Beni unutturmuş muydu birbirinizle olan savaşınız? Bakın ben buradayım? Sarılıp acılarıma ortak olun. Büyüdüm, hala sizi bekliyorum. Beni yok saymayın. Birlikte olamazsanız da beni korumak için katlanmalıydınız! Ben sözüm ona aşkınızın ürünüydüm. Peki, aşkınıza olsun saygı duymaz mıydınız?...”

Yere oturup, iki eliyle karnına çektiği dizlerine başını koyuyor. Donmuş gözyaşları çözümlü o güne gidiyor:

- Peter Pan gel, küvete su doldurdum. Birlikte serinleyelim. Kayıgını da al.
- Çok güzel... Yaşasın geliyorum Kanca.
- Çıkar üzerindeki. Acele et. Hadi gel!
- “Tahtarevalli yavalli/ Yürümesi ne zevkli/ Ama bir de iniş var/ Cump denize çocuklar” Peter Pan geliyor!...
- Seni yaramaz, sevimli şey. Ver bakalım kayıgını.
- Hayır, Kanca vermeyeceğim. Esir olmayacağım.
- Gel bakalım, yakaladım seni, Peter Pan. Esirimsin!
- Aaa... senin pipin çok büyük. Benimki ne zaman büyüyecek!
- Acele etme Peter Pan, önce büyümeyi bekle. Gözünü öyle açma, erkek adamsın. Şimdiden tanı onu.
- Kocamanmış!...

**

“Alçak! Küvetin içinde cinsel organımı bedenime dokundurdun. Oysa, hep senin yanında kalacağımı sanıp, korkularımı yenmeye başlamışken... Sen beni önce Peter Pan yaptın. Sonra büyütüp çarımha gerdin. Biliyor musun içim kanıyor, neden ben?”

- Haydi Peter Pan, çıkıyoruz.
- Ne olursun biraz daha oynayalım!
- Sevimli balık, sen biraz daha kal. Ben çıkıyorum.

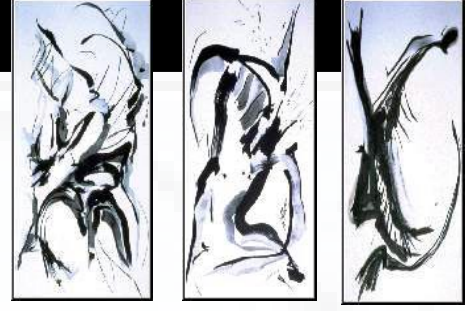
**

“Her şeyi önceden planlamış mıydın? Anneannemin geç geleceğini biliyor muydun? Yoksa, bir anda mı oldu? Hala inanamıyorum. Sen içimdeki kahramanları, çocukluğumu, gençliğimi öldürdün, şimdi de... Hayır, izin vermeyeceğim!... Katil!”...

**

“Klozetin üzerine oturmuş beni izlediğini görüyor, sana sevimli görünmek için şirinlikler yapıyordum. Sen benim kahramanımdın... İlk defa gördüğüm cinsel organımı, okulda arkadaşlara anlatacaktım. Bunun heyecanı beni sarmışken:

- Peter Pan, yeter artık! Çık sudan!
- Tamam, çıkıyorum Kanca.
- Gel kucağıma!

Kucağında, boynumu, kulaklarımı öpmeye başladın. Ben, yeni bir oyunun heyecanıyla kıkırdıyordum. Hızlanan soluk alıp verişini oyunun bir parçası diye düşünmüştüm. Klozetin üzerinde oturduğunda, kaderimi yazdığını nerden bilebilirdim ki... Birden sana dönük bedenimi ters çevirdin. Alıp verdiğin nefesten korkmaya başladım. Bir kolunla sıkıca sararken vücudumu, öbürüyle de cinsel organını arkama sürüyordun:

- Artık, oynamak istemiyorum! Bırak beni! Canımı acıtıyorsun!
- Korkma, ne olursun korkma!
- Hayır, gitmek istiyorum!
- Sus, korkak çocuklar gibi ağlama!
- Bırak!...

“Çırpınıyordum, duymuyordun. Kimdin sen?... “

“Günlerce ikimiz de bir salıncakta sallanıp durduk. Gözünü gözüme dikip öylece baktığını, görmezden gelirdim. Artık hiç konuşmuyordun. Sadece: “Peter Pan’ı büyüttüm!” diye, ara sıra mırıldandığını du yuyordum. Ne demek istediğini bir tek ben bilirdim, ama susardım: “Her gün biraz daha kirleniyor, üzerimize bulaşıyor.” dediğin, batağın içine gömdüğün ruhunu kurtarmak için yardım istemiyor, ruhunla birlikte bedenini de tüketiyordun...”

**

“Seni unutmak için çabalarırken, çevremdekilerin giderek sana ne çok benzediğimi söylemeleri, bir anda senin kimliğine girişim ve kendimi hırpalamam...”

“İstenmeyen bir çocuk olarak bir kenara bırakılmışım. Ya sen? Kendi yaşlılarınla neden arkadaşlık yapmadın? Oysa daha on yedi yaşındaydın. Sen de mi kimsesizdin? Senin de mi saçların okşanmamıştı? Sen de mi büyük harfli sesleri duymamak için kapı arkalarına sığınmıştın? Sen de mi benim gibi bilmiyordun, kapı arkalarının ses geçireceğini? Sesin üşüteceğini...”

Anne sen neden bir hafta deyip bir ay sonra geldin... Dayı’mın kendini astığı gün... Döktüğün gözyaşları kimin içindi?... Onu ben öldürmedim ki!...”

Tek Gül

Hayat dediğimiz nedir ki? Ana rahmine düştüğümüz andan itibaren çevrilen; bir kum saatinin taneciklerinin tükenmeye başlamasından öte. O an saat çevrilir ve kum taneleri o dar boğumdan düşerek azalmaya başlar. Hayat diye yaşadığımız aslında bir geri sayımdır; farkında olmadığımız, akan kum taneciklerinin hiç bitmeyeceğini sandığımız.

Kiminin saati büyüktür uzun sürer bu akış, kimin saati küçüktür yormadan biter geri sayım. Kiminin ise daha akacak çok kum tanesi varken vakitsiz kırılıverir ince belli camdan kaderi. Dağılır dört bir yana yaşanmadan zayi olan taneler. Her bir tane bir ateş olup düşer vakitsiz gideni sevenlerin ocağına. Dağlanır yürekler, yanar gönüller, acıyla kıvrılır teselli cümlesi kuramayan diller.

Ve bizler soluk alıp verdiğimiz sürece sanırsız ki bizim saatimizdeki kum hiç bitmeyecek, bizim camdan kaderimize felek hiç tekme atıp kırmayacak. Başkaları içindir ölüm, başkaları içindir kederler, elemeler, zamansız göçmeler.

“Her canlı bir gün ölümü tadacaktır”, dilimizde kabul gören bir cümle, içimizde ise asla tanışılmak istenmeyen bir yabancısıdır. Biz o yabancı ile yollarımız hiç kesişmeyecekmişcesine yaşarız. Günleri, ayları, yılları; ısırıldığı lokmaları çiğnemedi, ağzındaki nimetin tadını bile almadan midesine indiren arsız oburlar gibi yer, yutarız. Aceleyle, çiğnemedi yuttuğumuz her anın şişirdiği ruhumuzu, bir saat dakikliğinde yaşadığımız kurmaca hayatımızın sıkıştırdığı yüreğimizi, yaldızlı bedenimizin içine tepiştirip, günleri ayları aynı aymaz oburlukla çiğnemedi yutmaya devam ederiz. Bütün bunları yaparken de yaşıyoruz sanırsız.

Nedir yaşamak? Nefes alıp vermek mi? Günleri ayları devirip bir büyük eve, daha hızlı bir arabaya kavuşmak mı? Spot ışıklarının altında, alkışlar arasında bir ödülü kucaklamak mı? Doktor, mühendis olacak evlatlar yetiştirmek mi? 40-50 yaşına kırışksız buruşuksuz bir bedenle gelebilmek mi? Bir aşkın içinde akli, fikri uçurup kaybolabilmek mi?

Güzel cümleler, güzel sorular bunlar. Yaldızlarla bezenmiş, her birimizin defalarca kurduğu ya da duyduğu. Ama sadece cümleler bunlar, cümleler! Beylik! Sıradan! Her birimizin dilinde olup da hayatımızda kendisine oturacak yer bulamayan zavallı cümleler! Dost meclislerinde konuşanların dilinden ortalığa bilmişlik cilası çekmek üzere savrulan zavallı cümleler!

Oysa çok sıkı bir sorusu ve cevabı varmış yaşamak nedir sorusunun. “Sonsuzlukta kendinizi var edecek bir anınız var mı?” sorusuna evet diyebilmemiş.

Biliyorum anlaşılabilir bir soru/cevap bu ve belki de hiç aklınıza gelmeyen bir anlam yaşamak adına...

Benim de aklıma hiç gelmemişti -ta ki- o Japon filmini seyredene kadar. İnsanı sarsan, sonsuz bir sükûnet içinde duvarlara çarpıp, ruhunu yüreğini kan içinde bırakan bir film. Kanallar arasında gezinirken bir replik ile beni yakalayan, ardından 2 saat boyunca çakılıp kaldığım koltukta beni bin parçaya bölerek biten o filmi...

Mütevazı bir apartmanda, bizim devlet dairelerinin sıradanlığında döşenmiş bir apartman dairesi düşünün. Film böyle bir ortamda başlıyor. Kadın, erkek, genç, yaşlı sekiz-on insan geçen haftanın kritiğini yaparak yeni bir haftaya hazırlanıyor. Bu arada apartmanın girişinden insanlar gelmeye kayıt yaptırmaya başlıyor. Yaşlı, genç, kadın ve erkekler...

Bunların görevlilerle konuşmaya başladıklarında anlıyorsunuz ki, o insanlar o hafta içinde ölenler. O anda anlıyorsunuz ki film bizim inancımıza göre Araf'a karşılık gelen bir yer-

Sonsuzluğa Armağan

Edeceğiniz **Bir Anınız** Var mı?

de geçiyor. Bir fark var ama arada. Onlar Araf muadili olan o yerden cennete ya da cehenneme gitmiyorlar. Gidecekleri yer sonsuzluk. Sonsuzluk da var olmanın şartı ise hayatlarından kendi isteklerine göre bir anı seçmeleri. Gün veriliyor insanlara pazartesinden çarşambaya kadar ve seçiminizi yapın deniyor. Siz seçiminizi yapıyorsunuz, seçtiğiniz an görevliler tarafından doğru mu diye kontrol ediliyor. Doğruya ulaşıldıktan sonra cumartesi günü anınızın filmi çekiliyor ve siz o filmden sonra sonsuzluğa karışıyorsunuz. Geride bu evrende var olduğunuzun kanıtı olarak sadece “o anınız ve o film” kalıyor.

Bütün bunlar insana böyle anlatınca basit ve kolay geliyor. Bir anı seç, filme alınsın sonra da sonsuzluğa git. Ne var ki bunda diyesi geliyor insanın. Eminim ki çoğunuz da hemen aklınıza üşüşen bir anıyı hatırlayıp hemen ne var bunda dediniz bile. Haklısınız, ben de aynısını dediğim için biliyorum. Ancak bildiğim bir diğer şey ise bunu söylemenin dile kolay olduğu, bu kolaylığın da bizlerin hala bu dünya ölçüleri ile düşünmesinden kaynaklandığı. Çünkü hala nefes alıp veriyoruz ve hala saatimizde daha akacak çok kum tanesi olduğunu sanıyoruz.

Oysa dile kolay gelenin filmi seyrederken hiç de kolay olmadığını anlıyorsunuz. Her karede, her replikte tarifi imkansız bir çaresizliğin içinde çırpınmaya başlıyorsunuz. İnsanın kafasına kafasına vuruyor oradaki karakterlerin sonsuzluğa götürecekleri bir anı bulmak için çırpınmaları. Hayatlarındaki boşluklar, nafile çabalamalar, yanlışlar, insani zaafarla yüzleşmeleri...

Hayatlarını belki de ilk defa gözden geçiriyordu insanlar. Yutar gibi yaşadıkları, farkına varmadan tükettikleri ömürlerini, bir yabancı gibi gözden geçiriyorlardı. Bir anı, bir an bulabilmek için. Buldukları o anı ile bu evrende biz de var olduk, biz de yaşadık diyebilmek için. Üç gün boyunca didik didik ediyorlardı hayatlarını ve kendilerini yakıp kavuran bir çaresizliğe teslim olup anı olsun diye anlar seçiyorlardı.

Seçtikleri anları anlatırken görevlilere başka gerçekler dikiliyordu karşlarına, telafisi imkansız.

Bir adam sonradan eşi olacak kadın ile tanıştığı anı seçiyordu. Bir masa başında konuşuyorlar ve adam “sinemayı çok sevdiğini” söylüyor kadın da “ben de çok severim” diyerek filmlerden bahsediyordu heyecanla. Ve adam seçtiği bu anısını anlatırken görevliye diyordu ki “biz 30 yıllık evliliğimizde hiç sinemaya gitmedik”. Adamın bu cümleyi söylerken yüzünde oluşan ifade bir balyoz gibi iniyordu sizin de kafanıza. Kendi hayatınızdan benzer gerçekler bir bir karşınıza geçip size parmak sallamaya başlıyordu.

Bir kadın; birçok adam tarafından incitildikten sonra tanıştığı zarif bir adamla yaşadığı aşktan bir geceyi seçiyordu. “Bir otelde buluştuklarını, birbirlerini çok sevdiğini” söylüyordu. “Sonradan adamın evli olduğunu anladığımı ama buna rağmen adam için çok mücadele ettiğini...” aktarıp bu anı ile sonsuzluğa gitmek istediğini söylüyordu. Ancak görevliler kadının anlattıklarını araştırırken kadının bahsettiği otelin çok önceden yıkıldığını, tarihlerin tutmadığını tespit ettiklerinde kadın şaşkınlık ve utanç dolu bir yüzle hıçkırarak “Ama ben onu çok bekledim, çok bekledim...” diyerek kendisine söylediği en büyük yalanının acısı ile yüzleşiyordu. Oysa o, nefes alıp verirken o anı yaşadığına inandırmış ve ömrü boyunca o geceyi mutlu bir gece olarak kaydetmişti hafızasına. Olduğu gibi değil olmasını istediği gibi ve kendisini de buna öylesine inanmıştı ki...

Film akıyor, karakterler, replikler vasıtasıyla böyle daha birçok insanı zaafılar, yanlışlar, acılar, nafile yaşanmış ömürler bir bir insanların önüne seriliyordu. Kısa/ uzun ama çoğunlukla boşa geçen ömürlerden çoğu anı olsun diye anlar seçiliyordu.

Seçilen filmler son derece basit bir düzenek içinde filme alınıyor ve anlar kalıyor insanlar sonsuzluğa karışıyordu. Giden her insandan geriye bu evrene armağan, bu alemde var olduğuna kanıt olarak sadece o

anların filmi kalıyordu. Ve görevlilerin yeni gelenlerle (ölenlerle) ilgili toplantılarının başladığı yerde film bitiyordu.

Kapatırken TV'nin düğmesini yeni bir film başlıyordu, sizin filminiz. Aklınızda sorular, yüreğinizde deprem, elinizde çaresizlikler, ruhunuzdan oluk oluk akan kan ile.

Filmi seyretmeye başladığınız an ile, eş zamanlı yaşamaya başladığımız sarsıntılardan sersemlemiş bir halde, kendinizle çetin bir hesaplaşmaya girişiyorsunuz.

Film başladığında ne var ki bunda deyin seçtiğiniz o anın aslında bu evrende ben de var oldum denmeyecek kadar değerli olmadığını acıyla fark ediyorsunuz. Devirdiğiniz yılların yaşanmışlıklarını tekrar tekrar gözden geçirip -bir başka anı, bir başka anı- diye kıvrınırken, anları sonsuzluğa götürecek sihrin yürekli olmakta yattığını fark ediyorsunuz. Yol ayrımlarında, kritik anlarda sergilediğiniz yüreksizliğinizle göz göze gelip başınızı utançla önünüze eğiyorsunuz.

Hayır, “ben bu kadar da boş yaşamış olamam!” diye hallaç pamuğu gibi atarken devrilen yılları, ayları, bulduğunuz güzel anılarda yüzünüze yayılan gülümseme donup kalıyor. Gerçek diye hatırladığım, bohçalayıp sakladığım bu an ne kadar doğru şüphesi ile kıvrınmaya başlıyorsunuz. Bu güzel anı, “ben yaşadım mı yoksa yaşadığımı mı sanıyorum?” diye kanıtlar aramaya başlıyorsunuz. Nisyan ile malul hafızanız elinizden tutmazken, kendini korumaya programlanmış beyniniz size -yaşamıştın- cümlesi ile yardıma koşuyor. Siz de biliyorsunuz yaşamıştın diyen beyninizin durumu kurtarmaya çalıştığını ama inanıyor; daha doğrusu inanmayı seçiyorsunuz.

Sersemi döndüğünüz koltuğunuzda kendinizle sürerken savaşınız ; amalarınızın işe yaramadığını, fakatlarınızın tedavülden kaktığını, keşkelerinizin alım gücünün kalmadığını dehşetle fark ediyorsunuz.

Devrilen yıllardan geriye kalanların hoş olduğunu ama sizi sonsuzlukta temsil edecek kadar değerli olmadığını, olabilecekleri yüreksizliklerinize, korkaklıklarınıza, aymazlıklarınıza yem ettiğinizi, dilinize yapışıp kalan ahlarla savuruyorsunuz geceye.

Kendinize acırken, hem de çok acırken son bir cümle dökülüyor dudaklarınızdan: Dışarıdan bakıldığında birçok yıldızın başımın üstünde parladığı şu imrenilesi hayatımda, “bu alemde ben de var oldum” diye gururla yanıma alıp, sonsuzluğa armağan edeceğim bir anım bile yok!

Bu cümle dökülürken dilinizden, içinizden sadece sizin duyacağınız bir fısıltı yükseliyor, dua niyetine: İnşallah kalan ömrümde böyle bir anı yaşayacak fırsatım, o anı değerlendirecek kadar cesaretim, gerçekleri olduğu gibi saklayacak sağlam bir yüreğim olur.

Feray Ulak

Gizli Bir Sevda

Gizli Bir Sevda“nın konusu yaşanmış gerçek bir olaydır. Bu konuyu işlerken oldukça sanatsal kaygıdan uzak duruldu. Olayı yaşayanlarla konuşularak öykü işlendi.

Burada işlenen sorun ve erdem sadece nüfusunun büyük bölümü köylerde yaşayan bir toplumun olgusu değildir. Bu sorun yaşamını sermaye üzerine, pazar üzerine kuran gelişmiş sanayi toplumlarında daha yaygındır. Sevginin yerini paranın, merhametin, insani duyguların yerini hakim olma ve yönetme hırsının aldığı toplumlarda insan balık gibi her an güçlünün ve sermayenin oltasına takılır. İstmeden onların sofrasına meze olur. Başka bir deyimle bir buğday tanesi gibi düşer iki değirmen taşı arasına un olur, yok olur. Zaten insanın ve insani değerlerin yerine mülkiyeti, sermayeyi öne çıkaran anlayışa sahip toplumlarda yoksulun, zayıfın yaşadığı acıların önü ardı kesilmez.

Elbette tertemiz ve yemyeşil bir ortam yaratmak toplum için önemlidir. Sürekli gelişmek ve çeşitli eğlence olanaklarına kavuşmak da bir ihtiyaçtır. Ancak bu ihtiyacı karşılamaktan önce insanın, sevginin, onurun saygı gördüğü toplumların yaratılması ve yaşatılması önemlidir. İşte bu öykü; tek tek ülkelerde ve dünyada toplumsal barışın, insan, doğa ve hayvan sevgisinin ancak sağlıklı insani değerleri öğreten bir eğitimle olabileceğini kanıtıyor.

Yaşanan bu gerçek olayda sevginin, insanın pazarlanacak bir ürün olmadığı anlatılmakla kalmıyor. Sevginin sadece insani bir güzel istem olmanın ötesinde yaşamı güzelleştiren insanı, aydınlığa, mutluluğa başarıya götüren kıymetli bir değer olduğunu ortaya koyuyor. İnsanın saygıya laik en önemli bir değer olduğu vurgulanıyor. Sevginin toprağa düşen bir çekirdek gibi kanatlanacağı ve ona hizmet sunulurken koca bir çınara dönüşeceğini gözler önüne sererken, mülkiyeti öne çıkaran toplumların çocuklara ve aileye bakışı bir halının nakışları gibi öykünün içinde işleniyor ve okuyucuya sunuluyor. Suçun şiddetin, tacizin azaldığı bir ortamda, güzelliklerin, dostlukların, mutluluğun, sevginin boy vereceğini vurgularken bireyin kendi yaşamı ile çevresini incelemesi ve üzerinde düşünmesinin önemi üzerinde duruluyor. Bunun toplum ve birey için ne kadar önemli olduğu okuyucuya yalın bir dille sunuluyor.

GİZLİ BİR SEVDA

Nasıl bir deprem vurduğu an tüm alanları, koca kentlerin binalarını, düzenli vitrinlerini, görkemli mimariyi hallacı pamuğu gibi savurur, birini öbürünün üzerine döker, her şey alt üst olur, anlar vardır ki insanı bu depremlere tutulmuş alanlardan daha beter eder. Böyle bir anda Çetin’i konuşmak için kürsüye çağırdılar. Ne söyleyecekti, söze nereden ve nasıl başlayacaktı, bilmiyordu.

„Daha on beşinde
Karların erimesiyle doğası
Filizlenen çayırlar gibi renk renk
Bir baharı toplamış gözlerine
Dudaklarında bir sevda türküsü
Fırat nehri coşarak Dicle’ye akıyor sanki
Bir kız yürüyor kayısıliklar arasında
Bakışları ile aktı yüreğime
Aldı beni benden
Fırat nehrinin sularıydı sevdası
Yüzdüm içinde
Yıkandım ak pak oldum
Bir yaz günü.“

Dudaklarından su gibi akan bu dizelerin ardından durakladı. Gözlerini orada toplanmış gözü yaşlı yüzlerce insanın üzerinde gezdirdi. Yanaklarından göz yaşları bir sicim gibi akıyordu. Oysa gözyaşlarını kimseye göstermeyecekti. İlk kez kendi kendine verdiği bir sözü unutmuştu. Gözleri onun çerçevesiyle fotoğrafına takılınca toparlandı. Ellerini ona doğru uzatarak konuşmasını sürdürdü.

„Gözyaşlarımız arasında gidiyor bugün
Gidiyor o kız sonsuzluğa
Beraberinde götürdüğü
Sadece yüreğindeki sır
Bir sevda...”

Bu dizelerden sonra konuşamadı. İndi kürsüden. Bugün sonsuzluğa yolcu ettikleri Nadime daha çocuk denilecek yaştıydı. Yaşlıları çeşitli okullarda öğrenci. Arkadaşlarından neşeyle ayrılarak eve vardığında, başına tüm binayı yıkan bir depremle karşılaştı sanki. Evde annesi ve büyük kardeşince kendisinin Almancı olarak tanınan bir göçmen işçiyle nişanlandırıldığını duydu. Önce annesinin bu haberine inanmak istemedi. Sonra oturma odasına geçti. Kardeşi gülerken ona doğru kolunu uzattı ve konuklarına tanıttı: “İşte gelininiz, geldi.”

Bu sözlerle şaşkınlık içinde kaldı. Şok oldu. Geri dönmek istedi. Konuklardan en yaşlı olanı yumuşak bir sesle ona seslendi:

Nadime, bak kocaman kız oldun. Üstelik birkaç gün sonra ev yöneteceksin. İnsan konuklarına hoş geldin demez mi, kızım? Biliyorum utanıyorsun, ama utanılacak ne var? Her insan evlenecek. Çoluk çocuğa karışacak. Bu güzel günleri Tanrım her gence nasip etsin...”

...”

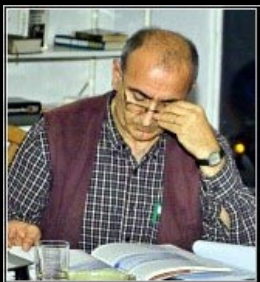
Ç. Molla Demirel

GİZLİ BİR SEVDA ÜZERİNE

Bu ad Anadolu Verlag (D- 41825 Hückelhoven) ’ın yeni yayınladığı bir öykü kitabının adıdır. Almanya’da yaşayan göçmenlerin günlük yaşamını ve kökenlerini 34 yıldır irdeleyen yazar, şair Molla Demirel Gizli Bir Sevda ’nın konusunu yaşanmış gerçek olaylardan almış. Anadolu kadının aileye yaklaşımı ve ailesinin onuruna kendisini nasıl feda ettiğini ve yüreğinde taşıdığı sevgiyle nasıl eridiğini şiirsel bir dille veriyor. Yazar olayları yaşayanlarla konuşarak işlemiş. Ancak konuları işlerken öykü diline, öykü sanatının toplumsal yaklaşımına yeni bir pencere açmış. Oysa yazar öyküleri işlerken oldukça sanatsal kaygıdan uzak durduğunu vurguluyor.

Burada işlenen özellikle sadece kadının sevgiye bakışı değil, kadının toplum ve aile içindeki yeridir. Şiirsel bir dille toplum ve ailenin gerektiği zaman kadını nasıl paraya dönüştürdüğünü anlatıyor. Kitabın ön sözünde kitabın bütünü şöyle değerlendiriliyor:

“Bu sorun ve erdem sadece nüfusunun büyük bölümü köylerde yaşayan bir toplumun olgusu değildir. Bu sorun yaşamını sermaye üzerine, pazar üzerine kuran gelişmiş sanayi toplumlarında daha yaygındır. Sevginin yerini paranın, merhametin, insani duyguların

Yazar: Ç. Molla Demirel
Kapak: Eddy Pinke
Foto: Berivan Karabudak

ISBN 3-86121-271-4
Best.Nr.: A2714

yerini hakim olma ve yönetme hırsının aldığı toplumlarda insan balık gibi her an güçlünün ve sermayenin oltasına takılır. İstemeden onların sofrasına meze olur. Başka bir deyimle bir buğday tanesi gibi düşer iki değirmen taşı arasına un olur, yok olur. Zaten insanın ve insani değerlerin yerine mülkiyeti, sermayeyi öne çıkaran anlayışa sahip toplumlarda yoksulun, zayıfın yaşadığı acıların önü ardı kesilmez.

Elbette tertemiz ve yemyeşil bir ortam yaratmak toplum için önemlidir. Sürekli gelişmek ve çeşitli eğlence olanaklarına kavuşmak da bir ihtiyaçtır. Ancak bu ihtiyacı karşılamaktan önce insanın, sevginin, onurun saygı gördüğü toplumların yaratılması ve yaşatılması önemlidir. İşte bu öykü; tek tek ülkelerde ve dünyada toplumsal barışın, insan, doğa ve hayvan sevgisinin ancak sağlıklı insani değerleri öğreten bir eğitimle olabileceğini kanıtıyor.

Yaşanan bu gerçek olayda sevginin, insanın pazarlanacak bir ürün olmadığı anlatılmakla kalmıyor. Sevginin sadece insani bir güzel istem olmanın ötesinde yaşamı güzelleştiren insanı, aydınlığa, mutluluğa başarıya götüren kıymetli bir değer olduğunu ortaya koyuyor. İnsanın saygıya laik en önemli bir değer olduğu vurgulanıyor. Sevginin toprağa düşen bir çekirdek gibi kanatlanacağı ve ona hizmet sunulurken koca bir çınara dönüşeceğini gözler önüne sererken, mülkiyeti öne çıkaran toplumların çocuklara ve aileye bakışı bir halının nakışları gibi öykünün içinde işleniyor ve okuyucuya sunuluyor. Suçun şiddetin, tacizin azaldığı bir ortamda, güzelliklerin, dostlukların, mutluluğun, sevginin boy vereceğini vurgularken bireyin kendi yaşamı ile çevresini incelemesi ve üzerinde düşünmesinin önemi üzerinde duruluyor. Bunun toplum ve birey için ne kadar önemli olduğu okuyucuya yalın bir dille sunuluyor.”

Okuyucunun eline aldığı anda bitirmeden bırakmayacağı bu kitapta okuyucu sadece sale güzel bir tükçenin tadını ve bir klasik öykü tadı almakla kalmayacaktır. Okuyucu sürekli heyecanlanarak nasıl bir ortamda, çağda ve toplum içinde yaşadığını bir sinema şeridi gibi kendi daracağında canlandırarak kendi çevresinde geçmişte ve günümüzde yaşanan olayları yeniden yaşayacaktır.

Anadolu Verlag'ı tadında doyum olmayan böyle bir öykü kitabı daha kitaplıklara kazandırdığı için yürekte kutlamak gerek. Bu kitap ayrıca Almanya'da Türkçe yazan yazarların gerek Türkiyede yaşayan yazarlardan gerekse Alman yazarlardan hiçde daha geri olmadıklarını görüyoruz., Ayrıca birden fazla dil bilmenin yazın çalışmalarına geniş bir perspektif kazandırdığını, içerik açısından daha zengin ürünler vermesine büyük katkıları olduğunu güzel bir örneğini oluşturmaktadır. Bu kitap sadece yazınla uğraşanların değil okumayı sevenlerin. toplumu irdelemek isteyenlerinde bir başucu eseri olacağına inanıyorum.

Dilek Karabudak

Kitap İsteme Adresi:

© Verlag Anadolub GmbH, Hückelöhoven, 2005
Verlag Anadolu - Postfach 1307 - D- 41825 Hückelhoven
Tel: 02433 4091 Fax: 02433 41608
www.anadolu-verlag.de
info@anadolu-verlag.de

Generaller

bir süreliğine olsun kötü şeyler düşünmesek
 ülkemiz için; pijamalı ve balkonda oturan generaller
 kurtarmak, bu ülkeye özgü ruh sayrılığı
 çiçek sulamıyor, köpeğini gezdirmiyor
 bir tehdit bulmadan rahat edemiyor generaller
 hiçbir şey istediğiniz gibi olmuyor görüyorsunuz
 nedensiz korkular, kuruntularınız, anlayacaksınız
 toplum başka yere gidiyor, siz başka yere
 ilkeler, yeknesaklık vesaire
 sivil düşünmelisiniz generaller
 kötü rüyalar gören, asla rahat uyuyamayan
 kitap okumayan, bir resme bakmayan
 operaya gitmeyen yıllardır
 yakın gözlüğü burnu üstünde uzaklara dalıp
 haklı çıkmak için ayaklanmamızı bekleyen generaller
 kurşuna dizip bizleri ülkemizi kurtarmak için
 seçilmiş hükümetten veya
 hep uçuruma gittiğimizi düşünen generaller
 ağız tadıyla bir gösteri yapamayız
 bir şey düşünür, söyler, yazarız alır götürürler
 pijamalarını giymeli ve uyumalı generaller
 wagner dinleyerek
 televizyonları bozuk olmalı
 belki o arada gerçek demokrasiyi kurabiliriz
 iyi şeyler düşünebiliriz ülkemiz için
 düşmanlarımızın olmadığını örneğin
 silahları eritip tencere yaparız
 ah nerede o günler
 sürekli tatile çıksa
 generaller
 pijamalarını giyip uyusalar mışıl mışıl
 yıldızlar geceleri parıldasa çok uzaklarda
 şöyle rahatça 'vatan haini' olabilesek arada bir
 ülkemizin gerçeklerini söylerken korkusuzca.

H@vuz Yayınları

KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT KİTAPLARI

29 HARFLE DÜNYADAN

29 ŞAİR

ÖZ YAPIM

Ozan Şah Turna, Asena
Görkem,
Aysen Bardakçı,
Cumali Çorbacı,
Fatih Okumuş,
Feride Temel,
Gönül Özdemir,
Gülen Taşdelen,
Halil Gülel,
Halit Umar,
Hamza Kılıç,
H. Sami Emiroğlu,
Hatice Şensoy,
Hüsnü Özdilek,
Kamil Aydemir,
Muzaffer Yanık,
Nevin Güven,
Nida Öz,
Nurcan Kalkan,
Orhan Yılmaz,
Ozan Şiar,
Ömer Albayrak,
Piyer Nerdenyan,
Servet Yüksel,
S. Okhan Öz,
S. Emine Kaube,
Ü. Lokam Çaycı,
Z. Şehriban Gözen.

RADYO İÇİN KISA ÖYKÜ YAZMAYA NE DERSİNİZ?

TRT Türkiye'nin Sesi Radyosu Öykü (Hikaye) Yarışması düzenliyor.

Yarışma, Türkiye dışında yaşayan bütün Türklere açık.

Konu sınırlaması yok.

Yapıtlarınız en az 5, en fazla 10 sayfa uzunluğunda olmalı.

ÖDÜLLER

Yeni öykülere açılacaksınız!

İlk üç'e giren öykülerin yazarları, bir yakınlarıyla birlikte, yol masrafları dahil olmak üzere, 2 gün Ankara'da, 5 gün TRT'nin Antalya Lara'daki Tatil kampında olmak üzere, bir haftalık Türkiye tatili kazanacaklar.

Öykünüzü herkes duyacak!

İlk üç'e giren ve övgüye değer görülen yapıtlar, tiyatro sanatçıları tarafından seslendirilerek radyomuzda yayınlanacak.

Ayrıca birer radyo oyunu CD'si armağınımız olacak.

KURALLAR

Yarışma Türkiye dışında yaşayan Türklere açık ve yarışma dili Türkçe.

Konu sınırlaması yok.

Öykülerinizi (hikayelerinizi) en az 5, en fazla 10 sayfa uzunluğunda bekliyoruz.

Eseriniz size ait (özgün) bir çalışma olmalı ve başka bir yarışmada ödül almamış olmalıdır. Başvurunuzda buna ilişkin bir taahhütname eklemelisiniz.

18 yaşın altındaysanız, ailenizin ya da vasinizin izniyle bu yarışmaya katılabilirsiniz.

Yarışma bireysel katılıma açık. Bir öykünün birden fazla yazarı olamaz fakat bir yazar yarışmaya birden fazla öyküyle katılabilir.

Yarışmaya katılan öyküler, iade edilmeyecektir.

Yarışma sonucunun duyuru tarihi, 1 Ağustos 2006'dır.

Yapıtların radyoda yayınlanma tarihi, Kasım 2006'dır.

TRT Türkiye'nin Sesi Radyosu, ödül alan yapıtların radyoya uyarlanması için gerekli görülebilecek dramaturjik düzenlemeleri yapmaya hak sahibidir ve ödül alan eserlerin kullanım hakkı iki yıl süreyle (31 Aralık 2008'e kadar) TRT Türkiye'nin Sesi Radyosu'na aittir.

Yurt dışı temsilciliklerimizde çalışan kurum mensupları dahil, TRT çalışanları ve aileleri bu yarışmaya katılamazlar.

NASIL KATILACAKSINIZ?

Yarışma kapalı zarf usulüyle yapılmaktadır. Kimlik bilgilerinizi ve öykü metninizi ayrı ayrı göndermelisiniz. Adınız, adresiniz, telefonunuz, e-posta adresiniz ve kısa özgeçmişiniz kapalı bir zarf içinde, üzerinde sadece rumuzunuz yazılı olarak iletilmeli; öykü metninin üzerinde de adınız değil, sol üst satırda rumuzunuz yazılı olmalıdır.

Öykülerinizi internet üzerinden gönderecek olursanız, e-posta adresiniz gerçek kimliğinizi yansıtan bir adres değil, seçtiğiniz rumuz adıyla açtığınız bir e-posta hesabı olmalıdır.

Katılım için son tarih, 30 Haziran 2006 olup; normal postayla saat 18.00'e; e-postayla saat 24.00'e kadardır.

Posta Adresimiz:

TRT Dış Yayınlar Dairesi
Türkiye'nin Sesi Radyosu "Öykü Yarışması"
06460 Or-An Ankara Türkiye

E-posta adresimiz: tsr.oyku@trt.net.tr

İlk defa öykü (hikaye) yazacaklar için ipuçları ve Bir öykünün radyoya uyarlanabilmesi için gerekli bazı teknik bilgiler:

Her yapıtın bir ana fikri vardır. Bu, bir önermedir. Bu en basitinden "Sevmek, güzeldir" gibi. Ana fikir, anlatmaya değer gördüğünüz, anlatmak istediğiniz şeyin, özlü biçimidir.

Öykünüzde bir şeyler olmalıdır. Mevcut durum bir takım iç ya da dış gelişmelerle değişmeli, öykünün sonunda yeni bir durum oluşmalıdır.

Öyküde kullanacağınız karakterleri ve öğeleri iyi tanıyın. İyi bilmediğiniz bir şeyi yazmaya çalışırsanız, büyük ihtimalle gerçekçi olmaz ve beğenilmez. Gerekiyorsa araştırma yapın.

Öykünüz karmaşık olmamalıdır. Çok fazla sayıda karaktere, önermeye ve olaya yer verirsiniz, dinleyici hepsini izleyemeyebilir, aklı karışabilir. Öykünüz zorlanmadan izlenebilir ve anlatılabilir olmalıdır.

Cümleleriniz uzun olmasın. Okurken bir cümleye tekrar dönebilirsiniz ama radyoda yalnızca bir kez duyma şansımız var. Söylemek istediğiniz şeyin anlaşılabilirliğinin önüne uzun cümlelerle engel koymayın.

Öykünüzü yazdıktan sonra yüksek sesle okuyun. Kulağa nasıl geliyor?

Bu yarışma, Türkçe'ye bir övgüdür. Metninizde yabancı sözcükler kullanmamanız tercih edilmektedir. Bununla birlikte anlam üretmek için bir yabancı sözcüğü kullanmaya yine de gereksinim duyuyorsanız, Türkçe'deki karşılığının terim ya da açıklama olarak öykünün bir yerinde geçmesini sağlamaya çalışın.

İçerik kadar sunuş da önemlidir. Cümle kuruluşu ve imla hatası yapmayın. Tereddüdünüz varsa kaynaklara başvurarak kontrol edin, ettirin.

Bu ipuçlarının sizi çok sınırlayacağını düşünüyorsanız, hepsini bir tarafa koyup kendinizi özgür bırakın. Yazarken okuyucuyu ya da dinleyiciyi düşünmeyin. Sadece kendiniz için yazın. Öykü yazmanın tadını çıkarın. Yazmaktan zevk alırsanız, öykünüz de ilgi çekici olacaktır.

İletişim: tsr.oyku@trt.net.tr

Yarışma Web Sitesi: www.trt.net.tr ve <http://tsroyku.blogspot.com>

TRT Türkiye'nin Sesi Radyosu

HER ŞEY Mahvolacak

suya çizdim izlerini..
saydamında suyun, yüzünü sabitledim
bir an kirpiklerimi kırpsam ,
kıpırdasa su ,
her şey mahvolacak..

sesini doladım sarmaşık yapraklarına
ot nefes alsa ,
o an her şey mahvolacak
sakın konuşma

seni yürüdüm başı boş sokaklarda
peşin sıra ,
gölgemi ardından sürüdüm ..
beklediğini görsem bir durakta ,
sokaklar insan dolacak
her şey mahvolacak..

bakışında duruyor gözlerin
hayal değil
sanki görüyorum seni
hani bir an, özlemin gözlerime yumulsa,
hani dolsa gözlerim,
silüetin kaybolacak
o an her şey mahvolacak

yanıbaşında uzuyor gölgen
bir an yanılısam,
dokunmaya kalksam,
soyuta çarpacak ellerim
ellerim boşluğu kucaklayacak
her şey,
her şey mahvolacak

işte bir yağmur sonrası,
uzamış gökyüzüne, yedi renkli aşk merdiveni
ellerimde ellerin var ,
ayaklarımızın altında sevda kırmızısı
hani bir an bıraksam da ellerini
sendeleyecek olsam,
gökkuşağı sonum olacak..
her şey mahvolacak

güneşi doğmayan sevda mevsimlerinin ,
akmayan ırmaklarıyız biz
ferdası görünmeyen aşkların ,
yarına dönmeyen dünleriyiz

bir an vazgeçsem hayallerden,
her şey mahvolacak.

Nurcan Kalkan

Öz Yapım, Havuz Yayınları. Darmstädter Str. 33 - 64409 Messel/ Deutschland
Tel. : +49 (0) 6159 717950/ Faks: +49 (0) 6159 715195/ Mobil: +49 (0)172 6940633
e-ileti: oezyapim@t-online.de/ www.dergi.havuz.de/ www.havuz.de

Hıristiyan-Yahudi-Hıristiyan düşmanlığı+Ermeni meselesi. (2. ve Son Bölüm)

Dosya 5-10

Türkler Batı'ya baktıkça körleşiyor. Batı'dan taktığı gözlüklerle görmeye çalışıyor, olmuyor. Görülmesi gerekenleri değil, taklit edeceklerini görmeye çalışıyor. Batı ilimde, bilimde, teknolojiye, kültür ve sanatta devrimlere giderken Batı alay konusu oluyor, aşağılanıyor.

Başkalarını aşağılamak, aşağılık kompleksinden kaymaklanıyor.

Doğuya dönüyor yine Batı'yı görüyor, körleşmesi yoğunlaşıyor. Türkün taktığı gözlükler yanlış oluyor, sık sık değiştirse bile doğru olanı bulamıyor.

Dün nasıl bakıyorduydu, bugün de aynı kalıyor, optikçisi hep aynı. Uzağa yakın, yakındakine uzak gözlüğü taktırılarak bakıyor.

Tarih; Moğolların önünden kaçarken büyük bir İmparatorluk kuran ve sonra da kimliğini kaybeden, Memlük Türklerini tek başlarına sorgulamaya bırakıyor.

Türk kimliğini bir türlü bulamıyor.

Türk kimliğini ararken kaybediyor.

Osmanlıda Yahudi partisi "Avdeti" devletini kuruyor ve bugüne Küreselleşerek geliyor...

Yüzyıllarca buldukları her Ülkede, her bölgede; baskılardan, işkencelerden, Engizisyonlardan, kölelikten, katliamlardan korktukları için Hıristiyanlığa göreli olarak "Dönen" Yahudiler, sokakta Hıristiyan evde kendi dinlerini tatbik ederken yine de kovulmalardan kurtulamıyorlar.

İşin garibi, Osmanlı İmparatorluğunda bu yukarıdaki gibi dayatmalar, olaylar yokken ve üstelik devlet içinde devlet olurlarken, yine de çoğu "Avdeti"liği tercih ediyorlardı.

Sokakta Müslüman evde Yahudi dinini yaşatıyorlardı. Neden?

Bence, çıkarları bunu gerektiriyordu. Yüzlerce yıl sonraki "küreselleşme" için bu çok kolay plânlardan biriydi, "Avdetilik" ya da genelde söylendiği gibi "Dönme"lik.

Burada Osmalı'da Türk köylüsünün durumuna biraz daha değinerek, Gayrimüslimlerin; Rum, Ermeni ve Yahudilerin her türlü egemenliğini görmekte yarar olduğunu düşünüyorum.

Osmanlıda Köylüler en büyük vergi gelirinin temelini oluştururlarken, en yoksulu da oluyorlar.

Taklitçi Osmanoğulları 10.yy Bizans'ından kopyaladığı Toprak Kanunu'nu pratiğe geçirirken; bölgesel beylik, ağalık vergileri kendi adına topluyor gerekli olan yerlere

Hıristiyan-Yahudi-Hıristiyan

Düşmanlığı+Ermeni Meselesi. (2)

doğru olarak ulaştırmıyor. Böylece hem köylüler, hem de merkezi otorite geriliyordu.

11. yy'da ise Bizans'taki bu başarısızlık toplumsal yaşamı çökertti. Daha sonraları tüm toprakların Hanedana devredilmesinin reform olarak görülmesi, Türk Köylüsüne devamlılık getirmediği için bir fayda sağlamadı.

15. yüzyıl sonlarında başlayan nüfus artışı, 16. yüzyılda beklenmedik patlamaya ulaşmasıyla vergilerin yetersizliğini de getirdi. Toplanan vergilerin özellikle yatırımlara değil, askeri harcamalara aktarılması Osmanlının çöküş başlangıçları olarak görülebilir.

Köylülerin artan taleplerini ilkel tarım ve hayvancılıkla karşılayamamaları, İmparatorluğu tahıl ve hayvan dışalımına mecbur etti. Bunu yönetenler ise Gayrimüslimler oldu.

Geçim zorluğuna katlanamayan köylüler, buldukları yöreleri terk ederek başka yerlere, İstanbul'un Fe-thinden sonra istemeyerek de olsa bir bölümünün nüfus oranının dengelenmesi için İstanbul'a göç etmeleri, Hanedanın da gittikçe zayıflayan otoritesi büyük toprak ağalarının hâkimiyetini getirdi. Gelişen mali krizler tarımsal alanda vergilerin arttırılmasını dayatırken tarım ve hayvancılıkta dengeleri bozarak durumu daha da ağırlaştırıyordu.

17. yüzyıl'da ise vergi toplama işlevi Fransa'dan kopyalanarak tatbik edilmeye çalışıldı. Devlet memuru olmayan kesenekçilere teslim edilen vergi toplama işlevi, siyasi güçler doğururken tehlikeleri de beraberinde getirmişti.

Bu kesenekçiler, Mültezimler-Âyân'lar sadece kırsal kesimde kalmayıp şehir ekonomilerini de yönetmeye başladılar, Merkezi Hükümet kuralsızlığın gelişmesine boyun eğerek bu dayatmayı çekmeye zorunlu kaldı. Ayrıca bu Âyân Osmanlı Hanedanına kendi memurlarını yüksek mevkilere gelmelerini de sağladı.

7 Ekim 1808'de "Sened-i İttifak"la bu otorite ancak 40 yıl içinde kırılabilir ve Osmanlı Hanedanı tekrar kısmen de olsa kendi üstünlüğünü sağlayabilirdi. Fakat sona gidiş durdurulamadı, sadece zaman uzatıldı.

Sened-i İttifak özetle; siyasal gücü ele geçiren Rusçuk ve Anadolu Âyân'ına karşı Merkezi Otoritenin üstünlük sağlama isteklerini içeriyordu. II. Mahmut döneminde kendisi de eski bir Âyân olan Sadrazam Alemdar Mustafa Paşa'nın çağrılısı olarak Saray'a gelen tahminen 7 Derebeyi ardlarından küçük birer ordu da getirmişlerdi.

Senedi Merkez bürokrasisinden 21 kişi imzalarken, Âyân'dan dört kişi Çapanoğlu Süleyman, Serezli İsmail, Çirmen mutasarrıfı Mustafa, Karaosmanoğlu Hacı Ömer imzalarken, diğerleri bağımsızlıklarının sınırlandırılacağı endişesiyle daha önce memleketlerine geri dönmüşlerdi. Diğer taraftan Merkezi bürokratlar, Osmanoğullarının saltanat haklarına bir tecavüz olarak değerlendirilmesine rağmen isteksizce imzalanmıştı. Daha sonra yine II. Murat zamanında Yeniçeri ayaklanmasında Alemdar Mustafa Paşa'nın öldürülmesiyle ve daha sonra bu Âyân'ın (derebeylerinin) tasfiyesiyle ya da etkisizleştirilmesiyle ittifak hükümsüz kaldı.

Üreten Yoksul köylülerin ürünlerini; Ticaret sermayesi bölgelere hâkim olarak ve tefecilerle işbirliği yaparak hasat sırasındaya da sonrasında satılacak ürünler için anlaşıyorlardı. Bu anlamda Ticaret sermayesi tefecilik de yapmış oluyordu.

Yüksek faizler, köylüyü tefecilere bağımlı hale getiriyordu.

Ticaret sermayedarları ve tefeciler kimler di?

İstanbul'daki bankerler aynı zamanda vergi toplama hakkı elde edenler, yani para sermayedarları, ticaret sermayedarları ve tefeciler Gayrimüslimlerdi.

Rum'lar Ticaret sermayedarları, Ermeniler tefeciler, para sermayedarları Bankerler ise Yahudiler ve dönmelerdi.

Aynı zamanda Saray'da; iktisat, ekonomi, hazine maliye de onlarca yürütülürken ağırlık Yahudiler ve Dönmeler hâkimiyetinde oluyor diğerleriyle de yani Rum ve Ermenilerle çatışmalar da başlıyordu.

Ayrıca Avrupalı elçiliklere tanınan haklarla; kendilerine yakın Gayrimüslimlere pasaport ya da ayrıcalık tanınan belgeler verilerek onları çıkarları doğrultusunda koruyorlar, Osmanlıya karşı inanılmaz ayrıcalıklarla İmparatorluğu bitirmek için de kullanıyorlardı.

Özellikle 18. yüzyıldan itibaren Osmanlı topraklarında yüz binlerce Rum ve Ermeni'ye ayrıcalık tanıyan belgeler verilerek zayıflayan Osmanlıyı iyice yıpratıyorlardı.

'Galata'lı bankerler denilen önce Ermeni sonra Yahudi sarraflar Osmanlı iç ve dış ticaretini, Saray'la olan ilişkilerinden ve Saray'daki hâkimiyetlerinden dolayı siyaseti de kontrol altında tutuyor yönlendirebiliyorlardı.

Temeli Sarraflığa dayanan Galata bankerlerinin işlevi, XIX yüzyılın ikinci yarısından itibaren, Batı Avrupa'da gerçekleşen sanayi devrimi sonrasında Osmanlı ile Batı sermaye sınıfı arasında ilişkiyi sağlamaktı. Bunlar bankerliğin yanı sıra liman kentlerine ve özellikle İstanbul'a gelen batı kökenli tüketim mallarının acenteliklerini yapmışlar ve bu yoldan büyük kazançlar elde etmişlerdi. İmparatorlukta kredi işlemlerine egemen olan bankerler, yerli tüccarı ve tüketiciyi de finanse ediyorlardı. Banker-tüccar-tefeci ortaklıklarında tarımsal kökenli dışsatım mallarını ucuza kapatırken, daha sonra yine tarımsal ve hayvansal dışalımında da tekel oluyorlardı.

Rum kökenli banker-tüccar ilişkileri tekellerine geçerken, Ermeni ve Yahudi sarraflar iç tüketimi ve Saray'ın artan yüksek gereksinimlerini kredilerle finanse etmişlerdir.

19. yüzyılın ortalarına kadar Osmanlı'nın gelir darlığı, artan askeri harcamalar ve zevkü sefa açıkları, vergi gelirlerindeki düşüş, Saray'ı İstanbul Bankerlerinden kredi almaya zorlamıştır.

Bu arada Ermeni bankerler mültezim-kesenekçi sıfatıyla devlet sarraflığını yapmışlardır. Esnaf birliklerinin çökmesini II. Mahmut döneminde sağlayan bankerler, Padişahı da etkileyerek gümrük gelirlerinin kaldırılmasını dışalım serbestisini de kendi taraflarına çekmeyi başarmışlardır.

Yukarıda görüldüğü gibi bir ipte üç cambaz oynar görünüyor. Bunlarda en etkili olan cambaz o ipte tek başına oynamak isteyecektir; çünkü ortada paylaşılmak istenmeyen bir pasta var. O pastanın başında birbirine düşman Hıristiyan ve Yahudiler daha ne kadar birbirlerine katlanacaklar? Ufak tefek ticaret-tefecilik-bankerlik çatışmaları görünürde var, fakat önemli olan hem siyasetteki hem de maliye-ekonomi-iktisattaki hâkimiyet değil mi?

Burada tekrar Avdeti'lere bakarak gelişmeleri Osman-oğullarındaki sonuçları değerlendirmekte fayda var.

Hıristiyan-Yahudi-Hıristiyan düşmanlığı+Ermeni meselesi. (6)

Yahudilerin 18. yüzyıla kadar ağırlıkla Selanik'e akınları devam ederken, 1648–1658 yıllarında Ukrayna katliamlarından kurtulanlar da Osmanlıya özellikle yine Selanik'e gelirler.

18. yüzyılın başlarından itibaren Osmanlının çöküşüyle beraber Yahudi göçü Hamburg, Londra ve Bordeaux şehirlerine yöneliyor. Buralardan; Osmanlıdan ve Türkiye Cumhuriyetinden sonra en rahat ettikleri ABD'ye göçleri, ABD'deki iç huzurun gelmesinden itibaren başlıyor.

19. yüzyılın ikinci yarısında ise "Alliance İsrailite" okullarının açılması ile çöküşten ticaret olarak etkilenen Selanik Yahudileri tekrar gelişmeye başlarlar.

İlk dönmelerin-avdetilerin görüldüğü 1666 yılında başı çeken Sabatay Sevi'nin Mesihliğini ilân etmesiyle Osmanlı topraklarının içinde birçok taraftar bulur.

Yahudi Avdeti partisine geçmeden önce Osmanlıdaki bir başka gelişmeye de değinmeden geçmek istemiyorum. Bu işleyeceğim konu da Osmanlının bitişinde rol oynamış Hanedana başka gözlükler taktırmış, o gözlükler ise körlük getirmiştir.

"Kanuni Sultan Süleyman döneminde Osmanlı İmparatorluğu 16.yüzyılda Avrupa'nın en güçlü devlet haline geldi. Coğrafi yakınlık yüzünden Fransa'nın Osmanlı İmparatorluğu ile ilişkileri İngiltere'ninkinden bir yüzyıl önce başladı, Osmanlı İmparatorluğu ile Fransa arasındaki ilk önemli diplomatik ilişki Kanuni'nin I.Francois'yı İspanyol esaretinden kurtarmasıyla başlar."

(Kaynak: Jale Parla, aynı kitap.)

"Osmanlı Devletinin Fransız Hükümetine tanıdığı kapitülasyonlar Fransız-Osmanlı ilişkilerini biçimlendirmede daha da önemli yer tutar.

Bab-ı Âli'ye ilk daimi Fransız temsilcisi 1536'da atandı ve bunu 1543'te ilk kapitülasyonlar izledi.

Fransa'ya bu ilk kapitülasyonları veren Kanuni Sultan Süleyman, "Muhteşem ve Kudretli Türk" imajını da yerleştirdi."

(Kaynak: Jale Parla, aynı kitap.)

1538'de ise İngiltere Osmanlıda daimi temsilci bulundurmakta gecikmez.

"1558'de Kraliçe Elizabeth'in tahta çıkması İngiltere'de Doğu'yla ticaretin canlandığı dönemi başlatır. Londra'nın önde gelen iki tüccarı, Edward Osborne ve Richard Staper Levant'ta ticaretin kârlı olacağını görürler. Fransa'ya verilen ticari ayrıcalıklara benzer ayrıcalıklar kazanabilmek umuduyla Kraliçe'ye İstanbul'da bir daimi temsilci buldurması için baskı yaparlar. 1578'de İstanbul'a gelen William Harborne Kraliçe'nin değil Osborne ve Staper'in seçtiği adamdı ve İngilizlere ticari ayrıcalıklar tanınması konusunda Bâb-ı Âli'de olumlu bir hava yaratmayı başardı. Harborne'un bu başarısı o zamanki Fransız daimi temsilcisi Geminghy'nin hiç hoşuna gitmedi, çünkü 1536'dan beri Bâb-ı Âli'de en etkin elçi Fransız elçisiydi. 1579'da İngiltere'ye ilk ticari ayrıcalıkların tanınmasıyla Bâb-ı Âli'de Fransız, İngiliz rekabeti hız kazandı. 1579 imtiyazları 1580 kapitülasyonlarına yolu açtı ve 1581'de Osborne ve on başka tüccar tarafından Levant Şirketi'nin kurulmasıyla sonuçlandı Kraliçe Elizabeth başta yedi yıllık ticaret izni vermişken, şirket, kapatılma tarihi olan 1825'e kadar, yani 244 yıl, ticari faaliyetini sürdürdü."

(Kaynak: Jale Parla aynı kitap.)

Kısa bir süre sonra ise, 1838’de İngiltere ile Ticaret anlaşması imzalanmıştı. (Bakınız 4. Bölüm.)

1832–1833 yılları arasında Osmanlı İmparatorluğu’nda bulunduğu sıradaki anılarını Voyage en Orient adlı bir kitapta yayınlayan Alphonse de Lamartine’in görüşlerini de son olarak burada yayımlamamda yarar olacağını düşünüyorum.

“Doğu kültürlerin, mucizelerin ve hatta batıl inançların ülkesidir. Orada düş gücünü biçimlendiren büyük düşünce dindir. Bütün bu insanların yaşamı, kanunları ve gelenekleri dine dayalıdır. Batı hiçbir zaman böyle olmamıştır. Neden? Çünkü bunlar daha ilkel, daha ham bir ırktır, köklerinden Hâlâ kopamamış barbarların çocuğudur. Batı’da hiçbir şey yerli yerinde değildir, insani fikirler önde değil sonda gelir. Altın ve demir, hareket ve gürültü ülkesidir Batı. Doğu’ysa derin tefekkürün (düşünüşün), sezginin ve ibadetin. Fakat Batı dev adımlarla ilerlemektedir. Ancak Orta Çağ karanlılığının birbirinden ayırdığı din ile akıl, gerçeğin, aydınlığın ve sevginin bağrında kucaklaşınca, Tanrı’nın ilâhi soluğu tekrar dünyaya ruh verecek, erdem, uygarlık ve deha harikaları yaratacaktır. Dilerim böyle olur.”

(Jale Parla: Aynı Kitap)

“Osmanlı İmparatorluğu her geçen gün yıkılıyor ve yok oluyor... Ve Osmanlı İmparatorluğu’nun bu yıkılışını hızlandırmak, bu devin yıkılmasına parmak ucuyla dokunarak yardım etmeye bile gerek yok, çünkü yıkılış Tanrı’dan, (İmparatorluğun) kendi eyleminden, doğasının zorunluluğundan kaynaklanıyor; gerçekleşmesi mukadder her şey gibi bunu da önlemek Türkler (Osmanlı’lar N.K.) için de Avrupa için de olanaksız.”

(Jale Parla...)

İngiltere Dışişleri Bakanı Palmerston 1 Temmuz 1839 günü parlamentoda yaptığı konuşmada ;

“Bütün Doğu’nun beni doğrulayacağını bilerek size üzüntüyle söyleyebilirim ki artık Türkiye yoktur, Osmanlı İmparatorluğu diplomatik bir uydurmadan ibarettir”

(Jale Parla...?)

Buna karşılık Lamartine’in 1878’de yaptığı açıklama ise, İngilizlerin Osmanlı üzerinde pekiştirebileceği üstünlüğü görüyor, buna karşılık Fransa’nın çıkarlarını korumasını öneriyordu.

“Osmanlı İmparatorluğu bir kez parçalanmaya görsün, şu anda pusuda bekleyen bütün Avrupa ve Asya devletleri harekete geçeceklerdir. Yirmi yıla kalmadan Akdeniz kıyıları mallarımızı alacak, deniz ticaretimizi canlandırarak, uygarlığımızı benimseyerek milyonlarca insanla dolacaktır. İşte Tanrı’nın avucumuzun içine koyduğu büyük fırsat, eğer görüyor ve anlayabiliyorsanız.”

(Jale Parla...)

19. yüzyılın ortalarında Fransızlar ve İngilizler Osmanlı’nın biteceğini görüyor ve hazırlıklarını da sürdürüyordu.

Peki, Osmanlı da bu gidişatı gören yok muydu?

Başlı başına bir araştırma konusu olan İttihat ve Terakki Osmanlı İmparatorluğu’nda ne gibi roller oynadı? Bu gidişe yaptıklarıyla dur diyebildi mi? Bu sırada Gayrimüslimlerin yine bu gidişatta etkileri ne oldu?

Hıristiyan-Yahudi-Hıristiyan düşmanlığı+Ermeni meselesi. (7)

Hıristiyan-Yahudi-Hıristiyan Düşmanlığı+Ermeni Meselesi

Osmanlı İmparatorluğu'nda Ermenilerin durumu ise, Yahudiler kadar pek parlak değil. Doğu Anadolu'da yoksul Ermenilere karşın, batıda bilhassa İstanbul'da yaşayanlar ticaret ve sanatla uğraşan varlıklı kesimdi. 18. yüzyılın başından itibaren önemle gelişerek ülkenin ticaretinde Yahudilerin önüne geçiyorlar Osmanlı'da devlette ve Saray'da hâkimiyet tesis etmeye başlıyorlardı.

Daha önce 1461'de de Ermenilerin ruhanî lideri Hovakim Bursa'dan İstanbul'a gelerek Ermeni Patrikliği tesis etmişti. Osmanlı'daki Millet sistemine göre Patriklik dini işler dışında her türlü hukuk konularında tek otorite olmuştu.

Fakat Eçmiyadzin Kategikosluklarının (Erivan'a 20 km uzaklıkta bir kent) ruhanî liderliği daima önde kalmıştır.

Fatih zamanında getirilen 150.000 Ermeni nüfusuyla, İstanbul dünyanın en çok Ermeni yaşayan şehri olmuştu. Ayrıca 1475 Kefe'den, 1479 Karaman'dan, Yavuz Sultan Selim'in çaldıran zaferinden sonra, Tebriz'den getirilen Ermeniler içinde sanatkârların çokluğu dikkati çekmiştir.

19. yüzyılda Amerikan misyonerlerinin Anadolu'da fakir Ermeniler için açtıkları Protestanlık telkinli bedava okullarda Türklere karşı Ermeni düşmanlığı tohumlarını atmışlardır.

1811'de Bağdat'ın zengin sarraflarından Yahudi Yehezkel Gabay, Bağdat isyanında Talat Efendiye ve İstanbul'dan gelen diğerlerine yardım ettiği için İstanbul'a getirilerek Saray kuyumcuları arasına dahil edilir. Bu arada Ermeniler Devlet içindeki para işlerinde en önemli mevkilerde bulunmaktaydılar.

Yahudi-Ermeni rekabeti ve çatışmalar başlar.

“İstanbul'dan Emiyadzin'e her yıl gönderilen surrelerin (para keseleri-bir nevi yardım fonu) kesilmesi ile ilgili bir konuşmasında Ermeni sarraf Kazaz Artin, Akif Paşa'ya; (1835'teki ilk Hariciye nazırı-dışişleri bakanı, o sıralarda Divanı hümayun kaleminde bulunmaktaydı. Devlet adamı ve şair.) <> diyerek, Osmanlı Devleti'nin mali işlerinde Ermenilerin ne denli etkili olduğunu vurgulamaya çalışmıştır.”

(Bkz.Cevdet Paşa, Tezakir, Yayınlayan Cavit Baysun,T.T.K. Basımevi, Ankara 1963,III/236).

Yahudi-Ermeni rekabeti yüzünden Yehezkel Gabay Saray'da itibarı olan Allahverdioğlu ve iki kardeşini vatanı ihanelle suçlayarak idam ettirdi.

Darphane müdürü Kazaz Artin'i de Rodos'a sürdürttü. Fakat Kazaz Artin'i oradan kurtaran Çelebi Behor Karmona isimli bir Yahudi oldu, Kazaz Artin olayın acısını çıkarmakta geç kalmadı ve Gabay'ın aleyhinde çalışarak gözden düşmesini sağladı, evinde çok miktarda kıymetli mücevherat bulunan Gabay daha sonra idam edildi.

İspanya kökenli Yahudi Çelebi Behor Karmona dönemin en etkili simalarından biridir. 18. yüzyılın sonlarına doğru İstanbul'a yerleşen baba Moiz Karmona ünlü kumaş ve sarraflık ticaretiyle uğraşır. Behor Karmona şap ticaretinden zengin olurken aynı zamanda Yeniçeri Ocağının para işlerini yönetirken, zenginliği sayesinde İstanbul Yahudileri arasında lider durumunda bulunur.

Kazaz Artin kurtarıcısı Karamona'yı da Saray'ın gözünden düşürür; kanunsuz yollardan servet edindiği ve Yeniçeri Ocağının lağvı esnasında Yeniçerilere para yardımında bulunduğu gerekçesiyle idam edilir.

Osmanlı'daki Yahudiler; 15. ve 16. yüzyıllarda başlayarak, Osmanlı Devletine yüksek faizle borç veren Bankacılığın yanı sıra, Sarraflık, kumaş dokuma, esir ticareti, kalpazanlık (sah-te para), altın kaçakçılığı, tefecilik, işleriyle meşgul olarak, Osmanlı'nın servet damarlarını ellerine geçirmişlerdi.

1588'deki Yeniçeri isyanında Ermeni dönmesi Doğancı Mehmet Pşa'nın idamına Darphane kesenekçisi Yahudi Yasef Nasi sebep olmuştur.

Vivien de Saint-Martin 1852'de yayınlanan bir kitabında şunları der; Yahudilerin yorucu işlerden nefret ettiklerini, bunun için ticaretle uğraşırken; kendi ırk ve dinlerinden olmayanları aldatmaları onların inançlarının gereği olduğundan Osmanlı'nın güvenini kaybederler ve bundan dolayı da sarraflık işinde Ermeniler hâkim olurlar.

18. yüzyılın başlarından itibaren güvenirliliğini kaybetmeleri üzerine Yahudilerin karşısına Rum-Ermeni rekabetinin başlaması aynı zamanda çatışmaları da beraberinde getiriyordu.

Ayrıca kapitalizasyon sayesinde Osmanlı'nın iç işlerine karışan Avrupalıların Yahudi düşmanlığı "Antisemitizm" devletteki devşirmelerin, Yahudilerin, dönmelerin yerine Rum ve Ermenileri yerleştirme gayretleri de Yahudilerin gerilemelerine neden oluyordu.

Fakat tüm bunlara hazırlıklı olan, deneyimli Yahudi toplumu daha önceleri önlem aldıklarını tarihte saptanabiliyor. Yahudilerin siyasette Saray dışındaki etkinlikleri Osmanlı'nın son günlerine kadar devam ettiğini görebiliyoruz.

1648 yılında kendini, Yahudileri Arz-ı Mev'ûd'e götürecek Mesih olarak ilân eden Avdeti-dönme Sabatay Sevi ;

"Mesihliğinin şerefine bazı dini adetlerde değişiklik yapmıştır. Kudüs'ün düşman tarafından alındığı tarihe tekabül eden "On Tevet" matem orucunu eğlence ve ziyafet gününe dönüştürmüştür. Hatta daha da ileri giderek, her Cumartesi günleri sinagogda yapılan ibadetten sonra Sultan (IV. Mehmet)'ın adını anma âdetini kaldırarak, yerine kendi adını koydurmuştur.

Ummadığı kadar taraftar toplayan Sevi, kendisini "Krallar Kralı" ilân etmiş ve Dünyayı otuz sekize bölerek yakınlarına dağıtmıştır."

(Bkz. İ. Alaaddin Gövsa, Sabatay Sevi İstanbul)

Bu otuz sekiz bölge nereleridir ve kimlere verilmiştir? Bilinmiyor.

Devlet içinde Devlet olan Yahudiler Osmanlı'da ellerinde bulundurdukları ticaret tekelini kısmen Ermenilere ve Rumlara kaptırınca, o erki tekrar ele geçirmek için yüzyıllar önce kendilerine uygulanan katliamları, Hıristiyanlara karşı hazırlıklar plânladıkları düşünülebilir.

Bunun ancak birlik içinde; hile, yalan, aldatma ve gizli partileşerek olabileceği bir gerçektir.

Bu partinin adının "Avdeti-dönme" olmasını yanlış düşünmediğime inanıyorum.

Daha sonra küreselleşen Dünya Yahudi Partisi'nin temelinin birkaç taşı da Osmanlı İmparatorluğu'nda atılıyor.

Tarih'i tesadüflerle, rivayetlerle, varsayımlarla izah etmenin yanlış olduğunu düşünüyorum.

Tarih bir zincirin halkalarıdır, her halka birbiriyle bağlantılıdır, ortada boşluk ya da tesadüf halkası bulunmuyor.

1717 yılında İngiltere’de başlatılan Masonluk 1721 yılında Fransız Masonları tarafından ilk Mason Locası İstanbul’da kurulur. Fakat geçerliliği sonradan dış kaynaklardan öğrenilmiştir.

Tesadüf değil.

1748’de Osmanlı’da ilk bilinen Loca, İskoçya Büyük Locasına bağlı İskenderun Locasıdır.

Kurucular:

Humbaracı Ahmet Paşa; alias Chande Alexandre de Bonneval.

Osmanlı’da bir Fransız subayı, 1716 yılındaki Petrovaradin savaşında Osmanlı’ya karşı savaştı. 1729’da Avusturya’ya karşı savaşmak amacıyla Osmanlı Devletinin Bosna eyaletine geçti. III. Ahmet ve Nevşehirli İbrahim Paşa bunu kabul etmedi. Bu arada Müslümanlığa DÖNDÜ ve Ahmet adını aldı. 1731 yılında I.Mahmut döneminde İstanbul’a çağrıldı ve Osmanlı HUMBARACI OCAĞINI-TOPÇU BİRLİĞİ’ni yenileştirmekle görevlendirildi. 1733’te maaşlı Humbaracılar birliğini kurdu.

İbrahim Müteferrika; gerçek adı bilinmeyen, Erdel’li Hıristiyan Macar bir ailenin tanrıbilim okuyan çocuğu. 1691 yılında İstanbul’a gelir ve DÖNEREK MÜSLÜMAN OLUR.

Yirmisekiz Çelebizade Sait Çelebi; Sadrazam. 1720 yılında babası Paris elçisi iken onun kethüdalığını yapar. Masonlarla tanışır. 1727’de İbrahim Müteferrika’nın ilk matbaayı kurmasında büyük ölçüde destek olur.

1861 ve 1867 yıllarında İstanbul’da kurulan Localara başta Sultan V.Murat olmak üzere birçok ünlü sadrazamlar ve devlet adamları katılır.

1905 yılından itibaren ise Localar İstanbul dışında özellikle Makedonya’da Selanik’te açılır.

Bu yıla kadar 23 Loca kurulur, buralarda görev alanlar 1.ve 2.Meşrutiyetin, Yeni Osmanlıların, İttihat ve Terakki Cemiyetinin kurulması ve eylemlerinde bulunmuşlardır.

1 Ağustos 1909 günü kurulan “Mısrıkı Azamı Osmani” adlı ilk Osmanlı Büyük Locasının “üstad-ı azamı” Yahudi dönmesi olduğu sonradan tesbit edilen, ünlü Ermeni tehcirinin kahramanı! Mehmet Talat Sai (Talat Paşa) seçilmiştir.

Tesadüf değil.

1889’da İTTİHAD-I OSMANİ adıyla kurulan, daha sonra İTTİHAD ve TERAKKİ adını alan ve önceleri gizli bir cemiyet olan, 1909’da ise HÜRRİYET ve İTTİLAF’ katılarak tarihe karışan, bu o zamana göre devrimci yani yadsınamayacak birlikteliğin kurucularından 1/1 nolu üyesi İbrahim Temo’nun anılarının önemli olduğunu düşünüyorum. Bu birliğin diğer kurucu ve üyelerinin de anılarına geçerek ortak bir sonuca varmak istiyorum.

İlk önce Tıbbiye ve Askeri Tıbbiye öğrencileri arasında, Abdülhamit istibdadına (despotizmine) muhalefet etmek ve Osmanlıda bazı devrimler gerçekleştirmek amacı düşünülüyordu. İlk amaçlarından biri okullarının Batı düzeyinde olmasıydı ve bir grevle de bunu duyuruyorlardı.

Abdülaziz zamanında iyice artan bu korkunç baskılara dayanamayıp, Avrupa’nın birçok ülkesine, özellikle Paris’e kaçan ve orada hareketlerine devam eden bu Münevver’ler kendilerine YENİ OSMANLILAR Avrupalılar ise JÖN TÜRKLER diyorlardı.

Avrupalılar bu harekâtı ahraraneye mensup olanlara, o zaman “Jön Türkler” ismini vermişlerdi. (İ Temo; İttihad ve Terakki Anıları S.2)

19.yy’ın sonlarına doğru, Paris’te bulunan birkaç Jön Türk’e hangi ulustan oldukları sorulduğunda, önce “Müslüman’ız” diye karşılık verirler, Müslümanlığın bir din olduğunun belirlenmesi üzerine , “Osmanlıyız” derler; bunun da bir millet olmadığını hatırlatıldığı, ama gençlerin bir türlü Türk olduklarını söylemeyi düşünemedikleri aktarılır.(Çetin Yetkin, Türk Halk Hareketleri ve Devrimleri Tarihi. S 344-345)

Yeni Osmanlıların yurt dışına kaçmalarının başlıca sebeplerinden biri olan, Osmanlı istibdadı, yanı sıra Batı örnekleri özellikle Fransız devrimlerinin de onları etkilediğini görüyoruz. Dışardan gelen mektuplar, elden ele dolaşan Fransızca gazeteler, o insanların beyinlerini ve gözlerini açmıştı.

Milas doğumlu Osmanlı Mebussan Meclisi Reisi Halil Mentеше’nin anılarında ise bunu daha açık olarak okuyabiliriz.

İzmir vilâyetinde Hukuk Reisi olan Mahmud Esad Efendi Tabiat dersi verirken Halil Mentешeyi etkilediğini anlıyoruz;

“Meslek hayatımda İzmir muhiti çok tesir etmiştir..Orada bir sosyete var... Burada kendimi bir Avrupa aleminde buldum ve daima Avrupa terbiyesi görmüş zevatla bulunuyordum....”.

Halil Mentеше 1894 Nisan’ında okumakta olduğu Hukuk Mektebinden Milâs’a ve uzun bir yolculukla Paris’e kaçır. Hafiyelerin, ispiyoncuların kol gezdiği İstanbul’da, kendisiyle ilişki kuran tanımadığı kişilerden kuşulanır.

“Ayağım suya erdi. Bir hafiyenin önünde olduğumun farkına vardım. Bu vak’a Avrupa’ya firar kararımın bir an önce verilmesinde ilk amil oldu.” Diye açıklar.

Niçin Paris?

Yahya Kemal Beyatlı “Paris Sevdası” adlı yazısında;

“Alafranga neslin birçok çocukları gibi Paris sevdasına tutulmuştum. Memleket zindan, Avrupa’yı nurdan bir âlem gibi görüyordum. İstanbul’un hafiyelik havasından ürkmüştüm. Asya ahlâkından müteneffirdim (nefret ediyordum)... Kendi milli muhitimin cenderesinden kurtulmak... Fransızca’dan tercüme edilmiş romanlarda gördüğüm âleme atılmak istiyordum. Gönlümü Paris’e çeken diğer bir sebep de Jön Türklüktü...” (Yahya Kemal, Çocukluğum, Gençliğim, Siyasi ve Edebi Hatıralarım. S.74-75)

Paris o zamanlar Hürriyet severlerin Sığınağı olarak görünüyordu.

Orada yani Paris’te, İttihat ve Terakki Cemiyetinin şubesi kurulur Halil Mentеше de yurda dönünceye dek bu faaliyetin içinde yer alır.

Meşrutiyet yani ilk meclisli (parlamentolu) yönetim 23 Temmuz 1908 yılında tüm ülkede büyük coşkuyla kutlanır.

1908 yılında, Meşrutiyeti kutlamak için İstanbul ve Selanik’te sokaklara dökülen yığınlar, söyleyecekleri bir milli marşları olmadığını fark ederler ve Meşrutiyeti Fransız milli marşı ile kutlarlar. (Tarık Zafer Tunaya, Türkiye’de siyasi Partiler, cilt III s.22)

“Mebusan Meclisi 17 Aralık 1908 Perşembe günü Abdülhamid’in açış konuşmasıyla çalışmalarına başlar. Orada, yalnız Türk mebusları “Biz Türk’üz” demeye cesaret edemiyorlardı. Muhammed ümmetinden olduklarına inanmışlardı. Onların bu itikadı o kadar samimi idi ki günün birinde kürsüye çıkan Evkaf Nazırı Şemseddin Paşa nutkunu Arapça söylemeye başlamıştı.”

(Halil Mentеше’nin anıları s.13)

Bu arada 1895’de Ermeni ayaklanması İbrahim Temo’nun anıları arasında önemli bir yer tutuyor.

Ermenilerin 30 Eylül 1895'te Osmanlı idaresine istek ve şikâyetlerini bildirmek için yürüyüş düzenleyerek Babiâli'ye baskın yaptıklarını yazan resmi tarih, ne bu istek ve şikâyetleri ve ne de nedenlerini yazmamaya özen gösteriyordu.

İstanbul'da başlayan, Trabzon, Tekirdağ ve İzmit'e sıçrayan gösterilerde her iki taraftan da büyük can kaybı oluyordu.

“Ermenilerin Babiâli'ye baskın yapmaları dolayısıyla vukua gelen isyan, İstanbul'u altüst etmişti. Ahali büyük bir heyecan içinde idi. Kürtler, Türkler, hamallar, işçiler softalar ellerinde kalın sopalarla her tarafı dolaşüyor, rast geldikleri Ermenilerin kafalarını parçalayarak telef ediyorlardı.

Bu hallerin, hükümetin vaziyet ve akıbeti için fena olacağını düşünerek bir Türk ve Müslüman nümayişi yapmaya karar verdim.”

(İbrahim Temo, Anılar S.40-41)

Ardından da 1000 nüshalık bir bildiri hazırlayarak dağıtmaya karar verilir.

Müslümanlar ve ey sevgili vatandaşlarımız Türkler!

Ermenilerin devletimizin en büyük makamı olan ve bütün Avrupalılarca tanınıp hürmet gören Babiâliyi basmağa kadar cüret ettiler. Payitahtımızı bastılar. Ermeni vatandaşlarımızın bu küstahça hareketleri mucibi teessüfümüzdür; lâkin hakikatte zulüm, istibdat ve idaresizlik, bu mucibi teessür ve teessüf hadiseleri doğurmaktadır. Biz Türkler ve umum Osmanlılar gibi bu müstebit hükümetten ıslahat ve hürriyet isteriz. Cemiyetimiz bu maksatla çalışıyor. Biz bugün, Ermenileri tedibe çalışacağımıza idaresizliğin, zulüm ve istibdadın merkezi olan Babiâliyi, Şeyhülislam kapısını, Yıldızı basarak bu daireleri müstebitlerin başına yıkalım, el ele verelim, toplanalım, çoğalalım. Bizim de hürriyete, serbestîye âşık ve müstahak olduğumuzu âlemi medeniyete gösterelim.

Osmanlı İttihat ve Terakki Cemiyeti

NOT: 5. Bölümde yazım hatasının olduğunu uyarayan bir dostuma teşekkür eder, hatalarımı aşağıdaki gibi düzeltirim.

Taklitçi Osmanoğulları 10.yy Bizanssından kopyaladığı Toprak Kanunu'nu pratiğe geçirirken; bölgesel beylik, ağalık vergileri kendi adına topluyor gerekli olan yerlere doğru olarak ulaştırmıyor. Böylece hem köylüler, hem de merkezi otorite geriliyordu.

11.yy'da ise Bizans'taki bu başarısızlık toplumsal yaşamı çökertti. Daha sonraları tüm toprakların Hanedana devredilmesinin reform olarak görülmesi, Türk Köylüsüne devamlılık getirmediği için bir fayda sağlamadı.

Hıristiyan-Yahudi-Hıristiyan düşmanlığı+Ermeni meselesi. (8)

İttihat ve Terakki Cemiyetinin bildirisinde; biz Türkler de umum Osmanlılar gibi bu müstebit hükümetten ıslahat ve hürriyet isteriz, derken Ermeniler gibi rahatsızlıklarını dile getirdiklerini açıkça görüyoruz.

“Ermenileri tedibe (cezalandırmaya) çalışacağımıza idaresizliğin, zulüm ve istibdadın merkezi olan Babiâli'yi, Şeyhülislam kapısını, Yıldızı basarak bu daireleri müstebitlerin başına yıkalım, el ele verelim, toplanalım, çoğalalım.”

Görülüyor ki; toplumsal bir muhalefetsizliğin zorluklarını aşabilmek için birliğin gerçek anlamda gerekli olduğu bildiriden de anlaşılıyor.

Bizim de hürriyete, serbestîye âşık ve müstahak olduğumuzu âlemi medeniyete gösterelim.

Türklerin; 1402 yılındaki Ankara savaşında sınır Bey'lerinin saf değiştirerek Timur ordusunun yanına geçmeleri ve dolayısıyla Osmanlı'nın Timur yenilgisinden sonra Hanedan tarafından 2. hatta 3. sınıf vatandaş olarak itilmeleri, nihayet dile getirilebiliyor. Ve biz Türkler de denilebiliyor; fakat bu İttihat ve Terakki'nin genel görüşümüdür?

Cemiyetin ilk kuruluşunda İbrahim Temo kimlerin kabul edileceğine ait tartışmada;

“Ben, güvenilir ve iyi durumu olan her Osmanlı'nın din ve millet ayırımı yapılmaksızın kabul edilmesinin taraftarıydım. Giritli Muharrem, İslâm olmayan kişilerin kabul edilmemesi tezini ileri sürmüşse de bu fikir ret olunarak, iş görebilecek ve itimat edilecek her Osmanlı'nın, gayet ihtiyarkârane ve her türlü tecrübeden geçirilerek kabulü cihetine karar verildi.”

(Bkz: İbrahim Temo Anılar S.17)

Burada nasıl bir uygulama yapıldı, üye olacak kişiler nasıl seçildi? Osmanlı'nın sonuna doğru bunları görüyoruz.

Daha sonra ihtilâlcî sıfatıyla moda olan “Pierre Lermite” lâkabını alan İbrahim Temo, Cemiyetin genişlemesi için harekete geçer.

“Benim, ilk önce medreselilerden Kosovalı ve “hürriyete mensup” olan İbrahim Efendiyi ve mülkiye memurlarından Necip Bey Dragayı, Görice mebusu Şahin Bey Kolunya'yı cemiyetimize soktum. Hafız İbrahim Efendi Edirne'de Ramazan hocalığı yaparken serbestçe nasihatte bulunması neticesi mahpushanede posta memurlarından Talat Bey'i de cemiyete aldı. Bu sebepten Talat da müşşidi, Hafız İbrahim Efendiyi çok severdi, bana karşı da Muhabbeti vardı.”

(Bkz: İbrahim Temo Anılar S.18)

1905'te Makedonya'da kurulan Mason Locasının üyelerinde Sadrazam Mehmet Talât Paşa, daha sonra 1909'da ilk Osmanlı Masonluk Büyük Loca'sının “üstad-ı azamî” olarak karşımıza çıkıyor. Mehmet Talat Sai (Say) Osmanlı'nın son devresinde incelenmesi gereken en önemli isimlerden biri olduğuna inanıyorum.

1874 yılında Edirne'de doğduğunu öğreniyoruz; fakat ailesi hakkında bilgilere rastlamak mümkün olmuyor. Bazı bilim adamlarının yaptığı araştırmalar neticesinde Yahudi Avdeti-dönme'si olduğunu doğumundan yaklaşık 130 yıl sonra öğrenebiliyoruz.

Bir önemli konu da İsrail Alyans okulunda öğretmenlik yapması ki; Yahudilerin kendilerinin dışında diğer din ve ırklardan birini aralarına sokmadıkları biliniyor. Kız alıp vermedikleri, ticarete kendi dışındakileri desteklemedikleri, alışverişte kendi çıkarlarını korudukları bir gerçek.

Bundan önceki bölümlerde de belirttiğim gibi avdeti'lik Yahudilerde bir gelenek halinde görünüyor.

En ünlü ve ‘Mesih’liğini ilân eden Sabetay Sevi 1666 yılında Divan huzurunda Müslüman olarak Mehmet Efendi adını alıp 150 akçelik maaşla Saray kapıcılığına getirilirken, ona inananlara gönderdiği haberde; kendisinin böyle davranmasını Tanrı'nın istediğini anlatır. Bu sırada Gazze'li Natan da, Sabetay Sevi'nin böyle davranmasının dini kitapların bazı yerlerinde bulunduğunu ve ilâhi iradenin bir sonucu olduğunu açıklar. Sabetay Sevi'nin Mesih'liğinin tekrar geri döneceğini iddia eder. Görünüşte Müslüman olan Sevi görevine devam ederken, taraftarlarını Kabala'nın kehaneti olduğuna inandırır. Ona inananlar ise ruhu ve gövdesi ile gökte olduğunu, yerde ise gölge ve hayalinin dolaştığını söylerler.

Hıristiyan-Yahudi-Hıristiyan Düşmanlığı+Ermeni Meselesi

Sabetay Sevi'ciler büyük bir taraftar kitlesi halinde Osmanlı topraklarında yaşarken, küreselleşecek olan Siyonizm'in taşlarını da inşa etmeye devam ediyorlardı.

Mehmet Talât Sai hızlı koşarken yanlışlıklar da yapıyordu.

Bunun farkına varan Mustafa Kemal oluyor.
Devlet adamlığı ve liderlik burada kendini gösteriyor.

1889'da İTTİHAD-I OSMANİ adıyla kurulan, daha sonra İTTİHAD ve TERAKKİ adını alan ve önceleri gizli bir cemiyetken iktidara kadar yürüyen Yeni Osmanlı'lar-Jön Türkler arasında Talât Paşa yerini alıyor ve Sadrazamlığa kadar çıkıyor.

Bu arada 1906 yılında Mustafa Kemal ve daha sonra Kurtuluş savaşına katılan arkadaşlarının kurduğu ve aralarında Dr. Nazım'ın bulunduğu Vatan ve Hürriyet Derneği 29 Ekim 1907'de İttihat ve Terakki'ye katılır.

Tesadüf değil.

Burada 2. bir dönme Dr. Nazım karşımıza çıkıyor ve birleşmeyi ısrarla istiyor. Daha sonra 1926 yılında Mustafa Kemal Atatürk'e İzmir suikastına katıldığı için idam ediliyor.
Dr. Nazım'da, Mehmet Talât Sai gibi sadece doğum yeri (Selânik-Dönmelerin merkez okulu) ve doğum yılı (1840) biliniyor, ailesi hakkında bilgilendirme bulunamıyor.

1908'de 2. Meşrutiyetin ilânından sonra;
Mustafa Kemal Meşrutiyeti ilân etmekle işin bitmediğini, köklü reformlara gidilmesi gerektiğini, İttihat ve Terakki'nin siyasal bir parti olmasını ve ordunun siyasetten çekilmesinin şart olduğunu ısrarla ortaya atarken diğer İttihat ve Terakki'cilerle aralarında görüş ayrılığı çıkar. Bu arada Trablusgarb'ta Meşrutiyet'e karşı ayaklanmaları İttihatçılar fırsat bilerek Mustafa Kemal Selânik'ten Trablusgarb'a gönderilir. 22 Eylül 1909'da Selânik'te yapılan kongrede görüşlerinde ısrar eden Mustafa Kemal bunların kabul edilmemesi üzerine diğer arkadaşlarıyla cemiyetten istifa eder.

Belgeler açık değil. İstifaların nedeni sadece ordunun siyasete katılımından mı kaynaklanıyor? Yoksa başka nedenler de var mı?

Avdetilerin-dönmelerin yalnız iki kişi olmadığı bir gerçek, bu konu da ayrılıkları etkiledi mi? Osmanlı'nın sona on kalan bu gelişmelerinden sonuç çıkmayacağını gören Mustafa Kemal ve arkadaşları Kurtuluş Savaşına giden yola daha o günlerde başlamış olabilirler mi?

Yeni Osmanlıların-Jön Türklerin hemen hemen tamamının içinde bulunduğu İttihat ve Terakki'nin hedefleri "hürriyet" değildi. İstekleri Osmanlı İmparatorluğu'nun parçalanmasını, küçülmesini durdurmaktı. Bunu başaramadılar; ancak Mustafa Kemal ve arkadaşları Batı emperyalizmine ve Osmanlıya karşı savaşarak Hürriyet'i de Anadolu topraklarında yeşertti.

Mehmet Talat Say yükselişi Osmanlı'nın sonunu getiriyor. Babîâli Baskını ise sonu hızlandırıyor.

1912'de muhalefete düşürülen Mehmet Talât Say, Sadrazam Kamil Paşa Hükümetine hazırladığı darbeyi 23 Ocak 1913'te gerçekleştirir. İttihat ve Terakki'nin vurucu gücüyle Babîâli'yi basanlar Sadrazam Kâmil Paşayı istifa ettirirler ve yerine yandaşları Mahmut Şevket Paşa'yı başa geçirirler. İşin garip yanı İttihat'çılarla muha-

leketleri neticesi 13 Haziran 1913'te bir suikast sonucu Mahmut Şevket Paşa öldürülür. Neden? Resmi tarihte bu sayfalar da karanlık, netlik yok. Sait Halim Paşa Hükümeti başa geçer ve Talat orada Dâhiliye Bakan'ı olur.

Önü açılan Talat; Harbiye Bakan'ı Enver ve Bahriye Bakan'ı Cemal Paşalarla birlikte 1918 yılının sonuna kadar Osmanlı'nın iç ve dış politikalarını yönlendirirler.

Posta memurluğundan, 2.Meşrutiyet milletvekilliğine, doğum yeri (Midilli) ve doğum tarihi belli olan (1855) ölüm yeri ve tarihi belli olan (Viyana-1922) fakat ailesi hakkında kesin bilgiler bulunmayan Hüseyin Hilmi Paşa kabinesinde içişleri bakanlığı, 1917 yılında başbakanlık yapan, bitmekte olan 1.Paylaşım savaşına Osmanlı İmparatorluğu'nu sokarak yenilgisine neden olan Mehmet Talat Sai 1914'te başlattığı Ermeni "tehcirini" yapma nedenleri tam ve net bir açıklık kazanmamakla beraber, Batı Anadolu'da Ermenilerin Saray, maliye ve ticaretteki hâkimiyetlerinin gelişmesi üzerine aldığı bir karar olabilir mi?

Daha önce 2 Ağustos 1914'te Almanlarla İttifak anlaşması imzalarken vaat edilmiş toprakları mı düşünüyordu? Sabetay Sevi'nin dağıttığı dünyanın 38 parçasından birini mi düşlüyordu? Anadolu o parçalardan biri miydi? Fakat Ermenilerin ayak bağı olduğunu bilerek ve 1.Paylaşım savaşında kendisine karşı gelecekleri savını öne sürerek, yüzyıllardır süre gelen bir kin'i burada pratiğe geçiriyor ve Anadolu topraklarında Yahudi-Hıristiyan savaşını başlatıyordu. Bence tehcir'de geçerli olan nedenlerden biri ve en önemlisi de budur.

Yoksa; Ermeniler Devletini kuracaktı, Ruslarla birlik olarak Osmanlı'yı bitirecekti gibi iddialar bence geçerli değildir.

Mehmet Talât Sai burada yalnız değildi.

Osmanlı ordusu incelenerek buna cevap aramak zorunluluğu doğuyor.

Başlangıçtan Kurtuluş savaşına kadar Osmanlı ordusunun yapısı, dönmelerin ve diğer Gayrimüslimlerin, Türklerin, Avrupalıların ordu üzerinde etkisi, ordunun eğitiminden sorumlularına kadar irdelenmesi, sonuca varmama yardımcı olacağı kanısındayım.

Hıristiyan-Yahudi-Hıristiyan düşmanlığı+Ermeni meselesi. (9)

Osmanlı ordusu karşısında ordu bulamayınca ordu oluyor.

Karanlık Ortaçağ'ı atlatan Batı ordusunu kurup çağdaş düzeye geçirince Osmanlı, ordusunun olmadığını anlıyor ve ordulaşmaya geçiyor, geç kalıyor.

Osmanlı Batı'dan ordusunu kurmasını istiyor.

Batı'dan gelen eğiticiler Osmanlı'da ordu kurmuyor, sürüleri suya götürüp susuz getiriyor ve alay ediyor.

Bu daha sonra görülüyor, geç kalınıyor.

"Avrupa'yla yakın ilişkide olan Doğu'da artık eski durgunluk bitiyor. Bu kitap belki de Osmanlı İmparatorluğu'nun son bir portresi, can çekişmenin ilginç bir tablosudur. Bu imparatorluğun ölümü ya da yeniden doğuşundan sonra insanlar, fikirler, anıtlar, toprak, her şey değişecektir."

(Eusebe de Salle Doğu HacGezileri1837. Bkz: Jale Parla.)

Robert Curzon Visits to the Monasteries of the Levant'ta Osmanlı askerlerinin Batı'nın askerlik yöntemleriyle Palmerston'un yolladığı uzmanlar denetiminde talim yapışlarını alayla anlatır:

"Vezir gidip de toz duman biraz yatışınca kasabanın dışına doğru yürüdüm ve orta Avrupa

yönetimleriyle talim yapan taburlara rastladım. Gözümü çayırın ortasında bir halının üstüne oturmuş bir adam çarptı ve o tarafa yürüdüm. Bu adamın askerlerin albayı ve komutanı olduğunu anladım. Birlikte nargile tütürürken gördüm ki, adamın askerlik konusunda benim bildiğimden fazla bir bilgisi yok. Tefekkür halısında sessiz sedasız barış nargilesini tütürdük bir süre. Bu sırada sözde yürüyüş yapan askerler akıl almaz bir biçimde düğüm olup birbirlerine girdiler, sonra da bir anda hareketsiz bir arı yumağına dönüşüverdiler. Subayların bağırmasıyla fir fir dönmeye başlayan zavallılar birbirlerinin ayağına basıp tekmeler atarak bu yığından kurtulmaya çalıştılsa da beceremediler. Sonunda Albay'ın aklına parlak bir fikir geldi. Nargilesini ağzından çekip Muhammed aşkına herkesin bildiği gibi evine gitmesini emretti. Küçük okul öğrencileri gibi bu emre sevinçle uydular ve atlaya zıplaya kasabaya doğru yola koyuldular. Subaylar da, her biri bir nargile alıp bir ağaç gölgesine çekilerek ve içlerinden bu garip icatları için Frenklere küfrederek minderlerine uzandılar.” (Bkz: Jale Parla aynı kitap.)

Osmanlı İmparatorluğu'nun gücü XVII. yüzyılın ortalarına kadar askeri varlığıyla ölçülebilir. XVI. yy sonlarına kadar Avrupa ve Asya'da karşısında hiçbir gücün duramadığı Osmanlı ordusu sonraki yıllarda Avrupa'da ortaya çıkan askeri teknolojiye yenilikleri ve bunun sonucu olarak savaş yöntemlerindeki yeterince izleyemedi. Başlangıçta bu gerilik mutlak değil, göreceliydi ve etkisini XVI. yy sonlarında başlayan yenilgiler ordunun Batı orduları karşısında savaş gücünü yitirdiği ortaya çıkıyordu.

Osmanlı ordusunun genelde maaşlı askerlerden oluştuğunu görüyoruz.

Azap askerleri Anadolu'nun güçlü ve sağlam iri yapılı bekâr Türk gençleri arasından kefilli olarak toplanırlar. Maaşları buldukları semtler ya da eyaletler tarafından ödenirdi. Seferlerde vergiden muaf tutulurlar, barış zamanında ise maaş almazlar başlarının çaresine bakarlardı. Başlarına kırmızı renkli bört (hayvan postlarından yapılan başlık) giyen azaplar ordunun en önünde giderler düşmanın saldırılarına karşı koyarlardı. Osmanlı Hanedanı için Türkler azapta gerekliydi herhalde, ölen ölür kalan sağlar tekrar azaptır gibi. Azaplar II. Mahmut döneminde Yeniçeri ocağıyla birlikte 1826 yılında ortadan kaldırıldı.

Kapıkulu Osmanlı İmparatorluğu'nun sürekli ordusunu oluşturan ücretli askerlerdi. Osmanlılar yönetimleri altındaki Hıristiyan halkların çocuklarından devşirdikleriyle bu ordunun temelini ve hatta tamamını oluşturmuşlardı. Bu ordunun en ünlüsü yeniçerilerdi.

1361 yılından ortadan kaldırıldığı 15 Haziran 1826'ya kadar 465 yıl neredeyse devlet içinde başka bir devlet gibi Osmanlı hanedanının çilesi olan Yeniçeriler sürekli ordu durumundaydılar. İlk olarak devletin elinde toplanan tutsak çocuklardan, daha sonra fetihlerin durması ve tutsakların yetmemesi üzerine Hıristiyan çocuklarından devşirme olarak alınanlar Yeniçeri ordusunun tamamını oluşturmuşlardı.

8 yaşından itibaren Anadolu'da Türk ve İslâm geleneklerine göre yetiştirilen bu çocuklar, daha sonra “Acemi Ocağı”na götürülerek katı bir disiplin altında itaate alıştırlır, yorgunluk ve açlığa dayanmayı öğrenirlerdi.

Kapıkulu ordusunun zamanla en ayrıcalıklı sınıfı olan Yeniçeriler paralı askerlik gibi her üç ayda bir maaş aldıkları gibi, sık sık da Padişah'tan bahşiş isterler ya da verilmesine mecbur ederlerdi. Cülus yani bahşiş 1451'de Mehmet II'nin Bursa'da yolu kesilerek alınmasından sonra gelenekselleşiyor.

Savaşlarda savaşmayan, barışta ise Osmanlı'nın başına belâ olan Yeniçeriler 1451'de başlayan bu cülus olayından önce ilk başkaldırısı 1445 yılında Mehmet II'nin tahtı yeniden babası Murat II'ye bırakmasıyla başlar. Durmak bilmez. Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'a getirilen cenazesinde de şehre dağılarak Venedikliler hariç Karamani Mehmet Paşa ve ardından birçok Yahudi katledilir ve varlıkları yağma edilir.

Yüzlerce ayaklanma ve katliama sebep olan Yeniçeriler 15 Haziran 1826'da “Vakai Hayriye” olayından sonra kaldırılır. Çok geç.

Osmanlı ordusuna subay yetiştiren Mühendishane-i Derri-i Hümayun topçu ve istihkâm subayları yetiştirmekteydi. Osmanlıda 1748'deki ilk Mason Locası kurucularından Humbaracı Ahmet Paşa; alias Fransız Subayı Chande Alexandre de Bonneval 1734'te Batı'lı ölçülere göre yeniden örgütlenmeye çalışılarak Humbaracı ocağı (topçu birliği) bünyesinde 1795'te kuruldu. Burada Fransız okullarındaki öğretim programları uygulanmaya çalışıldı.

Mühendishane-i berri-i hümayunda Baş hoca Müslümanlığa dönmüş olan ve yedi lisan bilen İshak Efendi, bir Yahudi idi.

XVIII. yy'ın ikinci yarısında Fransa'nın yardımıyla özellikle Topçu ocağında önemli yenilikler elde edilir.

1826 yılında Yeniçerilerle beraber tüm Kapıkulu ordusu da kaldırılınca ikiyüzbin kişiye varan ordu yeniden yapılandırılmaya başlandı.

Asakiri mansurei Muhammediye adlı yeni ordunun başına Serasker olarak eski Yeniçeri ağalarından Ağa Hüseyin Paşa atandı. Sadece Devşirmelerin bulunduğu Yeniçeri ocağından yetişen ve orada Ağa olan Edirne 1776 doğumlu yeni serasker Hüseyin Paşa'nın aile kimliği hakkında bilgimiz yok!

Başlangıçta 12 000 kişilik kadro olarak öngörülmüşken Mahmut II dönemi sonunda 118 400 kişiye kadar yükseldi. Seçme olması gereken eratin kim olduğu belirsiz, din değiştirmiş kişiler alınmayacaktı! Askerlik süresi 12 yıl zorunluluğundaydı.

Mahmut II, askerlerin Avrupa usulüne göre yetiştirilmeleri için Mısır valisi Mehmet Ali Paşadan Türk ve Arap subaylar istedi, olmayınca Prusya'dan piyade, topçu ve süvari subayları getirildi. Burada bir seçme yapılmış mıydı? Gelenler arasında ne kadar Yahudi vardı? Açıklık yok.

Bu da yetersiz kalınca, Viyana, Berlin ve Paris'e eğitim için askeri öğrenciler gönderildi. Bunların arasında seçim yapıldı mı, dönmeler var mıydı?

Bu arada 1834'te kurulan ve 1884'e kadar Fransız 1884'ten sonra Alman eğitim sistemleri uygulanan Mektebi ulumu Harbiye, Batı tekniklerine uygun olarak orduya subay yetiştirmekteydi. 1884'ten sonra neden Alman eğitim sistemi uygulandı? Alman eğitimcileri öneren ve getirenler kimler di? Gelenleri arasında ne kadar Yahudi ya da Yahudi dönmesi vardı?

Aynı şekilde Mühendishanesi bahri hümayun'a şimdiki adıyla Deniz Harp Okulu'na da aynı uygulamalar yapıldı, Avrupa'dan eğitimeiler getirildi. Yukarıdaki sorular burada da sorulabilir.

Burada unutulmaması gereken Osmanlı ordusunun en önemli birimlerinden biri de Gurebâ-i Yemin ve Gurebâ-i Yesar Süvari Bölükleridir. Askerlikten muafiyet vergisi ödeyemeyen Gayrimüslimlerin askere alındığı bunların arasından YİĞİTLİK GÖSTEREN YAHUDİLERİN Gureba Bölüklerini oluşturduğunu öğreniyoruz.

Sadece Padişahın katıldığı savaşlarda yer alırlardı. Dokuz akçeden başlayan günlük maaşları yetenek ve kıdemlerine göre üç katına kadar yükseliyordu. Gurebâ-i Yemin Savaşta Padişahın sağında Sancakı Şerifi korumakla mükellefti. Gurebâ-i Yesar Sadrazamın buyruğunda savaşa katılır sol tarafta yedek olarak bekler, geceleri de Sadrazamı ve ağırlıklarını korurlardı.

12 000 kişiye varan bu süvari birliklerinin silâhları; pala, mızrak, gaddare adlı kılıçlardan

Hıristiyan-Yahudi-Hıristiyan Düşmanlığı+Ermeni Meselesi

oluşurdu. Son zamanlarda ateşli silâhlarla da donatılmışlardı.

1926'da Osmanlı ordusu lâğvedilirken bunlar neredeydi, daha sonra nerelere dağıldılar? Dağıldılar mı? Çünkü bu birlikler Sadrazamın GÖZDELERİ ve emri ve koruması altındaydılar.

Gureba'yı daha sonra Maarif alanında da görüyoruz.

Sibyan mektepleri vakfiyeleri, Osmanlının "gureba mektebi" nitelik ve özelliklerini taşıyan kurumlar açmaya önem verdiklerini gösterir. Nitekim Enderun, Acemi oğlanları kışlaları ve Galatasaray ÖĞRENCİLERİN YATMA, YEME ve eğitim gereksinmelerini parasız karşıladığı okullardı.

Ancak bunlar başlangıçta Türk'lere değil Müslüman olmayanlara ve devşirmelere özgüydü...

Son olarak ta Hamidiye Süvari alaylarına da değinerek bu konunun sonuna gelmek istiyorum. Ermenilere karşı ve Rusya ile yapılacak bir savaşa karşı hazırlıklı bulunulmak amacıyla, Abdülhamit II tarafından kurulan bu alaylar iddia edildiği gibi KÜRT değil ARAP aşiretlerince gerçekleştirilmiştir. 1908'den sonra 63 Hamidiye Süvari Alayı Doğu Anadolu'nun çeşitli yerlerinde yerleşik düzeye geçmişlerdir...

1821 yılına kadar tercüme odasında genellikle Rum ve Yahudi ve Yahudi dönmeleri kullanıldı. Rumlar Mora ayaklanmasından sonra atıldılar. Türk ve İslâm memurları yetişinceye dek, Yahudiler ve Yahudi dönmeleri Osmanlının bitişine dek görevlerine devam etti.

XVII. yy'da başlayan eğitim kurumlarının kurulmasının tamamında, özellikle Fransa'dan getirilen öğretmenler, Fransızca ve Fransız eğitim sistemini yürüttüler.

Bir tarafta Yahudilerin kendi eğitim kurumlarında toplumunu eğitmesi, diğer tarafta Fransızların yani Hıristiyanların kendi eğitim sistemlerini burada Osmanlı toplumuna tatbik etmeleri biraz düşündürücü olmuyor mu?

Yahudi Hıristiyan düşmanlığının bir parçası da burada görülüyor mu?

XVI. yy sonlarında Osmanlı ordusunun vergilerden yoksun kaldığı 200 000 yakın güçlü bir süvari kuvveti, 1620 yılında 100 000 dolaylarına düşürülüp ve daha sonra 1826'da tamamen kaldırılırken askerler nerelere gitti? Ne yaptılar? Osmanlının hiçbir eğitim almamış hattâ okur yazar dahi olmayan kişilerden mi ordusunu kurdu?

Osmanlı 1.Paylaşım savaşına niçin girdi? Kimler soktu? Ordunun başında bulunan Alman Yahudi'si Van Sanders tek miydi? Daha kaç yüz Alman asker eğiticisi Anadolu'da bulunuyordu.

O yetersiz insanlar Ermeni tehcirine kadar yeterli düzeye getirildiler mi?

Tehcir sırasında safkan Türkler mi sadece asker di? Eğer öyle ise dönenlerden ordunun iplerini eline alanlar var mıydı? Kimler di?

O arada Ordunun tepesinde bulunan yabancı isimle, meselâ Alman ya da diğer uluslardan yetkili subaylar var mıydı? Kimler di? Yahudi miydiler? Diğer Türk ismi almış dönme Paşalar var mıydı? Kimler di?

Tüm bu soruların karşılığını bulmadan, doğruları da bulmanın mümkün olmadığı bir gerçek. Yoksa tutup şu suçluymuş, bu değildi gibi tek taraflı davranarak olayı basitleştirmenin hiç bir anlamı olmuyor.

Böylece olayın üzerinden asırlar dahi geçse, netlik kazanamayacak ve kuşaklar suçlama, yetersiz savunmalarla birbirlerine düşecekler.

Barış için yapılması gerekenler varken, kin ve nefret her iki topluma da yansdığı sürece iş uzayıp gidecek.

Hıristiyan-Yahudi-Hıristiyan düşmanlığı+Ermeni meselesi. (10)

Sonuç:

Yukarda dokuz bölümde özetlediğim araştırmamda, eksik kalanlar olabilir. Netice olarak ana hatlarıyla bu doğruları kabul ederek, sonuçta genel bir yorum yapmak istemiyorum. Bunu okuyucularımınla paylaşmayı daha doğru buluyorum.

Resmi tarih, gayrı resmi tarih, eksik belgeler, tahrip edilmiş belgeler, arşivler gibi işin demagogilerine girmek istemiyorum.

Topluma, ne gördüysem okuduysam onları aktarmayı uygun gördüm.

En büyük Türk'le, "Bir Türk Dünyaya bedel"le, "Türkiye Türklerin"dirle bir yere varamadığımızı, varamayacağımızı bilmeliyiz.

Ermeni tehcirinde ve katliamında verilen rakamların en küçüğü bile ürkütücü ve korkunç.

Osman-oğullarının bu, bilerek ya da bilmeyerek alet olduğu insanlık dışı uygulamada, insanoğullarının bağışlatıcı nedenler araması daha da ürkütücü oluyor.

Önüne gelenin, bir insanlık suçunu birilerine yüklemeye çalışması; o başladı, ben değil vs... vs gibi sudan sebepler bulmasının, gerçekleri tarih sayfalarından silemeyeceğimizi bilmeliyiz.

16. yüzyılın sonları 17. yüzyılın başlarında Hamburg, Londra, Bordeaux'dan ABD'ne akın eden Yahudiler bu sefer orada Ticari ve Siyasi erki ele geçirdiler.

Doğrular; bir yerlerde saklanıyor.

Siyonizmin, Dünya Yahudi Partisi'nin kuklası ABD emperyalizmi izin verdiği zaman tüm gerçekler ortaya çıkacaktır.

Birçok doğru Alman Devlet arşivlerinde de var.
 Birçok doğru İsrail Devlet arşivlerinde de var.
 Birçok doğru Erivan Devlet arşivlerinde de var.
 Birçok doğru Ankara Devlet arşivlerinde de var.
 Tüm doğrular ABD devlet arşivlerinde var.

Küreselleşen Siyonizm'in, Dünya Yahudi Partisi'nin kuklası ABD emperyalizmi, arşivlerin açılmasına izin vermesi için;

Siyonizm'den, Dünya Yahudi Partisi'nden kurtulması, bağımsızlığına kavuşması gerekmektedir.

Hoşça Kalın.

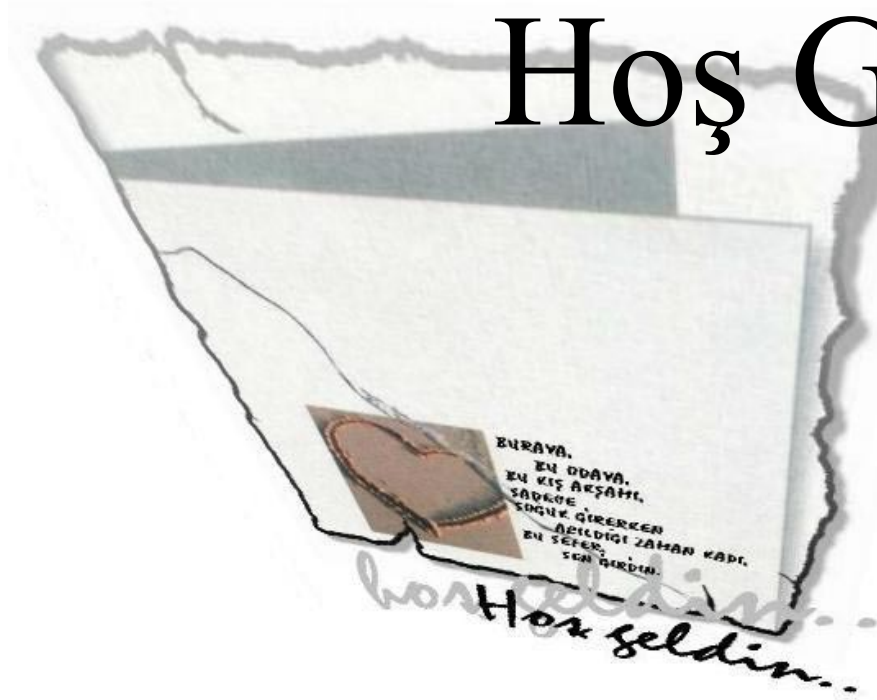
Nurettin Kurtuluş

Not: Bugüne kadar yayımlanan yazılarımı okuyan var mı yok mu bilemiyorum. Okuyanlar parmağını kaldırsın! Muhakkak, okuyan varsa görüşleri de vardır. Bunları iletmeleri de benim için faydalı olacaktır.

Firar &

Hoş Geldin

Sarı (müzik) ve mavi (şiir) renkleri birbirine karıştırırsanız ortaya "yeşil" çıkar. Yeşil dünyadaki en güzel renklerden biridir. Bu rengin en anlamlısı ise, her iki renkten aynı miktarda katılarak elde edilenidir.

2 CD bir arada
Firar / Hoş Geldin
2 saat 27 dakika

"şirlendirilmiş müzik / müziklendirilmiş şiir"

Öz Yapım, Havuz Yayınları. Darmstädter Str. 33 - 64409 Messel/ Deutschland
Tel. : +49 (0) 6159 717950/ Faks: +49 (0) 6159 715195/ Mobil: +49 (0)172 6940633
e-ileti: oez yapim@t-online.de/ www.dergi.havuz.de/ www.havuz.de